

DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK 2008

Uncular Cad. 36/2
TR- 34672 İSTANBUL
Tel: 0216/ 492 0504, 532 7545
Faks: 0216/ 492 1840
antenna@antenna-tr.org
www.antenna-tr.org

Düşünce Suçu(!?)na Karşı Girişim

Düşünceye Özgürlük 2008

Kapak: Özgür Sürmeli

Baskı: Can Matbaacılık

Davutpaşa Cad. İpek İş Merk. Kat 3, No 7

Topkapı / İstanbul

Tel: 0212 613 10 77 - 613 15 47

İÇİNDEKİLER

Merhaba 15. yılımız, merhaba 11. Kitabımız... (Şanar Yurdatapan) ..5
2008'den çıkarken... (Zafer Gökdemir)7

SUÇLU YAZILAR ve SÖZLER13

301 Kere 301 Suçu (Temel Demirer).....14
Cübbe Sarık (Abdurrahman Dilipak).....16
Deniz, Mahir, Ulaş Zafere Kadar İzindeyiz! (Sibel Bulut).....17
Tursun Ailesi (Mehmet Tursun, Berrin Tursun ve Şelale Tursun)18
BM'ye Şikayet (Mahmut Alınak)20
Türküm, Doğruyum, Çalışkanım... (Eğitim-Bir-Sen Üyesi 42 Öğretmen)22
Feto İle Apo (Hacı Boğatekin Ve Cumali Badur)24
Hayır De, Askere Gitme! (Oğuz Sönmez, Mehmet Atak, Gürşat Özdamar Ve Serkan Bayrak).....25
Oğlum Olsa Askere Göndermezdim! (Bülent Ersoy)26
Anne Beni Askere Yollama! (Yasin Yetişgen).....28
Huguk! Huguk! Huguk! Huguk! (Halil İbrahim Özdebak).....29
Telekulak (Kemal Göktaş Ve Gökçer Tahincioğlu)30
Derneğime Dokunma! (Lambdaistanbul)32
Duruşmayı Terk Ediyoruz! (Ömer Kavili)33
Kürtçe Ajanda (Sezgin Tanrıkulu Ve Nesip Yıldırım).....34
Kürtçe Dilekçe (Mehdi Tanrıkulu).....36
Batı'nın Neyini Aldık? (LM Basın Yayın Ltd. Şti., Mehmet Çağçağ).....38

2008'DE SONUÇLANAN DAVALAR41

Ceza alanlar43
Akılanlar50
Düşen Davalar57

2008'DE YASAKLANANLAR59

Engellenen Etkinlikler61

Engellenen Yayınlar67

YAYINLAMA ÖZGÜRLÜĞÜ.....69

2007'de NELER OLDU?83

Ergenekon85

1 Mayıs 2008-Taksim99

Polis Şiddeti102

Memur Yargılamaları.....108

Dil Yasağı113

AKP Kapatma Davası117

Anayasa Mahkemesi'nin Türban Kararı123

Anayasa'nın İlk Dört Maddası133

Web Sitesi ve Kapatma Kararları137

EKLER

Bu kitapta yer alan suçlarla ilgili yasa maddeleri143

Türk Ceza Kanunu.....145

Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Kanunu152

Terörle Mücadele Kanunu.....152

Medeni Kanun155

Borçlar Kanunu156

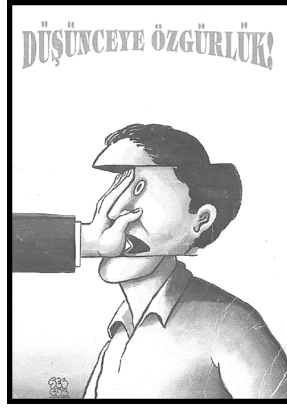
Seçimlerin Temel Hükümleri ve

Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun156

Siyasi Partiler Kanunu156

Türk Harflerinin Kabul ve Ttbiki Hakkında Kanun157

Basın Kanunu.....157

Düşünceye Özgürlük 1995-2008

MERHABA 15. YILIMIZ, MERHABA 11. KİTABIMIZ...

Düşünce Suçu(!?)na Karşı Girişim, tam 14 önce, 23 Ocak 1995 günü, İstanbul DGM (Devlet Güvenlik Mahkemesi) avlusunda başlatılan bir imza kampanyasıyla yola çıkmıştı. Yaşar Kemal'in Der Spiegel'de yayınlanan bir röportajı nedeniyle ortalık birbirine girmiş, sonunda bu yazı nedeniyle bir soruşturma ve ardından da dava açılmıştı "Bölücülük" suçlamasıyla. Bu filmi 10 yıl sonra bir daha gördük, başrolünde bu kez Orhan Pamuk vardı. Pamuk Nobel ödülü alan ilk yazarımız oldu, Yaşar Kemal Devlet Sanatçısı ilan edildi. Onlar için ortalığı birbirine katanlar ise şu anda Ergenekon davasından yargılanıyorlar. Düşünce Suçu(!?)na Karşı Girişim ise hiçbir tüzel kişiliği olmamasına rağmen varlığını, çalışmalarını ve yayınlarını sürdürüyor.

Elinizde tuttuğunuz bu kitap, 2000 yılından beri her yıl Ocak ayının 23'ünde, girişimin doğum gününde düzenli olarak yayımlanıyor. 1 Ocak'tan 31 Aralık'ın son saatlerine kadar sistemli bir çalışmayla hazırlanışı sü-

ren kitap, o yıl içerisinde ifade özgürlüğüne karşı açılmış tüm davaların dö-
kümünü yapma iddiası taşıyor. Esas malzememizi bir yıl boyunca **ula-
şabildiğimiz veriler** oluşturuyor ve bu verilere dayanarak Türkiye'nin o
yıla ait 'ifade özgürlüğü tablosu' gözler önüne serilmeye çalışılıyor. Sü-
rekli takip edilen, günü gününe web sitemizdeki "ÇeTeLe" bölümüne işle-
nen (www.antenna-tr.org/ctl) Düşünce Suçu(!?) davalarının verileri, bu
kitabın hazırlanmasını sağlamanın yanında ifade özgürlüğü bağlamında
yargının işleyişine de ışık tutuyor.

1995'te ilk sivil itaatsizlik eylemini oluşturan "Düşünceye Özgürlük"
kitabını izleyen 40'tan fazla kitapçığın bir araya getirilmesiyle oluşan "Dü-
şünceye Özgürlük 2000", 77.663 yayıncı ile bir dünya rekoru olan "Düşün-
ceye Özgürlük: Herkes İçin" ve 2001'den bu yana her yıl yayınlanan dizimi-
zin 11. Kitabı oluyor bu.^(*) Önceleri bu işi tek başıma yapmaya çalışıyordum.
Sonraları genç hukukçular imdadıma yetişti. Bu diziye emeği geçen arkadaş-
ları, Av. Nesrin Ulutürk Keleş'i, Meryem Kavak'ı, Ulaş Karan'ı, Sevgi Ka-
lan sevgiyle ve teşekkürle anıyoruz.

Bu yıldan itibaren kendimi yavaş yavaş emekliye ayırmaya hazırlanı-
yorum. (Marmaris'e yerleşmek gibi bir niyetim yok ama ebedi sevgilim
"müzik" beni giderek daha şiddetle çağırmaya başladı).

Elinizde tuttuğunuz bu kitap gene genç bir hukukçu arkadaşın, Av.
Zafer Gökdemir ve yardımcısı Ceren Baykal'ın göz nuru ile ortaya çıktı.
Son yıllarda zaten hukukçu arkadaşlar hazırlıyor, ben sadece giriş özetini
yazıyordum, artık ona da el sürmeyip sadece gururunu paylaşıyorum.

Az şey değil, inanın.

**Sevgi ve saygılarımla,
Şanar Yurdatapan**

(*) Dizinin ayrıntılı öyküsüne ve kitapların içeriğine [http://www.antenna-tr.org/ki-
tap.asp?lgg=tr](http://www.antenna-tr.org/ki-tap.asp?lgg=tr) <http://www.antenna-tr.org> adresinden ulaşabilirsiniz.

2008'DEN ÇIKARKEN...

31 Aralık'ta 2008'in çetelesini kapatıp bu kitabın hazırlığına başlarken, elektronik posta kutularımız her yeni yıl için bir ritüel halini alan sağlık, mutluluk ve barış dilekleri ile doluydu. Ama 2008'i İsrail ordusunun 'Dökme Kurşun' adını verdiği, Gazze'ye yönelik ağır hava bombardımanları ile kapatmamızın üzerine, 2009 için arzulanan 'Barış', bir başka yıla kaldı. Daha şimdiden içlerinde çocukların da yer aldığı yüzlerce insan öldü ve bu yazının yazıldığı saatlerde ölmeye devam ediyor.

İsrail'in Gazze'de işlediği insanlık suçları ve uyguladığı sınırsız vahşet, her saldırıda olduğu gibi, bu kez de aynı soruyu getirdi akıllara: *Alman faşizminin elinde soykırımı uğramış, altı milyon kurban vermiş, ırkçılıktan ve ayrımcılıktan bu kadar eziyet görmüş bir halk, nasıl olur da bir başka halka bu kadar acımasız davranabilir, böylesine vahşet uygulayabilir?* Egemenliğini hangi araçla ayakta tutarsa tutsun, savaşçıl şiddet tehdidi ve hiç olmazsa vatandaşlarının bir kısmına ölmeyi emredebilme iktidarı olmaksızın sürdüremeyeceğini düşünen İsrail, halkını yıllarca süren sistematik bir çalışmayla, üç taraftan yüz milyonlarca düşman tarafından çevrili olduklarına; İsrail devleti gücünü sergilemeyi kestiği anda denize döküleceklerine; Arapların vahşi, kana susamış köktendinciler olduğuna; Filistinlilere düzenli aralıklarla iyi bir ders verilmediği takdirde yine otobüslerde intihar bombaları patlayacağına inandırdı. Dahası, tüm korkular ve devletin tüm resmi propagandası, sıradan bir İsrailliyeye makul geldi, maddi temelleri varmış gibi göründü. Hamas, gerçekten de roket atıyor çünkü; intihar bombacıları gerçekten var; sık sık savaş çıktığı da doğru; Arapların

çok kalabalık, İsraililerin çok az olduğu da doğru. Tel Aviv sokaklarındaki insanlar ‘Ben’ ve ‘Düşman’ diye düşünüyor, düşmanı yok etmek gerektiğine inanıyor. Kısacası, insan olmaktan çıkıyor, hep ve sadece “asker” haline geliyor. İşte yaratılan bu ‘Korku Cumhuriyeti’ ve ABD’nin ‘terörizm karşı savaş’ kavramını ‘yoksullukla savaş’, ‘AİDS’le savaş’ gibi bir slogan haline getirmesiyle sağlanan denetimsizlik bunca vahşetin, ölümün ve kanın müsebbibi...

İnsan düşünmekten alamıyor kendini. İsrail halkının bu paranoyası sanki bize çok mu yabancı? Onların yok edilme korkusu yersiz de bizim “bölünme” korkumuz pek mi haklı?

İşte 2008’i 2009’a bağlayan gece TRT-6 Kürtçe yayına başladı. 83 yıllık asimilasyon politikasının iflası devletçe kabul edildi de bölündük mü, paramparça mı girdik 2009’a?

2008’e İfade Özgürlüğü açısından genel bir bakış

TCK 301 değişikliği

İfade özgürlüğü açısından 2008’in en dikkate değer değişimi, Ceza Kanununun 301’inci maddesindeki değişiklikti. Bu değişiklikte ceza sınırı iki yıla indirildi, “Türklük” ibaresi “Türk Milleti” olarak, “Cumhuriyet” ibaresi “Türkiye Cumhuriyeti” olarak değiştirildi. Suçun yabancı ülkede işlenmesi cezayı ağırlaştırma nedeni olmaktan çıkarıldı ve yargılama için Adalet Bakanından izin almak şartı getirildi. Terörle Mücadele Kanunu 8’inci ve eski Ceza Kanunu 312’nci maddesinde yapılan değişiklikler gibi bu değişiklik de iç ve dış kamuoyunun baskısından geçici olarak da olsa kurtulmak ve dava yoğunluğunu azaltmak amacı taşıyordu. Bir soru önermesine cevap veren Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin, TCK 301’den, son 5 yılda 1481 dava açıldığını, bu davalardan 6075 kişinin sanık olarak yargıldığını, 745 kişinin ise mahkum olduğunu bildirerek bilançoyu açıklıyordu. En başlarda sadece yazar, gazeteci, yayıncı veya siyasetçileri hedef alan madde, son zamanlarda sokağa, günlük hayatın sohbetlerine kadar inmişti. Bu nedenle, kimin, neyin yargılayıp yargılamayacağına Adalet Bakanı’nın karar verdiği ve doğal olarak erkler ayrılığı rejiminin altüst edildiği bu değişiklik hızlıca yasalaştı. Değişiklik her ne kadar işin bir yanını

düzelteyim derken başka bir yanını bozmak anlamına gelse de ipe sapa gelmez nedenlerle dava açan savcılara bir uyarı niteliği taşımış olacak ki 301 soruşturmalarında azalma görüldü. Soruşturma izni kararlarını Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, kriterlerine göre verdiğini iddia eden Adalet Bakanlığı da mevcut bazı soruşturmalar hakkında yargılama izni vermedi. Kısaca, devlete ve kurumlarına yönelik eleştirilerin hakaret olarak yorumlanmasına olanak sağlayan muğlak, önyargılara kapı aralayan madde, yazımında hiçbir değişim olmamasına rağmen daha az kullanılmaya başladı. Getirilen Adalet Bakanı'ndan izin alma şartı, savcılar için 301'in kullanımında bir denetim mekanizması yaratılması anlamına geldi.

Diğer ceza maddeleri

Türk Yargısı, ifade özgürlüğüne karşı Ceza Kanunu maddelerini geçmiş senelerde olduğu gibi bu sene de kullanmaya devam etti. Adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs (TCK 288) ve Halkı askerlikten soğutmak (TCK 318) gibi doğrudan ifade özgürlüğüne engel teşkil eden ve TCK 301'le birlikte çöp kutusuna layık olan bu suçlar ile birlikte yasada bulunması gereken ancak yanlış uygulanan Kamu görevlisine hakaret (TCK 125/3), Suç işlemeye tahrik (TCK 214), Suçu ve suçluyu övme (TCK 215), Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama (TCK 216), Yargı görevi yapamı etkileme (TCK 277) gibi suçlar, savcılar ve yargıçlar tarafından işletilmeye devam edildi.

Bu sene ifadeyi kısıtlamak için yeni araçlar da bulunmadı değil. Kanunlara uymamaya tahrik (TCK 217), Şapka ve Türk Harfleri Kanununa aykırı davranış (TCK 222), Görevi kötüye kullanma (TCK 257), Yasaklanan bilgileri temin (TCK 334) gibi ceza normlarının dolaylı olarak ifade özgürlüğüne karşı kullanımı, bu yıl yaygınlaştı. Kim bilir 2009'un gözde ifade özgürlüğü kısıtlama araçları hangileri olacak?

İnternet Sansürü

Bu yıl, Türkiye gündeminden düşmeyen bir başka durum ise web sitelerine karşı gerçekleştirilen müdahalelerdi. Özellikle YouTube'un "Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkındaki Kanun"a dayanılarak mahkeme-ler tarafından yıl boyunca defalarca erişiminin engellenmesi, *(hala erişile-*

miyor) çok konuşuldu. 2008 yılı içerisinde, “İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun”, “Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkındaki Kanun” ve “Terörle Mücadele Kanunu” kullanılarak 1200’den fazla internet sitesi karartıldı. Üstelik erişimin engellenmesi kararları, sitelerin içeriğinin çok küçük bir kısmını oluşturan bir video, yorum, resim gibi enstrümanlar gerekçe gösterilerek alındı. Bir durum aynen bir kentin caddelerinin birinde kaza oldu diye, tüm kentin trafiğe kapatılması gibi...

Anayasa değişikliği rafa kaldırıldı

2007 Temmuz’unda yapılan seçimden sonra Türkiye’nin gündemine oturan yeni ve sivil anayasa, 2008 yılı içinde terör, irtica, Ergenekon derken, tamamen rafa kaldırıldı. Üçte biri değiştirilmiş olsa da, üzerinde darbenin gölgesi durduğu sürece de bir türlü yama tutmayan 82 Anayasası’nın değiştirilmesi konusunda koca bir yıl heba edildi. Anayasa taslağı için çalışan Prof. Dr. Ergun Özbudun, yeni anayasa çalışmalarının askıya alınmasını değerlendirirken bu gelişmelerin ipuçlarını katıldığı bir panelde şöyle açıkladı:

“Anayasa projesinin ortaya atılması, Abdullah Gül’ün Cumhurbaşkanı seçilmesi ve Anayasanın 10 ve 40. maddelerindeki değişikliklerin yapılmasıyla birlikte laikçi elitlerde bir panik havası oluştu. Böyle bir hava içerisinde kapatma davası açıldı. Dolayısıyla AKP bir bakıma ‘var olma mücadelesi’ içerisine girdi. Neticede kapatılmadı ama öyle bir karar verildi ki, kapatılmaya eş değer diyebileceğimiz bir karar alındı. Bu süreçte, AKP’yi saran kuşatma zihniyeti ülkeye zaman kaybettirirken, bu kuşatmanın içinde olmanın verdiği tereddüt, AKP’yi bu projeyi kendi projesi olarak kamuoyuna sunmaktan alıkoydu...”

Terörle mücadele

Ülke sınırlarında yürütülen operasyonlar bu yıl Irak’ın kuzeyine yönelik hava ve kara operasyonlarıyla devam etti. Onlarca er ve militan bu çatışmalarda öldü. Sadece ifadelerinden dolayı birçok kişiye, ‘Terör örgütü-

nün propagandasını yapmak' iddiasıyla dava açıldı. Terörle Mücadele Kanunu'nun, basına uygulanan sansürün kaldırılışının 100'üncü yılında, basının susturulması amacıyla kullanılmasına da devam edildi. 2008 yılının başından bu yana sadece Kürt medyasına (Özgür Yorum, Ayrıntı, Politika, Analiz, Alternatif, Yeni Mezopotamya, Azadiya Welat, Gerçek, Özgür Ülke, Gelecek, YedinciGün, Haftaya Bakış, Yaşamda Demokrasi, Toplumsal Demokrasi, Öteki Bakış, Yeni Bakış) yönelik 27 yayın durdurma cezası verildi. Yazılı basınının yanı sıra, internet dünyasında da siteler sansürün hedefi oldu. Gündem Gazetesi ve Fırat Haber Ajansı'nın (ANF) internet siteleri yasaklara maruz kaldı. Gündem, mahkeme kararıyla altı kez yasaklandı ve bu nedenle sık sık farklı isimler veya uzantılarla yayınını sürdürmek zorunda kaldı. ANF'nin ise '.nu', '.com', '.eu' ve '.org' uzantılı adresleri mahkeme kararları ile dört kez yasaklandı.

Bu yıla damgasını vuran olgu ise terörle mücadele bahanesi altında yürütülen faaliyetlerin gizli kalmış yanlarının ortaya çıkmasıydı. Taraf Gazetesi, yayınladığı belgelerle 13 askerin ölmesine, 8 erin de 'ihanet'le yargılanmasına neden olan Dağlıca baskınının yapılacağı bilgisinin, baskından 9 gün önce 'ivedi' kaydıyla Hakkari Dağ Komando Tugayı'ndan başlayarak Genelkurmay Başkanlığı'na kadar tüm sorumlu ve yetkili birimlere ulaştırıldığını; 17 askerin öldüğü Aktütün saldırısının 3,5 saat önceden insansız hava araçlarının ilettiği anlık istihbarat bilgileri sayesinde bilindiğini ortaya çıkardı. Bu başarılı gazetecilik çalışmalarının ödülü ise Genelkurmay'dan tehditler ve "yasaklanan bilgileri açıklamak" iddiasıyla açılan davalar oldu.

Veee... Ergenekon

Ümraniye'de Haziran 2007'de bir gecekondu el bombaları ele geçirilmesiyle başlayan ve derinleştikçe tüm Türkiye'yi saran ve sarsan bir operasyonlar dizisi ve açılan soruşturma 2008 Türkiye'sinin en önemli konusuydu. İlk kimse bir şey anlayamasa da her yeni operasyonda birbirinden ilginç isimler gözüktü alınıldıkça kamuoyunun kafasında bir şeyler canlanmaya başladı. Kimine göre, 'laikler i sindirme operasyonu', kimilerine göreyse 'derin devlet sorgulaması'ydı. Soruşturmanın uzaması, hazırlanan yaklaşık 2500 sayfalık iddianame, basına bilgi sızdırılması gibi ko-

nular bu yılın çok tartışılanları arasındaydı. Yılın sonlarına doğru (20 Ekim) nihayet Emekli Tuğgeneral Veli Küçük, İşçi Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek, Cumhuriyet Gazetesi İmtiyaz Sahibi ve Başyazarı İlhan Selçuk ve İstanbul Üniversitesi eski Rektörü Prof. Dr. Kemal Yalçın Alemdaroğlu'nun da aralarında bulunduğu 46'sı tutuklu 86 sanığın yargılanmasına İstanbul 13'üncü Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlandı. 2008'in son duruşması, 30 Aralık Salı günü yapıldı.

Bu davayla birlikte ortaya saçılan bilgiler, Türkiye'nin nasıl da her an kırıldı kırılacak bir fay hattında yaşadığını açıkça gösterdi. Bilgiler bize gösteriyor ki 25 yıldır süren bir savaştan beslenen bir takım kişiler, bu savaş boyunca elde ettikleri 'sıcak pratikleri' ve ilişkileri mükemmel bir organizasyona taşıyarak, bilgi ve tecrübelerini daha ulvi siyasi amaçlar için kullanmaya karar vermiş görünüyor. Kısacası savaş sırasında peş peşe işlenmiş insanlık suçlarının merkezi olan Neo-İttihatçılığın 21'inci yüzyıl versiyonu bir örgüt, Türkiye'de iç savaş ortamı yaratarak, devleti darbe yoluyla ele geçirmeye taammüden karar vermiş ve bu kararı hayata geçirmek için de 2000 yılından bu yana, toplumda ses getirecek cinayetler işlemiş, eylemler gerçekleştirmiş. Ergenekon'a yönelik bu çökertme operasyonları ve bunun sonucu olarak açılan dava, bazı usul hataları ve polis işgüzarlıklarına rağmen Türkiye'de, 2008'in en kıymetli demokratik kazanımı olarak görülebilir. Gene de tehlikenin hala devam ettiğini akıldan çıkarmamak gerekir, çünkü buzdağının derinliklerinde değil, sadece yüzeyinde seyreden bir yüzleşmeyle karşı karşıyayız.

Belli ki 1996'da Susurluk, 2005'da Şemdinli şimdi ise Ergenekon ismini alan içinden uyanmaya çalıştığımız bu kabus, 2009'da da devam edecek. Ortaya çıkacak yeni karanlık ilişkiler, suikast, darbe planları, faili meçhuller, gizli belgelerler ve yapılanmalar hakkında sizleri uyarıyor ve 2009 için hepinize akıl sağlığı diliyoruz.

Nice yıllara...

Zafer Gökdemir

1 Ocak 2009

SUÇLU YAZILAR ve SÖZLER

Bu bölümde, 2008 yılında ifade özgürlüğüne karşı açılan davaları ele aldık. Yıl boyunca izleyebildiğimiz davaların bütünü bir kitaba sığdırmak olanaksız olduğundan en ilginç ve tipik olanları seçmeye, ama davalara dayanak oluşturan suç türlerinden en az bir örnek bulundurmaya ayrıca özen gösterdik. Bölümün sonuna da bu sene içerisinde aklama, mahkumiyet ve düşme kararı ile sonuçlanan davaları ve gene bu yıl boyunca engellenen sanatsal ve siyasal etkinliklerden birer örneği de ekledik. Sadece bu bölümün bile, “2008 Türkiye”sinde ‘İfade Özgürlüğü’nün bir fotoğrafını oluşturduğunu düşünüyoruz.

301 KERE 301 SUÇU

Temel Demirer'in Suçu

(TCK 216, 301/1)

Hrant Dink'in öldürülmesinden bir gün sonra 20 Ocak'ta protesto için Ankara Yüksel Caddesi'nde toplanan yaklaşık 800 kişiye konuşan yazar Temel Demirer hakkında Emniyet Güvenlik Şube Müdürlüğü, 22 Ocak'ta Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulundu. Demirer, basın açıklamasında gazeteci Dink'in sadece Ermeni olduğu için değil soykırımı tanıdığı için katledildiğini söyledi. 20 Ocak 2007'de yapılan bu konuşmadan yaklaşık bir yıl sonra hakkında 'Halkı kin ve düşmanlığa tahrik' (TCK 216) ve 'Türkiye Cumhuriyetini ailenen aşağılamak' (TCK 301/1) iddialarıyla 6 yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı. Cumhuriyet Savcısı Levent Savaş'ın hazırladığı iddianamede Demirer'in *"Eğer Türkiye'nin aydınları 301 kere 301 suçu işlemezlerse Hrant'ın cinayetine ortak olurlar. Tarihimizde bir soykırım vardır. Adı Ermeni soykırımıdır"* yönündeki sözlerinin suç unsuru taşıdığı belirtildi. Davanın ikinci duruşmasında Ankara 2'nci Asliye Ceza Mahkemesi, 301'inci maddede yapılan değişiklik dolayısıyla yargılamanın durdurulmasına karar verdi ve değişiklik gereği dava dosyası yargılama izni için Adalet Bakanlığı'na gönderildi. Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin, yazar Demirer'in, Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 301'inci maddesinden yargılanmasına izin verdi. Bunun üzerine Demirer'in avukatları, izin kararına karşı İdare Mahkemesi'nde yürütmeyi durdurma davası açtı. Bu idari dava da 2008/42 esas sayılı dosya üzerinden Ankara 2'nci Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen ana dava gibi sonuçlanmış değil.

Ne demişti?

“...Çok kısa konuşacağım. Gerçekleri haykırmamanın cinayete ortak olduğu bir ülkede yaşıyoruz. Hrant sadece Ermeni olduğu için değil bu ülkede soykırım olduğu gerçeğini ifade ettiği için katledildi. Türkiye aydınları eğer 301 kere 301 suçu işlemezlerse Hrant’ın cinayetine ortak olmuş demektirler. Tarihimizde bir soykırım vardır. Adı Ermeni Soykırımı’dır. Hrant bu gerçeği hepimize kannı canı pahasına anlattı. Suç işliyorum herkesi suç işlemeye çağırıyorum. Bu katil devlet karşısında suç işlemeyenler Hrant Dink cinayetine ortak olanlardır. Dün Ermenileri katledenler bugün Kürt kardeşlerimize saldırmaktadırlar. Halkların kardeşliğini isteyenler bu tarihle hesaplaşmak zorundayız. Dün Ermeni kardeşlerimizin başına gelenin bugün Kürt kardeşlerimizin başına gelmemesi için suç işlemeliyiz. Hepinizi suç işlemeye çağırıyorum. Evet, bu ülkede Ermeni soykırımı olmuştur.”

CÜBBE SARIK

Abdurrahman Dilipak'ın Suçu (TCK 301/2)

Anadolu'da Vakit gazetesi yazarı Abdurrahman Dilipak hakkında, 13 Şubat'ta yayımlanan 'Cübbe Sarık' başlıklı yazıda "Devletin askeri kuvvetlerini yayın yoluyla aşağıladığı" (TCK 301/2) gerekçesiyle, dava açıldı. Genelkurmay Başkanlığı'nın Dilipak için Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğü'ne gönderdiği şikayette, yazının çeşitli yerlerinden cümleler seçilerek, bu ifadelerin gerçeklik, güncellik, kamu yararı, konuyla ifade arasında düşünsel bağ ölçütlerinin aşıldığı, doğrudan Türk Silahlı Kuvvetleri'nin hedef alındığı savunuldu. Bunun üzerine Bakırköy Cumhuriyet Savcısı Ali Çakır da 11 Nisan 2008 tarihinde hazırladığı iddianamede, Genelkurmay Başkanlığı'nın seçtiği cümleleri alıntıladi ve suçlamayı bu cümlelere dayandırdı. Genelkurmay Başkanlığı'nın şikayetle açılan ve Bakırköy 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen dava, Adalet Bakanlığı'nın yargılamaya devam iznini bekliyor.

Ne yazmıştı?

"...Evlerinde görünür bir yere, subay şapkası yerine yeşil fes üzerine beyaz sarık sarıp koyabilirler."

"...Kızıl Ordu'nun bir gecede nasıl dağıldığını hatırlayın."

"...Türkiye'de toplum brifinglerle, faili meçhullerle, fişlemelerle korkutulmuş ve baskı altına alınmıştır."

"...Ülkeyi karıştırmak için eylemler, doğuda JİTEM'le, batıda STK'larla yürütüldü."

"...Vatanseverlerin yöneticisi: 'Dört bin askeri sivil kıyafetlerle yürüttük. Kimse fark etmedi.'

DENİZ, MAHİR, ULAŞ ZAFERE KADAR İZİNDEYİZ !

Sibel Bulut'un Suçu
(TCK 215)

68 Hareketi'nin 40'inci yılında da Gezmiş, Çayan ve Kaypakkaya, yargı tarafından "suçlu" görülmeye ve Ceza Yasası'nın (TCK) 215. maddesi kapsamına sokulmaya devam edildi. Atılım'da yayınlanan, Gezmiş, Çayan ve Kaypakkaya'yı anan "*İbo-Mahir-Deniz zafere kadar izinideyiz*" başlıklı yazı da bu kapsama sokuldu ve kovuşturma konusu edildi. Türkiye devrimci hareketi liderlerinden Deniz Gezmiş, Mahir Çayan ve İbrahim Kaypakkaya'nın mücadelesinin konu edildiği köşe yazısı nedeniyle haftalık Atılım Gazetesi sahibi ve yazı işleri müdürü Sibel Bulut'a "suçu ve suçluyu övmek" (TCK 215) iddiasıyla dava açıldı. Fatih 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülmeye başlanan dava-da mahkeme, görevsizlik kararı vererek dava dosyasını ağır ceza mahkemesine gönderdi. Yargılamaya hangi ağır ceza mahkemesinde devam edileceği henüz belli değil.

Ne yazmıştı?

"...Denizler, Mahirler ve İbrahimlerin mirası bu günde yolumuzu aydınlatan bir meşaledir. Deniz, Mahir ve İbrahim'in açtığı silahlı devrim yolunda yürümeyi sürdürmektedir."

"...Eski dönemde, '71 devrimciliğinin tek bir kanalını sahiplenen sloganlarla anıldı onlar. Bugün, her üç kanalı da kucaklayan, her birinden öğrenen bir görüş açısıyla sahiplenmek gerekiyor, '71'in yıldızlarını. Onların mirasını içerip aşan, ileri yanlarını derinleştirerek bugüne taşıyan, geri yanlarını eleştirerek aşan bir hatta yürümek gerekiyor. Bu yüzden, sadece Denizleri, sadece Mahirleri veya sadece İbrahimleri değil, üçünü birden sahipleniyoruz. Devrim ve sosyalizm yolunda, 'Zafere kadar' İbo, Mahir ve Deniz'in izinideyiz."

TURSUN AİLESİ

**Mehmet Tursun, Berrin Tursun ve Şelale Tursun'un Suçu
(TCK 106, 125/4, 277, 301/2)**

İzmir'de, 25 Kasım 2007'de polisin 'Dur!' ihtarına uymadığı gerekçesiyle açılan ateş sonucu cipinin içinde hayatını kaybeden üniversite öğrencisi Baran Tursun'un babası Mehmet Tursun, annesi Berrin Tursun ve ablası Şelale Tursun hakkında, yaptıkları açıklamalardan dolayı "Tehdit" (TCK 106), "Hakaret" (TCK 125), "Yargı görevini yapma etkileme" (TCK 277), "Yargı organlarını ve emniyeti alenen aşağılama" (TCK 301) suçlamalarıyla dava açıldı. Tursun Ailesi, Karşıyaka Adliyesi bahçesinde yargıya güvenlerinin olmadığı yönünde açıklamalar yapmış, baba Mehmet Tursun, kalemini kırarak mahkemeyi eleştirmişti. Dava, 2008/187 esas sayılı dosya üzerinden Karşıyaka 3'üncü Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam ediyor. Suçlamaların TCK 301'inci maddesine ilişkin kısmı için ise Adalet Bakanlığı'nın izni bekleniyor.

Ne demişlerdi?

"...Biz böyle bir mahkemede figüran olmak istemiyoruz, biz oğlumuzun katilini tespit ettiğimizde hepinizin huzurunda kalemimizi kırıyoruz."

"...Oğlumun katiline yataklık eden Naci Kuru ve Bülent Girgin o görevde kaldığı sürece rahat yüzü vermeyeceğiz. Onlar rüyalarında, yataklarında, banyolarında bile nefesimizi enselerinde hissedeceklerdir. Aile olarak böyle bir yerde figüran olmak istemiyoruz. Duruşma hala devam ediyor ancak ben lakaytlık gördüm. Duruşmada yargıç kroki veriyor ellerine, bütün polisler çelişkili ifade veriyor. Hakim Bey de senin arkadaşın bunun aksini söyledi diyerek polisleri uyarıyor. Adaletle hiçbir koşulda güvenmiyorum. Türkiye'de böyle bir örnek yok."

Susurluk'ta adalet gerçek yüzünü ortaya çıkarmıştır. Kızıltepe'de, Şemdinli'de adalet gerçek yüzünü ortaya çıkarmıştır. Benim davamda çıkartamayacaktır. Ben, Baran Tursun'un babasıyım. Ben çok güçlüyüm, gücümü oğlumun beyaz gömleğinden alıyorum. Siz gücünüzü nereden alıyorsunuz. Ben bu mahkemeyi ciddi görmedim.

"...Kahrolsun yanı adalet, kahrolsun katil polis. Katillere yardım edenler cezalarını çekecekler."

"...Bir: asayişten sorumlu müdür muavini Naci Kuru, iki: Borno-va Ekipler Amirliği'nden Bülent Girgin, üç: Oral Emre Atar'ı oğlumuzun katili olarak kabul ettik. Şimdi içeriden hakim bey, onlara şey veriyor. Onları gördüğünüz şekilde yazın diyor."

"...Ondan sonra polis de dışarı çıkıp diyor ki 'arkadaşlar böyle bir soru soruyor, sakın ola ki çelişkili bir ifade vermeyesiniz' diyor ve onlarda gelip böyle bir ifade veriyor. Bir böyle bir ifadeyi kabul etmiyoruz."

"...Beceriksiz insanların, beceriksiz polislerin, beceriksiz emniyet teşkilatının, silah zoruyla, mermi zoruyla bir şeyler elde etsinler diye çıkardıkları, bir polis kanunudur. Halbuki diğer ülkelere baktığımızda bir saç telinden, bir ayak izinden normal bir suçluyu yakalamak mümkünken Türkiye'de bunu şöyle yapıyorlar. Polis kanunları ile düzelterek, yetkiler vererek şey yapıyorlar ve cahil polis ve oğlumu öldüren o polis, içeride kendi görevini yaptığını söylemektedir."

BM'ye ŞİKAYET

Mahmut Alınak'ın Suçu (TCK 216)

DTP'li Mahmut Alınak (eski Kars DEP milletvekili), 25 Aralık 2007'de Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt'ı Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreterliği'ne şikayet etti. Alınak, Kars Halk Meclisi Sözcüsü sıfatıyla verdiği dilekçede, Kürtlerin binlerce yıllık tarihlerinde sürekli zulme uğradığını, bugün de Türkiye'de dil ve etnik kimliklerinin yok sayıldığını ileri sürdü. Bunun üzerine, Kars Cumhuriyet Başsavcılığı, Alınak'ın "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik ettiği" (TCK 216) suçlamasıyla bir iddianame düzenledi. Hakkında açılmış ve devam eden 14 dava bulunan Alınak, bu suçlamadan dolayı Kars 2'nci Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılanıyor.

Ne yazmıştı?

"...Dünya devletleri, medeniyet, demokrasi, barış ve insan hakları sözcüklerini dillerinden düşürmemektedir, ama gelgelelim tarihi bilinemeyecek kadar eski olan bir milletin hala esaret altında tutuluşuna da seyirci kalmaktadırlar."

"...Bu nasıl bir adalettir ki kuşlar bile çeşit çeşit adlar taşıırken ve kendi dilleriyle cıvıldaşırken Kürtlerin adı ve dili hakla yasaklıdır, hala suç nedenidir. Örnek vermek gerekirse, Türk devlet makamlarına tek bir harf bile olsa Kürtçe bir yazı gönderilemez, suçtur. W, Q, X gibi harflerin olduğu Kürtçe bir yazı bile suç olarak kabul edilmektedir."

"...Bugün de Kürt dramı, uygar olduklarını söyleyen devletlerin onayı ile sürdürülüyor. Ama ne gariptir ki, başta BM olmak üzere uluslararası kuruluşlar bu insanlık dramına seyirci kalmakta. Çünkü tüm bu kuruluşlar bu Kürt dramının mimarı olan devletlerin ağır baskısı al-

tındadır. Bugün sürmekte olan Kürt trajedisi dünyada eşine hiç rastlanmayan bir esarettir. Eski çağlarda bile her halkın dili ve etnik adı vardı. Ama modern olduğu söylenen bu çağda Kürtlerin dilleri ve etnik kimlikleri yok sayılmaktadır.”

“...Dünya barışından başka hiçbir isteği olmayan bu halk en ufak bir hak ileri sürdüğünde Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde soykırım uygulanarak yok edilmektedir. Asimilasyon tüm acımasızlığıyla sürüyor. Bu soykırım ve asimilasyon suçunu ise şimdi iktidarda olan Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ve Genelkurmay Başkanı Yaşar Büyükanıt birlikte işlemektedirler.”

“...BM'nin bu trajediye müdahale etmesi için acaba bir iç savaşın çıkması mı gerekiyor? Kürt halkının Türk halkı ile hiçbir sorunu yoktur. Kürtlere bu acıyı yaşatanlar devlet yönetimini elde tutan güçlerdir. Kürt milleti kabul edilemez bir zulüm altında yaşamaktadır.

“...Birleşmiş Milletlerin bu kıyıma müdahale ederek,

1. Soykırım suçunu birlikte işleyen Başbakan Erdoğan ile Orgeneral Büyükanıt'ın BM tarafından oluşturulacak uluslararası bir mahkemede yargılanıp cezalandırılmalarını,

2. Kürtlerin gasp edilen ulusal ve insani haklarının iade edilmesi için aracılık yapmanızı talep ederiz.”

TÜRKÜM, DOĞRUYUM, ÇALIŞKANIM...

Eğitim-Bir-Sen Üyesi 42 Öğretmenin Suçu (TCK 217)

Eğitim-Bir-Sen Şanlıurfa Şubesi, Aralık 2007’de Doğu ve Güneydoğu’daki şubelerin katıldığı bir Bölge İstişare Toplantısı düzenledi. Toplantının sonunda açıklanan bildirmede, ilköğretim okullarında okutulan öğrenci andına, eğitimde etnik farklılıklar ve evrensel değerler, yerel dil ve lehçelerin seçmeli olarak okutulması, ideolojik eğitimden demokratik eğitime geçilmesi, öğrencilere kılık kıyafet serbestisi ve başörtüsü yasağı gündeme getirildi. Bunun üzerine Şanlıurfa Başsavcılığı, sendikaya üye 42 öğretmenin 2 yıla kadar hapsi istemiyle iddianame düzenledi. İddianamede, öğretmenlerin andın değiştirilmesi, farklı dilde eğitim verilmesi ve başörtüsü yasasının kaldırılması talepleri “Halkı kanunlara uymamaya tahrik suçu” (TCK 217) olarak yorumlandı. Öğretmenlere karşı açılan dava 2008/512 esas sayılı dosya üzerinden Şanlıurfa 1’inci Sulh Ceza Mahkemesi’nde görülüyor.

Ne demişlerdi?

“...AB süreci çerçevesinde gerçekleşmekte olan demokratikleşme ve sivil anayasa hazırlıkları kapsamında yerel dil ve lehçelerin seçmeli olarak okutulması sağlanmalıdır.”

“...Eğitimin tüm kademelerinde herhangi bir ideolojinin dayatmasından vazgeçilmeli, ideolojik eğitimden demokratik eğitime geçilmelidir.”

“...İlköğretim okullarında 5’inci sınıfa kadar olan birinci kademenin 6, 7, 8’inci sınıflardan ayrıştırılması gerekir.”

“...İlköğretim okullarında okutulan öğrenci andı yeniden gözden geçirilmeli, etnik farklılıklar ve evrensel değerler dikkate alınarak yeniden dizayn edilmelidir.”

“...Öğrencilerin törenlere katılma zorunluluğuna son verilmelidir.”

“...Özellikle yüksek öğrenimde kılık kıyafet serbestisi getirilip, başörtüsü yasağı kaldırılmalıdır.”

“...Karma eğitim ilkesi gereğince bölgede sadece kız öğrencilerinin devam edeceği pansiyonlu kız meslek liseleri açılmalıdır.”

FETO ile APO

Hacı Boğatekin ve Cumali Badur'un Suçu (TCK 125/3, 267, 288)

Gazeteci Hacı Boğatekin, 4 Ocak'ta yayımlanan 'Feto ile Apo' maa-kalesinden ötürü "PKK örgütü propagandası yaptığı" iddiasıyla tutuk-lanmıştı. Bu dava kapsamında ifadesini almak isteyen savcının "*Sen nasıl Fethullah Gülen Hazretleri Hoca efendiye Feto dersin. Çabuk Özüür dile Yoksa seni yakarım*" dediğini ileri süren ve savcı hakkında yayın yapmayı sürdüren gazeteci Hacı Boğatekin'i 25 Haziran'da Ma-latya 3. Ağır Ceza Mahkemesi, yokluğunda 18 ay hapse mahkum et-mişti. Daha sonra Adıyaman'ın Gerger Savcısı Ali Çatal, meslektaşı Sadullah Ovacıklı ile ilgili 'Fethullah Gülen'e yakınlık duyduğu' iddi-asını dile getirdiği için tutuksuz yargılanmakta olan Gerger Fırat Gaze-tesi sahibi Hacı Boğatekin için 13 yıl 2 ay; internet sitesi gerge-rim.com'da yayımladığı için ise Cumali Badur'un 4 yıl 6 ay hapsini is-tedi. Hacı Boğatekin, bu sebepten 109 gün Kahta Cezaevi'nde tutuklu kaldıktan sonra, 30 Temmuz'da iki kez uzayan tutukluluk süresinin ar-dından tahliye edilmişti. Gerger Asliye Ceza Mahkemesi, 2 Aralık'ta görülen duruşmada, tutuksuz sanık olarak yargılanan iki gazeteciye sa-vunmalarını sunmaları için 5 Şubat 2009'a kadar süre verdi.

Ne yazmışlardı?

Savcı Sadullah Ovacıklı'nın, Boğatekin 'Feto ile Apo' yazısı ne-deniyile açılan dava sırasında ifadesini verirken kullandığı cümle:

"Sen nasıl Fethullah Gülen Hazretleri Hoca efendiye Feto dersin. Çabuk Özüür dile Yoksa seni yakarım."

HAYIR DE, ASKERE GİTME !

Oğuz Sönmez, Mehmet Atak, Gürşat Özdamar ve Serkan Bayrak'ın suçu(TCK 318)

Vicdani retçi Mehmet Bal'ın tutuklanması ve gördüğü işkencelere karşı 11 Haziran 2008' de Galatasaray Meydanı'nda yapılan protesto-nun ardından gözaltına alınan Oğuz Sönmez, Mehmet Atak, Gürşat Özdamar, Serkan Bayrak hakkında “Halkı askerlikten soğutmak” (TCK 318) suçlamasıyla dava açıldı. Anti Militarist İnisiyatif üyesi yaklaşık 40 kişinin katıldığı protesto gösterisinde okunan bildiri, taşınan pankartlar ve atılan sloganlar gerekçe gösterilerek açılan dava, 2008/1714 esas sayılı dosya üzerinden Beyoğlu 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nde devam ediyor.

Ne demişlerdi?

“...Mehmet, Mehmetçik olmayacak, öldürmeyeceğiz, ölmeyeceğiz, kimsenin askeri olmayacağız.”

“...Hayır de, askere gitme!”

“...Vicdani retçi Mehmet Bal'a özgürlük!”

“...Askeri cezaevinde işkence var!”

OĞLUM OLSA ASKERE GÖNDERMEZDİM !

**Bülent Ersoy'un Suçu
(TCK 318)**

Star TV’de canlı olarak 24 Şubat’ta yayınlanan ‘Popstar Alaturka’ isimli yarışma ve eğlence içerikli programın sunucuları arasında bulunan Bülent Ersoy hakkında Bakırköy Cumhuriyet Savcısı Ali Çakır tarafından hazırlanan iddianamede Türk Silahlı Kuvvetlerinin bölücü terör örgütü mensuplarına yönelik olarak Irak topraklarına yaptığı sınır ötesi hareket aşamasında şehit düşen Mehmetçiklerle ilgili yaptığı konuşmanın Türk Milletinin hassasiyetinin zirvede olduğu bir anda yapılmış olması ve kullandığı cümlelerin *“Ailelerin çocuklarını askere göndermemeleri... Ölen askerlerin anlamsız bir savaş nedeniyle öldükleri... Bu koşullarda askerlik yapmanın gereksiz ve mantıksız olduğu...”* şeklinde anlaşılacak nitelikte olduğu belirtildi. Ersoy’un “Halkı askerlikten soğuttuğu” iddiasıyla üç yıla kadar hapsi isteniyordu. İddianamede göze çarpan bir diğer husus ise Türk Milletinin askerliğe verdiği öneme değinilmiş olması, ‘şehitlik’ ve ‘gazilik’ kavramlarına verilen değer ile ‘Her Türk Asker Doğar’ özdeyişinin halk tarafından benimsenen bir atasözü sayılmasının ifade edilmesi idi. İlk duruşmaya katılmayan Ersoy için Bakırköy 18’inci Asliye Ceza Mahkemesi, zorla getirme kararı çıkarmıştı. Bunun üzerine duruşmaya katılan Ersoy, yaşanan şiddete çözüm bulunmasını talep ettiğini; bunun da suç olmadığını söyledi. Avukatı Muhittin Yüzüak, Ersoy’un beraatini isterken *“Müvekkilim askerliğini yapmıştır”* dedi. 18 Aralık’ta yapılan karar duruşmasında Ersoy beraat etti, ancak Savcı Çakır, karara itiraz ederek temyiz yoluna başvurdu. Yargıtay’dan gelecek sonuç bekleniyor.

Ne demişti?

"...Eğer çocuk doğurmuş olsaydım; birileri masa başında 'Sen bunu yapacaksın, o da bunu yapacak' diyecek, ben de doğurduğum çocuğu toprağa vereceğim. Var mı böyle bir şey?... Yani tamam vatan bölünmez bilmem ne olmaz ama yani göz göre göre de bu çocukları... o zaman bütün analar doğurun verin toprağa bu mu yani?... ben anne değilim... ama insanım insan olarak onları toprağa vermek. O anaların yüreğinin nasıl cayır cayır yandığını anlayamam. Ama anneler anlar."

ANNE BENİ ASKERE YOLLAMA !

**Yasin Yetişgen'in Suçu
(TCK 318, ATA 1,2)**

Antep 1. Sulh Ceza Mahkemesi, Çoban Ateşi Gazetesi'nin 32. sayısında yayımlanan 'Anne beni askere yollama' isimli makalenin "Halkı askerlikten soğuttuğu" gerekçesiyle Basın Kanunu'nun 25/2. maddesi gereğince eserin tamamına el konulmasına ve toplatılmasına karar verdi. Daha sonra da Gaziantep Cumhuriyet Savcılığı, haftalık 'Çoban Ateşi' gazetesinde 8 Kasım 2007 tarihinde yayımlanan Berkant Coşkun'a ait yazıdan dolayı, yazı işleri müdürü Yasin Yetişgen hakkında "Halkı askerlikten soğutma" (TCK 318) ve "Atatürk'ün hatırasına alenen hakaret" (ATA 1,2) suçlamasıyla bir iddianame düzenledi. Berkant Coşkun'un yurtdışında yaşadığı, bundan ötürü de Türkiye'de yargılanamadığı gerekçesiyle Yetişgen'e karşı açılan dava Gaziantep 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 2007/1059 esas sayılı dosya üzerinden devam ediyor.

Ne yazmıştı?

"...Türkiye, tarihi boyunca kirli savaşların arenası olmuştur maalesef. Mustafa Kemal'in Dersim katliamı emrini vermesinden tutun da..."

"...Eğer şimdiki Kürt hareketine terörist hareket deniliyorsa bu demektir ki Mustafa Kemal'in başlattığı harekette de kendisini bu kavramdan geri tutamaz. Tek farkı Mustafa Kemal'in tutuklanmamış olmasıdır."

HUGUK! HUGUK! HUGUK! HUGUK!

Halil İbrahim Özdabak'ın Suçu
(TCK 125 Hakaret)

Yeni Asya gazetesi çizeri İbrahim Özdabak hakkında, 19 Mart 2008 tarihli bir karikatüründen dolayı, “Yayın yoluyla hakaret” suçlamasından ve Ceza Yasası'nın (TCK) 125'inci maddeden dava açıldı. Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı'nın hazırladığı iddianamede, gazetenin birinci sayfasında yayımlanan İbrahim Özdabak imzalı kurumuş bir ağacın dalında pinekleyen bir baykuşa cüppe giydirildiği, “Huguk! Huguk! Huguk! Huguk!” ifadelerinin geçtiği karikatürün o sırada gündemde olan Ak Parti'ye açılmış iddianameye tepki olarak Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya'ya görevinden dolayı ‘hakaret’ içerdiği belirtildi. Dava, 2008/235 esas sayılı dosya üzerinden Bakırköy 2'nci Asliye Ceza Mahkemesi'nde devam ediyor.

Ne çizmişti?

TELEKULAK

Kemal Göktaş ve Gökçer Tahincioğlu'nun Suçu (TCK 334, TMK 6/1)

Ankara 11'inci Ağır Ceza Mahkemesi'nin Emniyet Genel Müdürlüğü, Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) ve Jandarma Genel Komutanlığı'na tüm Türkiye'nin telefon, internet ve faks haberleşmesinin izlenmesi yönünde yetki veren kararıyla ilgili haber yapan gazeteciler Gökçer Tahincioğlu ve Kemal Göktaş hakkında “Yasaklanan Bilgileri Temin” (TCK 334) ve “Terörle mücadelede görev almış kişileri hedef göstermek” (TMK 6/1) suçlamalarıyla dava açıldı. İddianamede, tüm Türkiye'nin izlendiğine ilişkin mahkeme kararının gizli belge olduğu iddia edilirken, kararı veren yargıcın isminin yazılması “Terör örgütlerine hedef gösterme” suçu olarak değerlendirildi. Bu haberleriyle 24 Temmuz 2008'deki Geleneksel Gazeteciler Günü'nde TGC Basın Özgürlüğü Ödülü'nü alan Vatan gazetesi muhabiri Göktaş ve Milliyet Gazetesi muhabiri Tahincioğlu İstanbul 9'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılanıyor.

Ne yazmışlardı?

Türkiye'yi sarsacak belge (Kemal Göktaş'ın haberi)

“...Milli İstihbarat Teşkilatı, son 2 ayda Türkiye'de kurulan her türlü iletişimi gözaltına aldı. Yurt dışı da dahil yapılan tüm sabit hatlı telefon görüşmeleri, Turkcell, Telsim, Avea hatlı tüm cep telefonlarından yapılan konuşmalar, bütün e-mail yazışmaları, faks ve SMS mesajlarının en dataylı bilgileri mahkeme kararıyla MİT'e iletildi. Bu bilgilerin MİT'e verilmesi kararını alan ise Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'ydi.”

“...Diyarbakır 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nin MİT'in talebi üzerine 6 Mayıs 2005'te verdiği kararda şöyle deniyor: "Talebin kabulü ile yurt

dışı bağlantılı illegal silahlı terör örgütlerinin yasadışı faaliyetlerine yönelik olarak faillerin belirlenmesi, ele geçirilmesi ve suç delillerinin elde edilmesi ve eylem planlamalarının önceden öğrenilmek sureti ile engellenmesi başka yollarla mümkün olmadığından yurt dışı çıkışlar ve girişler dahil olmak üzere Telsim, Turkcell, Avea, Türk Telekom AŞ uzak mesafe telefon hizmeti vermeye yetkili A, B, C tipi lisansı olan iletişim şirketleri tarafından işletilen ve telefon üzerinden yapılan iletişime ait tüm detay bilgilerin MİT Müsteşarlığınca detay kayıtlarının alınması ve incelenebilmesi konusunda Anayasa'nın 22. maddesi ile 4422 sayılı yasanın 2, 4, 11 ve 16. maddeleri uyarınca 08. 04. 2005 tarihleri ile 30. 05. 2005 tarihleri arasını kapsayacak şekilde izin verilmesine karar verildi.”

İzleme İtirazı (Gökçer Tahincioğlu'nun haberi)

“...Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Daire Başkanlığı'nın ardından, MİT'e de iletişim araçlarıyla yapılan görüşmelerin detay bilgilerini öğrenme yetkisi tanındı. Mahkemeye başvuran Jandarma Genel Komutanlığı da aynı yetkiyi aldı. Ancak, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) “haberleşme özgürlüğünü” gerekçe göstererek Jandarma'ya yetki veren mahkeme kararını kaldırttı.”

“...Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi Hâkimi Hasan Şatır, bu talebi yerinde buldu. Kararda, yurtdışı görüşmeler dahil olmak üzere Türk Telekom, Turkcell, Vodafone ve AVEA üzerinden yapılan iletişime ait tüm detay bilgilerinin, GPRS, internet bağlantıları, SMS, DATA transferi, haberleşme, faks ve abone bilgilerinin detay kayıtlarının 12 Kasım 2007 tarihinden ileriye dönük olarak üçer aylık dönemler halinde canlı (online) olarak Jandarma'nın kullanımına sunulması uygun bulundu. Telekomünikasyon İletişim Başkanı Fethi Şimşek, 15 Kasım 2007'de karara itiraz etti. Şimşek, itirazında, “Jandarma'nın görevleri arasında ülke seviyesinde istihbarat faaliyetinde bulunma yetkisinin yer almadığı dikkate alınarak, kararın kaldırılması talep olunur” dedi. İtirazı değerlendiren Şatır, itirazı reddetti.

DERNEĞİME DOKUNMA !

Lambdaistanbul'un Suçu (Dernekler K. 17, MK 60/2)

Lezbiyen, gay, biseksüel, travesti, transseksüel bireylerin haklarını savunan Lambdaistanbul'a (LGBTT) İstanbul Valiliği İl Dernekler Müdürlüğü'nün şikayetiyle dava açıldı. Valilik, derneğin tüzüğü'nün, amaçlarının hukuka ve ahlaka aykırı olduğunu, aynı zamanda derneğin adındaki 'Lambda'nın Türkçe olmamasının yasaya aykırı olduğunu iddia etmişti. Beyoğlu 3'üncü Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görülen davada, Lambdaistanbul, bilirkişinin kapatma davasının hukuki dayanağı olmadığı yönündeki raporuna rağmen kapatıldı. Mahkeme hem derneğin isminin Türkçe olmadığına hem de örgütlenme özgürlüğünün, 'genel ahlak' ve 'başkalarının özgürlüklerinin korunması' için sınırlandırılabileceğine hükmetti:

"Lambda" kelimesinin Türkçe karşılığının dernek isminde öncelikle belirtilmemiş olması, ayrıca davalı dernek tüzüğü'nün 2. maddesinde belirtilen amaçlar ve bu amaçların uygulanmasına yönelik dernek tüzüğü'nün 3. maddesinde belirtilen çalışmalar bölümlerinde geçen ve yukarıda belirtilen "hukuka ve ahlaka aykırı dernek kurulamaz" hükmüne ve T.C. anayasasının 41 maddesinde belirtilen "Aile Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ve uygulamasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar" şeklindeki emredici hukuk kurallarına aykırılık teşkil ettiği dolayısıyla T.C. Anayasasının 33/3 maddesi ile AİHS'in 11/2 maddesinde belirtilen dernek kurma özgürlüğü kısıtlanabileceği "genel Ahlak ile başkalarının hürriyetlerinin korunması" durumlarının kapsamına girdiği sonuç ve kanaatine ulaşıldığından, davalı derneğin dernekler kanununun 17.maddesi delaletiyle MK'nın 60/2. maddesi gereğince feshine karar vermek gerekmektedir.

Fesih kararı verilmesinin ardından derneğin avukatları, davayı Yargıtay'a taşıdı. Temyiz incelemesinde Yargıtay'ın Lambdaistanbul hakkında verilmiş olan fesih kararını bozduğu yönünde duyumlar alın-
sa da karar henüz derneğin avukatlarına tebliğ edilmedi.

DURUŞMAYI TERK EDİYORUZ !

Ömer Kavili'nin Suçu (TCK 125/1-3)

Kadıköy 1'inci Asliye Ceza Mahkemesi'nde 24 Ekim 2007 tarihinde görülen kamu davasında, sanık olarak yargılanan Cemil Altınbilek'in avukatı sıfatıyla katıldığı duruşmada, savunma hakkının ihlal edildiğini savunan Ömer Kavili'ye "Kurul halinde çalışan kamu görevlilerine görevlerinden dolayı hakaret" (TCK125/3) iddiasıyla dava açıldı. Davanın iddianamesinde, Kavili'nin mahkeme kürsüsüne yürüyerek el kol hareketleri yapması, iddialarını yüksek sesle beyan etmesi ve sonra da diğer avukatlarla duruşma salonunu terk etmesi yargıçlara hakaret suçlamasına dayanak teşkil etti. Kavili'nin yargılandığı dava Kadıköy 3'üncü Ağır Ceza Mahkemesi'nde 2008/224 sayılı dosya üzerinden devam ediyor.

Ne demişti?

"...Siz duruşmaya saat 10:00 olmadan başladınız, ayrıca duruşmaya gelen avukatların isimlerini yazdırırken meslektaşına ayağa kalkın dediniz. Hangi hakla meslektaşımı ayağa kaldırıyorsunuz? O zaman savcı bey de ayağa kalksın!"

"...Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir."

"...Yargıç tarafından sözlerimizin tutanağa değiştirilerek yazıldığını gördüğümüz için, sözlerimizi bizzat ve aynen yazdırmak istiyoruz."

"...Duruşma usul ve yasalara aykırı olarak yapılıyor. Hukukun ayaklar altına alındığı, yargılama kurallarının çiğnendiği, böyle bir faaliyetin adil yargılama hakkını ihlal niteliğinde gördüğümüzden, kişisel ahlak ve onurumuz ve avukatlık meslek kuralları çerçevesinde duruşmayı terk ediyoruz."

KÜRTÇE AJANDA

Sezgin Tanrıkulu ve Nesip Yıldırım'ın Suçu (TCK 257)

Diyarbakır Barosu Başkanı Sezgin Tanrıkulu ile aynı baroya kayıtlı Nesip Yıldırım hakkında 2007 yılında Kürtçe ve Türkçenin bir arada kullanıldığı baro ajandası bastırdıkları gerekçesiyle Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı soruşturma başlattı. Tanrıkulu ve Yıldırım'ın avukat olmaları nedeniyle soruşturmanın yürütülmesi için Adalet Bakanlığı'ndan istenen izin verilince savcılık, Tanrıkulu ve Yıldırım hakkında dava açtı. Hazırlanan iddianamede, iki avukatın, avukatlara dağıtılmak üzere ajanda bastırdıkları, bu ajanda da Türkçe yazıların yanı sıra Kürtçe yazılara yer verdikleri belirtildi. İddianamede, ajandayı bastırmaktan sorumlu tutulan Baro Başkanı Sezgin Tanrıkulu ile baro üyesi Nesip Yıldırım'ın "görevlerini kötüye kullandıkları" (TCK 257) gerekçesiyle 3'er yıl hapisle cezalandırılmaları isteniyor. İki avukat hakkındaki dava, Siverek Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülüyor.

Suçlanan ajanda nasıldı?

TELEFON		FAKS
BARO	(412) 224 44 41 223 23 60 223 10 49 228 27 51 228 27 52	224 12 11
Adli Yardım Ali Karlıya Dadlı	(412) 222 53 14	
Eğitim Merkezi Navenda Perwerde	(412) 221 22 71	
Web: www.diyarbakirbarosu.org.tr E-posta: info@diyarbakirbarosu.org.tr		

AJANDA SAHİBİNE AİT BİLGİLER AGAHIYEN XWEDİYEN ROJANEYE	
Adı ve Soyadı :	Nav û Peynaw
İş Adresi :	Navnışana Kargehê
İş Telefonu :	Telefona Kargehê
Faks Numarası :	Numre a Faksê
Cep Telefonu :	Telefona Destî
E-posta Adresi :	Navnışana e mail
Web Sayfası :	Rupela Webê
Kan Grubu :	Nîpça Xwînê

KÜRTÇE DİLEKÇE

Mehdi Tanrıkulu'nun Suçu (TCK 222/1)

Eski Astsubay Kasım Çakan, Doğu ve Güneydoğu'da görev yaptığı sırada şahit olduğu faili meçhul cinayetleri bir kitapta topladı. Çakan, “*Yakalanan PKK’lıyı helikopterden attılar, Özel harekâtçı polis PKK’lı bir kadının ölüsüne tecavüz etti.*” gibi iddiaları isim, tarih ve yer vererek kitabında yazdı. Kitabının ihbar olarak kabul edilmesi gerekirken, İstanbul 14’üncü Ağır Ceza Mahkemesi’nde yazar Çakan ve kitabın yayıncısı Mehdi Tanrıkulu hakkında “Terör örgütünün propagandasını yapmak” (TMK 7/2) iddiasıyla Eylül 2007’de dava açıldı. Daha sonra Tanrıkulu, kitabın Ergenekon soruşturmasına somut delil teşkil ettiğini belirterek, Şırnak Askeri Cumhuriyet Savcılığı’na gönderilmek üzere İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı’na Kürtçe yazılmış bir suç duyurusu verdi. Tevn Yayıncılık’ın sahibi Tanrıkulu, Kürtçe dilekçeyle suç duyurusunda bulunduğu gerekçesiyle, Türk Harflerinin Kabulü Kanununa aykırı davranmaktan 5 ay hapis cezasına mahkum oldu. Şimdi de yargılanması sırasında Kürtçe savunma dilekçesi verdiği için yargılanıyor.

Ne yazmıştı?

“XWEPARASTINA MIN E

Ji Serokatiya Lijneya Dadgeha 2. a Sulh Ceza Re

Sultanahmed”

“...Birêz serokatiya lijneya dadgehê, birêz dadgera;”

“...Di destpêkê de ez, ji ber derfetdayina xweparastinê ku dadgeh daye min, rêz û spasiyên xwe, di şexsê serokatiya lijneya dadgehê de, ji feraseta dadê re pêşkêş dikim. Hêvîdar im ku hemû bêdadiyên nava mirovahiyê, bi dada pîroz werin çareserkerin. Bi hêvîdariya pêkanîna

dadê, ku di nava mirovan de tu pirsgirêkên dadî nemînin, parastina xwe pêşkêş dikim.”

“...Min, di mêjûya 04.04.2006an de wek dozdarê, di derheqê dozgerê komarê yê Amedê Muammer Ozcan de, ji ber ku di derheqê civaka Kurd de bêrêzîtî kiriye, daxwaznameya banga sûc nivîsî. Lê belê çi ecêb e! Ez dozdar bûm lê ez bûm bersûc! Belê, kivş e ku tu erk nika-re îfadeya dozger bigire!

“...Lewre ev nêzîktêdayina neyînî ya rêveberiyê, hemû pirsgirêkên Turkiyeyê berevajî kiriye. Di serî de jî hemû mafên civaka Kurd binpê kiriye. Eve ev doza sosret jî li ser vî hîmî derketiye holê. Loma, axaftina bi Kurdî jî weke ecêbmayinek tê dîtîn, ceza lê tê birîn. Xweparastina bi Kurdî, dîsa wisa. Ev yek wek pirsgirekek ango, weke pirsgirêka Kurd ji serê sedsala çûyî ta niha berdewam dike ku; EV PIRSGIRÊK, TEQEZ DIVÊ BI RÊBAZEK DEMOKRATÎK Û AŞTIYANE BÊ ÇARE-SERKIRIN! Heke na û bi derengî bikeve, pêşî ewê bi navê îslamiyetê bibe munafiqiyek herî kirêt ku li ba yezdanê dilovan jî ewê gunehê herî mezin be...”

“...Vekirina vê dozê, di pîvanên azadiya ramanê û dîroka dadê de karesatek mezin derdixe pêşberî mirov. Bêguman ev doz, ne dozeke hiqûqî ye dozeke siyasî ye...”

“...Ev doz; ji ber ku dozeke siyasî ye, diviyabû mercên dozê ji bingeha xwe de bihata zelalkirin. Di nêzîktêdayina vê dozê de, siyaseta şerxwaz û siyaseta aşîxwaz divê bîn zelalkirin. Hiqûqa ku tê bikaranîn jî divê naveroka wê bê zelalkirin. Ji ber vê yekê min xwest piralî nêzî dozê bibim û parastina xwe jî wek hêzdarê aştiyê pêkwerînim. Bi vî awayî, bingeha vekirina vê dozê dahûrînim. Ev doz, bi her awayî divê bê betalkirin. Ez dixwazim ji bo aştiyek mayînde ya Turkiyeyê xebat bikim.”

“An demokrasiya bi temamî, an qet û qet!”

Digel rêzên min

Mehdî Tanrikûlû

BATI’NIN NEYİNİ ALDIK?

LM Basın Yayın Ltd. Şti., Mehmet Çağçağ’ın Suçu
(MK 24, BK 49)

Leman Dergisi’nin 30 Ocak tarihli nüshasının kapağında yayımlanan, fotomontajlı resmi üzerine yerleştirilmiş ‘Batının ilmini bilimini değil, ahlaksızlığını aldı’ yazısından oluşan karikatür nedeniyle Başbakan Erdoğan, Leman dergisinin kapağında kullanılan “fotoğrafının gerçek olmadığını ve ağır hakaret içerdiğini” belirterek, 20 bin YTL tazminat talep etti. Dava dilekçesinde, Leman dergisinin kapağında yer alan “Başbakan Tayyip Erdoğan’a ait fotoğrafın gerçeği yansıtmadığı, fotomontaj yoluyla uygunsuz hale getirildiği ve toplumun ahlaken kabul etmeyeceği bir hale büründürüldüğü” ifade edildi. Ankara 16’ncı Asliye Hukuk Mahkemesi Yargıcı Yaşar Eren, Leman dergisinin, Başbakan Erdoğan’a yasal faiziyle birlikte 4 bin YTL manevi tazminat ödemesine karar verdi. Leman Dergisi’nin avukatı İsmail Atak kararı temyiz etti. Temyize ilişkin Yargıtay’dan henüz bir karar çıkmadı.

Ne çizmişti?

*2008'DE
SONUÇLANAN
DAVALAR*

2008’de CEZA ALANLAR

Leyla Zana (TCK 314 , Terör örgütüne üye olmak)

Diyarbakır 5’inci Ağır Ceza Mahkemesi, çeşitli tarihlerde yaptığı dokuz konuşmada “PKK örgütü propagandası yaptığı” iddiasıyla eski Demokrasi Partisi (DEP) milletvekili Leyla Zana’yı 10 yıl hapse mahkum etti. Mahkeme, TCK'nin 53/1. maddesi gereğince de Zana’nın seç-me-seçilme ehliyetinden ve diğer siyasi hakları kullanmaktan yoksun bırakılmasına da karar verdi. Diyarbakır Özel Yetkili Cumhuriyet Savcısı, verilen 10 yıllık hapis cezasını az bularak temyiz başvurusunda bulundu. Savcı, 9 kez 5’er yıl hapis cezası daha istedi. Zana, Diyarbakır’daki mitingde, *“Amed (Diyarbakır), senden öyle bir ses bekliyorum ki yüksek bir ses, sadece Ankara duymamalı Amed, dünya alem sesini duymalı...”*; Batman’da da, *“Batman özgürlüğün altındaki yürüyüşündür. Bu şarkı 30 yıldır ayaktadır. Bu irade kısa zamanda gönlümüzdeki barışı getirecektir. Bu barışın gelmesini istiyor musunuz? Yediden 77’ye kadar tüm kadınlardan tutun eşlerine kadar biz savaşa kavgaya hazırız; siyasi bir sorun olarak Kürt sorununun çözümünde Kürt halk önderi Öcalan’ın rolü son derece önemlidir”* şeklindeki ifadeleri nede-niye yargılanmıştı.

Mahmut Alınak (TCK 215, Suçu ve suçluyu övmek)

DTP Kars İl Başkanı Mahkmur Alınak’ın, Kars’ta cadde ve park-lara, Deniz Gezmiş, Musa Anter ve Vedat Aydın’ın adının verilmesine ilişkin Kars Belediyesi’ne yaptığı talep üzerine dava açıldı. Kars Cum-huriyet Başsavcılığı, Alınak’ın bu talebinden dolayı TCK’nın “Suçu ve suçluyu övmek” fiilini düzenleyen 215’inci maddeden yargılanmasını talep etti. Mahkeme, Alınak hakkında 25 gün hapis cezası verdi, daha sonra bu ceza 500 YTL para cezasına çevrildi.

Mahmut Alınak (TCK 215, Suçu ve suçluyu övmek)

Kürtçe yayın yapan ROJ TV'de 26 Haziran 2007 tarihinde yayına katılan Kars DTP İl Başkanı Mahmut Alınak, “*İmralı çarmıhı işledikçe, Öcalan o İmralı çarmıhında kaldıkça, yani o zindan varoldukça...*” dediği için, Abdullah Öcalan’ı övmekten yargılandı. Mahkeme, Alınak hakkında 25 gün hapis cezası verdi, daha sonra bu ceza 500 YTL para cezasına çevrildi.

(Para cezasına çevrilen davaların ardından Alınak, sivil itaatsizlik eylemi başlattı ve para cezalarını ödemeyerek “*Özgürlüğü parayla satın almayacağım için hapis cezasının karşılığı olan parayı yatırmayacağım.*” dedi ve iki davadan toplam 50 gün cezasını hapis yatarak çekti.)

Mahmut Alınak (TCK 215 (iki kez), TCK 217 Suçu ve suçluyu övmek, Kanunlara uymamaya tahrik)

Dava, DTP Kars İl Başkanı Mahmut Alınak'a karşı 04 Haziran 2007 tarihinde Kafkas Üniversitesi Öğrenci Derneği tarafından düzenlenen ‘Demokrasinin Öncelikleri’ konulu panelde yaptığı konuşma ve kar üstünde çıplak ayaklı basın açıklaması yaparak, ‘Gençler Ölmesin, Anneler Ağlasın’ kampanyasının duyurusunu yapması gerekçe gösterilerek açıldı. Alınak, “Suçu ve suçluyu övme” ve “Kanunlara uymamaya tahrik” iddiasıyla yargılandı. Mahkeme Alınak’ı suçlu bularak TCK’nın 215’inci maddesini iki defa uyguladı ve toplam 4 ay 5 gün verdiği hapis cezasını 2500 YTL para cezasına çevirdi.

Mahmut Alınak (TCK 222, Türk Harfleri Kanunu'na muhalefet)

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’a, Kars’ın sorunlarını içeren Kürtçe yazılmış dilekçe gönderen, eski DEP Milletvekili ve DTP Kars İl Başkanı Mahmut Alınak’ın, Türk Harflerinin Kabulü Kanunu’na muhalefet suçundan (TCK 222) yargılanması istemiyle dava açtı. Bu dava, Yargıtay Başsavcılığı’nın DTP’nin kapatılması istemiyle açtığı davanın 141 gerekçesi arasında da yer aldı. Mahkeme, Alınak’ı suçlu bularak 6 ay hapis cezasına çarptırdı.

Eren Keskin (TCK 301/2, Devletin askeri teşkilatını alenen aşagılamak)

Keskin, Almanya'da Der Tagesspiegel gazetesinde 24 Haziran 2006 tarihinde yayımlanan demecinde, Danıştay saldırısının devlet düzenini bozmaya yönelik olmadığını, tam tersine laik, otoriter ve askeri devlet düzeninin güçlendirilmesine hizmet ettiğini, Türkiye’de hiçbir hükümetin kendi hükümet programını uygulama gücüne sahip olamadığını, Türkiye'nin aslında ordu tarafından hazırlanan ‘Milli Siyaset Belgesi’yle yönetildiğini, hiçbir hükümetin buna karşı gelemeyeceğini ifade etti. Bunun üzerine, Kartal Cumhuriyet Başsavcılığı, Genelkurmay Başkanlığı’nın şikayeti ile Keskin hakkında TCK 301 uyarınca dava açtı. İstanbul Barosu da, askerin talebi üzerine Eren Keskin hakkında disiplin soruşturması başlattı. Genelkurmay Başkanlığı’nın şikayetiyle açılan davada Keskin, ikinci duruşmada mahkum oldu. Suçun bir Türkiye Cumhuriyet vatandaşı tarafından yurt dışında işlendiğine karar veren mahkeme, cezaı 301’inci maddenin 3’üncü bendi uyarınca cezaı 6 ay 20 güne çıkardı ve 4 bin YTL para cezasına çevirdi.

Muhittin Eryılmaz (TMK 7/2, Terör örgütünün propagandasını yapmak)

Diyarbakır'da 25 Mart'ta yapılan Demokratik Toplum Partisi (DTP) eyleminde imam Muhittin Eryılmaz, elinde Kur'an-ı Kerim'le parti otobüsünün üstüne çıkarak sınırötesi operasyonu protesto etmişti. Başbakan Erdoğan'a da seslenen emekli imam, “*Erdoğan Müslüman-sa insan haklarını ihlal etmesin, Türk ordusu gidip kardeşlerini öldür-mesin*” demişti. Bunun üzerine Eryılmaz hakkında “Terör örgütünün propagandasını yapmak” suçundan dava açıldı. Mahkeme heyeti, Eryılmaz'ı üç yıl hapis cezasına çarptırdı. Mahkeme, sanığın duruşmadaki iyi halini göz önünde bulundurarak cezaı 2 yıl 6 ay'a indirdi. Dava dosyası, temyizde.

Vedat Kurşun (TMK 6, 7 Yasadışı örgüt propagandası yapmak, Basın yoluyla örgüt adına eylem talimatı vermek)

Azadiya Welat gazetesi İmtiyaz sahibi ve yazı işleri müdürü Vedat Kurşun'a karşı "PKK örgütü propagandası yapıldığı" (TMK 6) ve "Basın yolu ile örgüt adına eylem talimatı verdiği" (TMK 7) iddiasıyla dava açıldı. Yargılandığı dava kapsamında 5 Şubat 2008'de ifade vermeye giden ve mahkemece 'kuvvetli suç şüphesi var' denilerek tutuklanan Kurşun, Diyarbakır D Tipi Cezaevi'nde tutuklu kaldı. Mahkeme, önce Kurşun'un serbest bırakılmasına karar verip sonra da terör örgütünün propagandasının yaptığına kanaat getirip 1 yıl 8 ay hapis cezasına mahkum etti. Kurşun'un avukatı Servet Özen kararı temyiz etti.

Murat Coşkun (TCK 216, Halkı kin ve düşmanlığa tahrik)

Murat Coşkun'un yazdığı ve Ocak 2002'de Peri Yayınları tarafından yayımlan 'Acının Dili Kadın' adlı kitap için biri İstanbul 4 No'lu DGM (daha sonra İstanbul 12'nci Ağır Ceza Mahkemesi adını aldı); diğeri Beyoğlu 2'nci Asliye Ceza Mahkemesi'nde olmak üzere iki dava açıldı. Coşkun, İstanbul 12'nci Ağır Ceza'daki bu davada "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik" iddiasıyla yargılandı. Coşkun, "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik" (TCK 216) suçunu işlediği gerekçesiyle 12 ay 15 gün hapis cezasına çarptırıldı. Dava sürecinden habersiz olan Coşkun, 22 Ağustos 2008 tarihinde Adana'da tutuklanarak cezaevine konuldu.

Hacı Boğatekin (TMK 7/2, Terör örgütünün propagandasını yapmak)

Malatya Cumhuriyet Başsavcılığı, Adıyaman'da Gerger Fırat Gazetesi sahibi Hacı Boğatekin hakkında, 4 Ocak 2008 tarihli sayısında yayımlanan 'Feto ile Apo' başlıklı başyazısı nedeniyle 7,5 yıl hapis istemiyle dava açtı. Başsavcılığın yazıdan tam bir ay sonra düzenlediği iddianamede, "PKK propagandası yaptığı" iddiasıyla gazetecinin Terörle Mücadele Yasası'nın (TMY) 7/2 maddesinden cezalandırılması istendi. Malatya 3'üncü Ağır Ceza Mahkeme'si, cezaevinde bulundu-

ğu için duruşmaya katılamayan Boğatekin'in mazeretini dikkate almayarak, savunmasını dinlemeden 1 yıl 6 ay hapis cezasına hükmetti. Boğatekin'in avukatı bu kararı bir üst mahkemeye taşıdı.

Zihni Çakır (TCK, 285 soruşturmanın gizliliğini ihlal)

Zihni Çakır hakkında 'Ergenekon'un Çöküşü 1-2' adlı kitaplarıyla TCK 285 gereğince, Ergenekon soruşturmasının gizlilik kararını ihlal ettiği gerekçesiyle dava açıldı. Kararda aralarında Hindistan ve Pakistan'ın da yer aldığı Türk dünyasını birleştiren Ergenekon kelimesinin kirletildiği, terörle mücadele edenlerin kitapta suçlu gösterildiği belirtiliyor. Kazım Karabekir'in sahipsiz Ermeni çocuklarını askerî okullara gönderdiği, bunların 60 darbesini yaptığı iddiasına cevap şöyle: *"Bu iftira; onlar Ermeni değil şehit çocuklarıydı."* Çakır'ın TSK ile problemi olduğunun vurgulandığı gerekçede, Ergenekon'un ASA-LA'ya karşı kullanıldığı iddiasına da *"Katillere devlet tebligat mı çıkarırsın"* diye tepki gösterildi. Çakır, soruşturmanın gizliliğini ihlal ettiği gerekçesiyle 1 yıl 6 ay hapis cezasına mahkum oldu.

Hilmi Aydoğdu (TCK 216/1 Halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik etmek)

"Kerkük'e yapılan saldırıyı Diyarbakır'a yapılmış sayarız" sözleri nedeniyle tutuklanan DTP Diyarbakır İl Başkanı Hilmi Aydoğdu hakkında, "Halkı kin ve düşmanlığa alenen tahrik etmek" (TCK 216) suçundan üç yıla kadar hapis cezası istemiyle dava açıldı. Diyarbakır 8'inci Asliye Ceza Mahkemesi, "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek" suçunu işlediğine kanaat getirdiği DTP'li eski İl Başkanı Hilmi Aydoğdu'yu 1 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırdı. Daha sonra indirim maddelerini uygulayan mahkeme, bu cezayı 1 yıl 3 aya indirirken, Aydoğdu'nun ömür boyu kamu hizmetlerinden men edilmesine de karar verdi. Karar temyiz edildi.

Ezilenlerin Sosyalist Platformu (ESP) üyesi 8 kişi (TCK 314 TMK 5, Silahlı örgüte üye olmak)

Dava, Ezilenlerin Sosyalist Platformu (ESP) üyesi 8 kişiye, ‘Operasyonlar Durdurulsun’ konulu basın açıklamasında attıkları sloganlar ve okunan metin gerekçe gösterilerek açıldı. Ankara 11. Ağır Ceza Mahkeme’si 6 Mayıs 2008’de görülen karar duruşmasında, bütün sanıklara bir yıl hapis cezası verdi, daha sonra bu cezalar 10’ar aya indirildi. Dava dosyası temyizde.

Atilla Yayla (ATA 1,2 Atatürk’ün hatrasına alenen hakaret)

Avrupa Birliği sürecinde “*her yerde Atatürk fotoğrafının asılmasını ve heykelinin bulunmasını*” eleştirdiği için geçici olarak görevden uzaklaştırılan Gazi Üniversitesi’nden Prof. Dr. Atilla Yayla hakkında ‘Atatürk’ü Koruma Yasası’ uyarınca da dava açıldı. Prof. Yayla, “... *Bize soracaklar, neden her yerde Atatürk heykeli var? diye soracaklar. 'Neden her dairede bu adamın fotoğrafları asılı?' diye soracaklar. 'Kemalizm Türkiye'nin problemidir' falan diye. Bizimkiler şiddetle tepki gösterirler buna; ama eninde sonunda tartışacağız...Kemalizm, ilerlemeden çok, gerilemeye tekabül eder*” demişti. Önce 1 yıl 6 ay hapis cezası veren mahkeme heyeti, sanığın iyi hali sebebiyle 6’da bir oranında indirim yaparak cezayı 1 yıl 3 aya düşürdü. Cezayı erteleyen İzmir 8’inci Asliye Ceza Mahkeme’si, 2 yıl içinde aynı suçun tekrar işlenmesi durumunda kararın iptaline hükmetti. Dava dosyası temyizde.

Mehdi Tanrıkulu (TCK 222, Türk Harfleri Kanunu’na muhalefet!)

Yargılanmalarında sözlü veya yazılı ifadelerinde anadili olan Kürtçe’yi kullanan Tevn Yayıncılık’ın sahibi Mehdi Tanrıkulu, İstanbul Cumhuriyet Savcısı Nazmi Okumuş hakkında suç duyurusunda bulundu. Kürtçe kaleme alınan ve Haimler Savcılar Yüksek Kuruluna gönderilen dilekçe gerekçe gösterilerek Tanrıkulu’na “Türk Harfleri

Kanunu’na muhalefet”ten dava açıldı. “*Sanığın suç işleme konusundaki ısrarlı ve pervasız tutumu ve böylece belirlenen kastın yoğunluğu, geçmiş mahkumiyet durumu da dikkate alınarak bireyselleştirilen cezanın, yasada öngörülen en üst sınırdan uygulanması sonucuna varılmıştır*” diyen hakim, Tanrıkulu’nu 6 ay hapis cezasına çarptırdı. Tanrıkulu’nun cezasını mahkemeye karşı saygılı tutumu nedeniyle 5 ay hapis cezasına indiren hakim, sanığın mahkemeye verdiği dilekçe ile aynı suç tekrar işlediği konusunda gereğinin yapılması için İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasını kararlaştırdı. Dava dosyası temyizde.

Mehdi Tanrıkulu (TMK 7/2, 6/2 Örgüt mensuplarına yardım ederken ya da propaganda yaparken başka bir suç oluşturmak, Terör örgütünün yayınlarını basmak)

Tevn Yayıncılık’ın sahibi Mehdi Tanrıkulu, Dr. Ergün Sönmez tarafından yazılan “Kapitalizmin Emperyalist Sürecinde Kürt Özgürlük Hareketinde PKK’nin Rolü” isimli kitabı yayımlayarak, Terörle Mücadele Yasası’nın 7 (2) ve 6 (2). maddelerine göre “terör örgütlerinin propagandasını yaptığı ve yardım ettiği” için yargılandı. Tanrıkulu yargılama aşamasında Kürtçe konuşma ve ifade verme talebinde bulunduğu için kovuşturma tercüman aracılığıyla devam etti. Mahkeme, kitapta terör örgütünün açıklama ve bildirilerine yer verildiği kanaatine varıp, Tanrıkulu’nu 1 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırdı. Dava dosyası temyizde.

Halil Savda (TCK 318 Halkı askerlikten soğutmak)

“Lübnan’da sivillere zarar veren operasyonlarda görev almak istemiyorum.” diyen ve 28 gün hapis cezası alan İsrail askerleri Amir Paster ve Itzik Shabbat’ı desteklemek için yapılan basın açıklamasını okuyan Savda’ya “Halkı askerlikten soğutmak” suçlamasıyla dava açıldı. Mahkeme Savda’yı suçlu bularak önce 6 ay hapis cezasına hükmetti, daha sonra bu ceza ‘iyi hal’den 5 aya indirildi. Dava dosyası temyizde.

2008’de AKLANANLAR

Perihan Mağden (TCK 318, Halkı askerlikten soğutmak)

Gazeteci Perihan Mağden, Radikal gazetesinde yayımlanan “*Şimdi Vicdani Ret*” başlıklı yazı nedeniyle 3 yıl hapis istemiyle yargılandı. İstanbul Savcılığı, Mağden hakkında gazetenin 8 Ocak 2006 tarihli sayısı için kaleme aldığı söz konusu yazı nedeniyle suç duyurusunda bulunmuştu. Bakırköy 2’inci Asliye Ceza Mahkemesi, 26 Kasım’daki duruşmada, “atılı suçun kasıt ve unsurları oluşmadığı”na kanaat getirerek Mağden’in beraatine karar verdi. Mağden savunmasında, “*Yazımın askerliğe soğutması, seve seve askere gidilen bir ülkede mümkün değil*” dedi.

Mağden’i “*Vicdani Ret, nadas için yakılan tarlalar gibi yayılmalıdır. Vicdani Ret, barış için savaşmayı göze alanların vereceği en iyi ve tek iyi cevaptır*” ifadelerinin de yer aldığı yazısı suça gerekçe gösterilmişti.

Cezmi Ersöz (TCK 318 , Halkı askerlikten soğutmak)

Haftalık Leman Dergisi’nde yayımlanan ‘*Askerliğin Dönüşü Güzeldir*’ başlıklı yazıyla “halkı askerlikten soğutmak” ile suçlanan yazar Cezmi Ersöz üç yıl hapisle yargılandığı davanın ikinci duruşmasında beraat etti. Beyoğlu 2’inci Asliye Ceza Mahkemesi, 30 Ekim’ de görülen karar duruşmasında, Cumhuriyet Savcısının yazıyı “*düşünce özgürlüğünün gereği*” olarak değerlendirdiği esas hakkındaki mütalaasına paralellik gösteren bir kararla yazarı akladı. Ersöz, Leman dergisinin, 5 Eylül 2007 tarihli sayısında yayımlanan yazısında “*Çaresiz kalıp askere giden arkadaşlar çok üzülmenin hiç olmazsa bu toplum hakkında iyimser düşüncelerle dönersiniz oradan, evet iyimser çünkü bu toplumun (aşlında her toplumun) askeri kurumu olmadığı takdirde bundan daha iyi bir toplum olduğunu, olacağını düşünür ve biraz avunursunuz*” ifadelerine yer verdiği için kovuşturmalık olmuştu.

Ahmet Alper Görmüş (TCK 125, Neşren hakaret, iftira)

Cumhuriyet Başsavcılığı, eski Deniz Kuvvetleri Komutanı emekli Oramiral Özden Örnek'e ait olduğu ifade edilen günlükleri yayımlayan “Nokta” dergisi Yayın Yönetmeni Alper Görmüş hakkında Örnek’e “hakaret” ve “iftira” ettiği iddiasıyla dava açtı. Dergide 29 Mart'ta yayımlanan “*Hayret verici ayrıntılarıyla Sarıkız ve Ayışığı. 2004'te iki darbe atlatmışız!*” haberi de eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Özden Örnek'e ait olduğu ve iki darbe planı içerdiği ifade edilen bir günlükten kesitlere yer verilmişti. Görmüş'ün 6 yıl 8 aya kadar hapsi istendi. Davayı karara bağlayan mahkeme, “iftira” ve “neşren hakaret” suçlamasıyla yargılanan Görmüş'ün, suçun yasal unsurları oluşmadığı gerekçeyle beraatine karar verdi. Bakırköy 2'inci Asliye Ceza Mahkemesi Savcısı, Emekli Oramiral Örnek'in darbe planlarını içeren günlüklerin gerçek olup olmadığının araştırılmasını isteyerek, Görmüş'e verilen beraat kararını temyiz etti.

Ferhat Tunç (TMK 7/2, Terör örgütünün propagandasını yapmak)

Sanatçı Ferhat Tunç'a 19 Ağustos 2006'da Tunceli'de verdiği bir konserde sarfettiği sözler ve söylediği türkü nedeniyle dava açıldı. Tunç, Malatya 3'üncü Ağır Ceza Mahkemesi'nde “Terör örgütünün Propagandasını Yapmak” (TMK 7) iddiasıyla, 5 yıla kadar hapis cezası talebiyle, yargılandı. Mahkeme, “*Tunç'un eyleminde suç kastı yoktur*” diyerek beraat kararı verdi. Bu karardan sonra savcı, davayı Tunç aleyhine temyiz etti.

Sarkis Seropyan , Aris Nalcı (TCK 288, Adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs)

Şişli Cumhuriyet Savcılığı, haftalık Agos gazetesinin eski yazı işleri müdürü Arat Dink ve imtiyaz sahibi Sarkis Seropyan'ın Ceza Yasası'nın (TCK) 301'inci maddesinden mahkum edilmesinden sonra “Akıllı Tahta” başlıklı yazıya dava açtı. Hrant Dink'in “Ermeni Soyki-

rımı”nı tanıyan sözlerinden Arat Dink ve Seropyan’ın birer yıl hapisle cezalandırılmalarının ardından gazetenin 9 Kasım 2007 tarihli sayısında yayımlanan yazıda “Adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs edildiği” iddia ediliyordu. Agos gazetesi avukatları, Serkis Seropyan ve Aris Nalcı’yı yargılamaya başlayan Şişli 2’inci Asliye Ceza Mahkemesi’ni “bağımsız ve tarafsız olamayacağı” gerekçesiyle reddetti. Ret talebini inceleyen İstanbul 10’uncu Ağır Ceza Mahkemesi, avukatların başvurusunun haksız olduğuna karar verdi. Yargılama, Şişli 2’inci Asliye Ceza Mahkemesi’nde tamamlandı. Mahkeme, suç kastının olmadığı kanaatine vararak her iki sanık hakkında da beraat kararı verdi.

Kıyasettin Aslan (TCK 222, Türk Harfleri Kanunu'na muhalefet)

KESK’e bağlı Büro Emekçileri Sendikası Kilis İl Temsilcisi Kıyasettin Aslan hakkında yerel Huduteli ve Kent gazetelerindeki yazılarında “w” harfini kullandığı gerekçesiyle Kilis Sulh Ceza Mahkemesi’nde dava açıldı. Aslan için 1 ila 3 yıl arasında hapis cezası istendi. İddianamede, Aslan’ın 2007 Newroz kutlamaları kapsamında yazdığı, “*Ateş ve demir*” ve “*Newroz ateşi hiç sönmesin*” başlıklı yazılarında “w” harfini birçok kere kullanarak “Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanuna Muhalefet” suçunu işlediği belirtilmişti. Mahkeme, ‘*Word Kart, Show TV, Axess Kart*’ gibi örnekleri gözönüne alarak suçun yasal unsurlarının oluşmadığına kanaat getirdi ve Aslan hakkında beraat kararı verdi.

Şevket Sertaç Bucak , Salih Özçelik (TCK 216, Halkı kin ve düşmanlığa tahrik, TOP 28, Kanuna aykırı toplantı yapmak)

Hak ve Özgürlükler Partisi’nin (HAKPAR) 14 Nisan 2007’de Şanlıurfa’da düzenlediği toplantıda konuşan HAKPAR Genel Başkanı Şevket Sertaç Bucak’a “Halkı Kin ve Düşmanlığa Tahrik” iddiasıyla; Şanlıurfa İl Başkanı Salih Özçelik’e ise 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’na muhalefetten dava açıldı. Mahkeme, sanık-

ların üzerine atılı suçların unsurlarının oluşmadığına kanaat getirerek beraat kararı verdi.

Ergun Babahan (TCK 125, Hakaret)

Sabah Gazetesi yazarı Ergun Babahan aleyhinde, 2 Ocak 2007 tarihli köşesinde kaleme aldığı “*Elinizde kan izi var Süleyman Bey*” başlıklı yazı nedeniyle 9’uncu Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel’in şikayetiyle dava açıldı. Demirel’in Hürriyet gazetesine Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının idamıyla ilgili verdiği demeci “yalan” olarak nitelendirilen Babahan, “*O üç ölümün kanı elinizde Sayın Demirel. Tarih sizin için şöyle yazacak: Üç gencin faşist rejim tarafından katli için şahsen çırpınan eski cumhurbaşkanı ve başbakan*” diye yazmıştı. Babahan, ‘hakaret’ suçlamasıyla yargılanıyordu. Mahkeme, Babahan’ın yazısını, ifade özgürlüğü kapsamında değerlendirip beraat kararı verdi.

Osman Baydemir, Abdullah demirbaş, Zülfü Atlı, Mehmet Denli (TCK 222, Türk harfleri kanununa muhalefet, TCK 257, Görevi kötüye kullanmak)

Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı’nca hazırlanan iddianamede, sanıklardan Belediye Başkanı Baydemir, Büyükşehir Belediyesi İdari Mali Daire Başkanı Zülfü Atlı, Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Turizm Müdürü Mehmet Denli ve Eski Sur Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş’ın TCK’nın “Türk Harflerinin Kabulü ve Tatbiki Hakkındaki Kanun’un koyduğu yasaklara aykırı hareket etmek” ve “görevi kötüye kullanmak” suçlarından yargılanmaları istenildi. Sanıklar, içinde Türkçe-Kürtçe hikayeler bulunan bir kitabı ve organ bağışına ilişkin bir bildiriye bastırıp dağıttığı için yargılanıyordu. Ekim ayında görülen karar duruşması beraat ile sonuçlandı.

Servan Yılmaz , Gökhan Ok , Veysel Mamuk (TMK 7/2 Terör örgütünün propagandasını yapmak)

Ekim 2007 de 15 kişiden oluşan ve yaşları 12 ile 17 arasında olan ‘*Koma Dengê Zarokên Amedê*’ (Amedli Çocukların Sesi Grubu) çocuk

korosu'nun San Francisco Dünya Müzik Festivalinde Seslendirilen parçalardan biri de Kürt Ulusal Marşı 'Ey Raqip' idi. Çocuk korosu Türkiye'ye döner dönmez, savcılık tarafından haklarında soruşturma başlatıldı. Üyelerden yaşları 16 olan Gökhan Ok, Şervan Yılmaz ve Veysel Mamuk hakkında, Kürt bayrağı altında 'Ey Raqip' i seslendirdikleri ve bölücü propaganda yaptıkları gerekçesiyle Terörle Mücadele Kanununun 7/2 maddesi uyarınca dava açıldı. Mahkeme, 'Ey Rakip' marşının anlamını bilmediğini söyleyen çocuklar hakkında suç kastının olmadığını belirterek beraat kararı verdi.

Erol Karaarslan (TCK 216, Halkı kin ve düşmanlığa tahrik)

Richard Dawkins'in 'Tanrı Yanılgısı' adlı kitabını Türkçeye çevirip yayınlayan Kuzey Yayıncılık sahibi Erol Karaarslan'a, Ali Emre Bukağılı adlı kişinin Şişli Adliyesi'ne yaptığı suç duyurusunun ardından, "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik" suçlamasıyla dava açıldı. İddianameye göre, "yazar Richard Dawkins Tanrı Yanılgısı isimli kitapta Allah'a, Dinimize, Hristiyanlığa ve Museviliğe çirkin ve seviyesiz hakaret ve iftiralarda bulunulmuştur" ifadesine yer verilerek, söz konusu kitabın yayınının engellenmesi, dağıtımının yasaklanması, TCK 216/1 ve TCK 216/3 kapsamında sorumluların cezalandırılması talep edildi.

Kitabın toplatılmasına gerek olmadığına karar veren mahkeme hakimisi, "Kitap yasaklamak düşünce özgürlüğünü özünden sınırlar" dedi ve Karaarslan hakkında beraat kararı verdi.

Aziz Koçak (TCK 216, Halkı kin ve düşmanlığa tahrik)

Cumhuriyet Savcılığı, DTP Sakarya örgütünün 27 Nisan'da düzenlediği ve ülkücülerin bastığı, güvenlik güçlerinin de kayıtsız kalması sonucu bir kişinin öldüğü 'Barış ve Kardeşlik' gecesiyle ilgili parti il başkanı Aziz Koçak hakkında "Halkı kin ve düşmanlığa tahrik" ettiği gerekçesiyle iddianame düzenlendi. Koçak, 5 yıla kadar hapis istemiyle Sakarya Sulh Ceza Mahkemesi'nde yargılanıyordu. 26 Kasım'da görülen karar duruşmasında Aziz Koçak beraat etti.

Cemal Doğan (TCK 216, Halkı kin ve düşmanlığa tahrik)

Gün Radyo ve TV genel yayın yönetmeni cemal doğan hakkında ‘Mezopotomya’ isimli kürtçe parçayı yayınladığı, parçanın sözlerinin halkı kin ve düşmanlığa tahrik ettiği, şiddet unsurlarını içerdiği için 3 yıla kadar cezalandırılması istendi.

28 Aralık’ta yapılan karar duruşmasında sanığın suç işleme kastı görülmediğinden beraatine karar verildi.

Ahmet Şık , Lale Sarıbrahimoğlu (TCK 301/2, Askeri teşkilatı alenen aşışlamak)

Nisan 2007’de baskılar sonucu kapanan haftalık “*Nokta*” dergisi muhabiri Ahmet Şık’ın güvenlik uzmanı Lale Sarıbrahimoğlu’yla yaptığı ve 8 Şubat’ta yayımlanan “*Asker iç güvenlikten elini çekmeli*” başlıklı röportaj nedeniyle dava açıldı. Şık ve Sarıbrahimoğlu Ceza Yasası’nın (TCK) 301’inci maddesinden yargılanıyordu. Bakırköy 2’inci Asliye Ceza Mahkemesi, haber ve röportajda “suçun kasıt ve unsurlarının oluşmadığına” kanaat getirip beraat kararı verdi.

Emin Bal (TCK 272/2, Yalan tanıklık)

Bal hakkında, muhabir olarak izlediği bir PKK’lının cenaze töreninde atılan sloganları savcılığa bildirmediği için dava açıldı. Bu dava kapsamında Bal’ın ifadesi alındı ve Bal “*Sloganları duymadığını*” söyledi. Bunun üzerine savcılık ikinci bir iddianame hazırladı. Bal, yalan tanıklık yapmakla suçlandı. Mahkeme, Bal’ın suç işlemediğine kanaat getirip beraat kararı verdi.

Faruk Çakır (TCK 285, Soruşturmanın gizliliğini ihlal)

Dava, Yeni Asya Gazetesi’nin 23 Haziran 2007 tarihli nüshasında yayımlanan “*Danıştay soruşturması genişletiliyor*” başlıklı haber nedeniyle, gazetenin Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Faruk Çakır hakkında açıldı.2 Aralık 2008 de görülen karar duruşmasında Çakır beraat etti.

Yıldırım Türker (TCK 318, Basın yoluyla halkı askerlikten soğutmak)

Radikal Gazetesi yazarı Yıldırım Türker’e karşı, 29 Ocak 2007 tarihinde yayınlanan “*Vicdani Ret Konferansı*” başlıklı makale nedeniyle açıldı. Makalesinde “*Klasikten şaşmayın. Bu ülkenin yegâne klasiği, ordu. Bir Savunma Bakanımızın da yakın zamanda önünde hazırolda durarak Genelkurmay Başkanı’na ‘Aman efendim. Biz gidiciyiz. Siz kalıcı’ dediğini unuttunuz mu? Zorunlu askerlik Tolstoy’un yüz yıl önce görmüş olduğu gibi insanın, vatandaşın bir rehin olarak tanımlandığı ve üstelik bunu sorgulamaktan bile çekindiği bir kurum.*” ifadelerine yer veren Türker, “Basın yoluyla halkı askerlikten soğutmak” iddiasıyla yargılanıyordu. Davada görevli mahkemeyi belirleme sorunu yaşandı. Dava dosyası görevli mahkemenin tespiti için Yargıtaya gitti. 5 Haziran’da Bakırköy 16’ncı Asliye Ceza Mahkemesi yazar hakkında beraat kararı verdi.

Michael Dickinson (TCK 125/3 Başbakana görevinden dolayı hakaret etmek)

Dava, Dickinson’a karşı, Erdoğan’ı köpek gibi gösteren kolajları Erkan Kara’nın davasında gösterdiği için açıldı. Daha önce kolajlarını “Barış Panayırı”nda sergileyen ve ortada bir suç var ise tamamen kendisine ait olduğunu söyleyen Dickinson’a karşı takipsizlik kararı verilirken panayır sorumlusu Kara’ya dava açıldı. Mahkeme, AİHM kararlarına gönderme yaparak bilirkişi raporunda saptandığı üzere , eylem, şok edici, incitici, acı verici olsa da sanığı cezalandırmak AİHS’e aykırılık teşkil edeceğinden Dickinson’un beraatine karar verdi. Savcı, kararı temyiz etti.

2008’de DÜŞEN DAVALAR

Kıyasettin Aslan (TCK 301/2 Askeri teşkilatı alenen aşağılamak)

KESK’e bağlı Büro Emekçileri Sendikası Kilis İl Temsilcisi Kıyasettin Aslan hakkında, yerel Kent Gazetesi’nde yayınlanan ‘Mayın’ başlıklı yazısı nedeniyle dava açıldı. Aslan, yazısında “*Türkiye’nin döşediği mayınlara her yıl çocuklar, kadınlar, her yaştan insan basıyor ve yaşamını yitiriyor, sakat kalıyor.*” dediği için “Askeri teşkilatı alenen aşağıladığı” gerekçesiyle yargılanıyordu. Kıyasettin Aslan’ın dosyasını, Ceza Yasası’nın (TCK) 301’inci maddesinde yapılan değişiklik gereği Adalet Bakanlığı’na gönderdi. Adalet Bakanlığı Kıyasettin Aslan ile ilgili yargılamaya da devam edilmemesini istedi. 5 Kasım’da görülen duruşmada dava durduruldu.

Erdal Doğan (BK 49 Şahsiyet haklarını ağır surette ihlal)

Emekli Tuğgeneral Veli Küçük, gazeteci Hrant Dink’in 19 Ocak’ta katledilmesinden sonra yaptığı “*Hrant, Veli Küçük’ten çok tedirgin olmuştur*” şeklindeki açıklamalar nedeniyle Dink Ailesi avukatlarından Erdal Doğan hakkında 10 bin YTL tazminat istemiyle dava açtı. Beyoğlu Asliye Hukuk Mahkemesi’ne sunulan dilekçede, Doğan’ın yazılı ve görsel basında yaptığı açıklamalarda Küçük’ü doğrudan hedef gösterdiği, bu açıklamaların gerçeği yansıtmadığı savunuldu. 15 Mayıs’ta Beyoğlu 1’inci Asliye Hukuk Mahkemesi, 10 bin YTL’lik tazminat davasına ilişkin dosyayı işleminden kaldırdı. Mahkeme, Küçük’ün avukatlarının önceki duruşmada mazeret bildirerek yer almaması üzerine davayı işleminden kaldırırken avukatlardan Taciser Ülkü Ilıca hakaret davasını yeniden başlatacaklarını ifade etti.

*2008'DE
YASAKLANANLAR*

ENGELLENEN ETKİNLİKLER

Tiyatro

İzmir Konak Belediyesinin aylık etkinlik programında yer almasına rağmen, Valilik ve Emniyet Müdürlüğü tarafından Tiyatro Avesta'nın 1992 yılında Diyarbakır'da öldürülen gazeteci ve yazar Musa Anter'in hayat hikâyesini Kürtçe olarak anlatan 'Araf' adlı oyununu yasakladı. Ayışığı Sanat Merkezi tarafından Konak Belediyesi için organize edilen oyun, Konak Belediyesi Selahaddin Akççek Kültür Merkezinde Eylül ayında oynanacaktı. Belediye yetkilileri, bu yasağın İzmir Valiliği ve Emniyet Müdürlüğü yetkilileri tarafından, Valilik'ten izin alınmadığı gerekçesiyle talep edildiğini söyledi.

Kültür Merkezi tiyatro salonunun kapısı sivil polis tarafından kapatıldığı için, Ayışığı Sanat Merkezi, Tiyatro Avesta, Mezopotamya Kültür Merkezi, İHD (İnsan Hakları Derneği) ve başka sivil toplum kuruluşları tiyatronun önünde bir açıklama yaparak durumu kınadı. Daha sonra, tüm seyircilerle beraber Mezopotamya Kültür Merkezi Tiyatro Salonu'na gidildi ve oyun, orada seyirci ile buluşabildi.

Oyundan sonra Tiyatro Avesta ve Ayışığı Sanat Merkezi şu açıklamada bulundu:

"Oyun Kürtçe olduğu ve Musa Anter'in hayatını anlattığı için yasaklandı. Biz, Valiliğin ve İzmir Emniyetinin bu ayıbını ve rezaletini kınıyoruz. Kürt aydını Musa Anter'i öldürenler, şimdi de onun hayatını anlatan bir oyunu yasaklıyorlar. Kürt ve Türk halklarının kardeşliği karşısında tahammülsüz olduklarını bir kez daha gösterdiler."

Sinema

İsviçre'de gerçekleşen ve bu yıl Türkiye'nin konuk olduğu "Culturescapes-Türkei" festivali sansür gölgesiyle başladı. Üstelik sansürün arkasında Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı vardı. Fes-

tivale 400 bin avro destek veren bakanlık, Hüseyin Karabey'in bol ödüllü "Gitmek" filminin çıkartılmasını talep etti. Festivalin yöneticisi Jurriaan Cooman da bir süre bu baskıya dirense de, Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdür Yardımcısı İbrahim Yazar'ın söz verdiği parayı geri çekme tehdidinde bulunması sonucu, geri adım attı ve son dakikada 'Gitmek'i festival programından çıkardı. Jurriaan Cooman, Tages Anzeiger'a verdiği demeçte *"Geri adım atmamalıyım ama ben festivali kurtarmaya çalıştım, Türkiye'den gelen 400 bin Avro olmasaydı festival yapılamazdı"* dedi ve geri adım attığı için üzgün ve pişman olduğunu, bu sansür durumunun festivalin geleceğini tehlikeye girdiğini belirtti.

Basel, Zürich ve Bern'deki sinemalar Cuma öğleden sonra Türkiye'den gelen sansür çabasına tepki olarak 'Gitmek'i programa alındığı şekliyle göstermeye karar verdiler. Sinema işletmecileri filmi programda belirtildiği gibi, Basel'de 19-26, Zürich'te 20-21 ve Bern'de de 22-23 Kasım tarihlerinde gösterdiler.

Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Hüseyin Karabey'in yönettiği, başrolde de oynayan Ayça Damgacı'nın gerçek hikâyesinden uyarlanan 'Gitmek'in gösterimini bu şekilde engellemeye çalışması anlaşılır gibi değildi. Bakanlık daha önce pek çok kez filmi desteklemişti. Bakanlıktan alınan yapım desteğiyle hayata geçirilen film, ödülle döndüğü New York Tribeca Film Festivali'ne katılmak için de bakanlıktan tanıtım desteği almıştı. Bakanlık, uluslararası alanda başarılı olan pek çok Türk filmi gibi "Gitmek"in de İngilizce alt yazılı kopyalarını çoktan satın alıp arşivine katmıştı. Ayrıca film, yine Türkiye'nin onur ko- nuğu olduğu ve bakanlık tarafından da desteklenen Frankfurt Kitap Fuarı'nda gösterilen 20 Türk filminden birisiydi.

Konser

Yurtdışında yaşayan ve söylediği Zazaca şarkılarla tanınan Ahmet Aslan'ın memleketi Tunceli'de vereceği ilk konser Valilik tarafından iptal edildi. Konser için Gençlik Spor İl Müdürlüğü'ne ait olan Atatürk

Mahallesi Kapalı Spor Salonu'nu kiralayan Konser Tertip Komitesi, Kasım 2008'de yapılacak konser için günler öncesinden bilet satışlarına başladı. Ancak tertip komitesi valilikten gelen yasak haberiyle ne yapacağını şaşırdı. '*Jandarma konseri istemiyor*' diyen Valilik yetkilileri konseri iptal etti. Bu gelişmeler üzerine yurtdışında yaşayan sanatçı Ahmet Aslan, Türkiye'ye gelmekten vazgeçti. Aslan, "*Kendi memleketimde kendi dilimde türkülerimi söyleyip ilk konserimi verecektim. Ama şuan yasaklandı umarım yasak kalkar*" dedi.

Afiş

TKP, 88. kuruluş yıldönümü olan 10 Eylül 2008'de Bostancı Gösteri Merkezi'nde yapmak istediği parti kuruluş yıldönümü etkinliği için valiliğe başvurdu. Dilekçede, etkinlik duyurusu için, üzerinde, "*Yankee Go Home! TKP - 10 Eylül 1920 İşgal ve Saltanat Yıllarında Kurulduk... 10 Eylül 2008 Memleketi liboşa, yobaza, yankiye bırakmayız*" yazan afişlerin kent geneline asılması için de izin istendi. Valiliğin 2 Eylül'de verdiği yanıtta, etkinliğin onaylandığı, ancak afişlerin sakıncalı bulunduğu kaydedildi. Gerekçe olarak ise, 'Türkçe dışında bir dilde siyasi propaganda yapılamayacağını' düzenleyen SPK'nın 81/C maddesi gösterildi. TKP'den yapılan açıklamada ise Valiliğin yargı kararlarını hiçe sayarak slogana yasak getirdiği ifade edilerek, şöyle denildi: "*Bu karar aynı zamanda, hükümetin ABD'nin avukatlığını yapma konusunda vardığı noktayı da gösteriyor. Boğazlarımızdan geçiş yapan ABD gemilerine yönelik söylenmiş 'Amerikalı evine' sloganının yasaklanması büyük bir hukuksuzluktur.*"

Valilikle TKP'lilerin daha önceki partisi olan Sosyalist İktidar Partisi (SİP) dokuz yıl önce de aynı slogan yüzünden mahkemelik olmuştu. SİP'in o tarihte kullanmak istediği "Yankee go home! Askerinle, üslerinle, hamburgerinle defol" yazılı afişler yasaklanmıştı. Bunun üzerine SİP, işlemin iptali için 2'nci İdare Mahkemesi'ne başvurmuştu. Valilik, yaptığı savunmada, bu sloganın ABD ile ilişkileri zedeleyebileceğini de öne sürmüştü. Mahkemeyse 2006 yılında verdiği kararda şöyle

demmişti: “*Davacı siyasi partinin ideolojisi doğrultusunda tepkisel ve olumsuz İngilizce ve Türkçe ibarelerinin yer aldığı afiş, Türkçeden başka dilde pankart asma yasağına girmediği gibi afişte kastedilen devletle ilişkilerin zedeleneyeceği iddiası da dayanaktan yoksundur.*” İşlem iptal edilirken, Yargıtay 10’uncu Dairesi de mahkemeyi haklı bulmuştu.

Panel

İnsan Hakları Haftası sebebiyle İstanbul Üniversitesi Öğrenci Kültür Merkezi’nde 19-20 Aralık’ta yapılacak olan etkinlik ve paneller rektörlük tarafından hiçbir gerekçe gösterilmeden yasaklandı, Kültür Merkezi kapatıldı. Bunun üzerine öğrenciler, paneli sokağa taşıdı. Yaklaşık 150 kişinin katıldığı basın açıklaması için “*ÖKM açılış etkinlikler başlasın*”, “*ÖKM kapatılamaz*”, “*F Tipi üniversite istemiyoruz*”, “*Katil polis üniversiteden defol*”, “*Üniversiteler bizindir bizimle özgürleşecek*” sloganları eşliğinde Kültür Merkezi önüne gelindi. Ayrıca, Ruhi Su, Nazım Hikmet, Aziz Nesin, Yılmaz Güney, Hasan Hüseyin gibi aydın ve sanatçıların fotoğrafları taşındı. Basın açıklamasının ardından panele geçildi ve ilk olarak İHD Yöneticisi Ümit Efe konuşma yaptı. Efe, yaptığı konuşmasında 19 Aralık 2000’de cezaevlerinde yapılan katliamdan, tecrit uygulamalarından, tüm topluma dayatılan baskıdan, şiddetten bahsetti. Krizin emekçi halkın sırtından çıkarıldığını söyleyen Efe, eşitliğin sadece işkence yaparken uygulandığını, kadın-erkek, işçi-köylü herkesin hak arama mücadelesine girdiklerinde eşit derecede işkence gördüklerini ifade etti. Efe, “*Kriz dalgası emekçileri süpürecek, kurşunlar yağacak, ’29 sonrası bunu yaşadık, özgürlükler kısıtlanacak ve halklar düşman edilecek; ancak mücadele etmeyi sürdüreceğiz, affetmeyeceğiz, gözlerimizi kapatmayacağız*” diyerek konuşmasını sonlandırdı. Ümit Efe’nin ardından TUYAB temsilcisi Tekin Yıldız sözü aldı. Yıldız, konuşmasında şunları söyledi: “*19 Aralık 2000’de cezaevlerinde çok kötü katliamlara maruz kaldık. Bu saldırı, insanca yaşamak, onurlu bir yaşam istiyorum diyen her yüreğe hedeflenmiş bir saldırıydı. TUYAB olarak, bu saldırıyı, devrimci tutsaklara*

dönük, bizim insanlığımızı teslim almaya dönük bir saldırı olarak görüyoruz ve tüm alanlarda bu saldırının iğrençliğini tüm insanlara anlatma, anlattırma ve unutturmama hedefindeyiz.” Alternatif panel, İstanbul Üniversitesi Müzik Kulübü’nün çaldığı devrim şarkılarıyla ve sonrasında hep birlikte okunan Beyazıt Marşıyla sona erdi.

Yürüyüş

Eskişehir Valiliği, Atatürkçü Düşünce Derneği (ADD) öncülüğünde demokratik kitle örgütleri tarafından 29 Ekim 2008 tarihinde düzenlenmek istenen Cumhuriyet yürüyüşüne güvenlik gerekçesiyle izin vermedi. ADD Eskişehir Şube Başkanı Azmi Kerman düzenlediği basın toplantısında, 29 Ekim 2008 günü saat 18.30’da Köprübaşı semtinden Vilayet Meydanı’na kadar ‘Cumhuriyet Fener Alayı’ adı altında yürüyüş düzenlemek istediklerini belirtti. Kerman, yürüyüş için gerekli hazırlıkların sürdüğü sırada Eskişehir Emniyet Müdürlüğü’nün, Valiliğe ‘güvenlik nedeniyle yürüyüşe izin verilmemesi’ talebinde bulunduğunu kaydetti. Eskişehir Valiliği’nin de Emniyet Müdürlüğü’nün talebi doğrultusunda yürüyüşün yapılmasına izin vermediğini açıklayan Azmi Kerman şöyle konuştu:

“Hazırlığını yaptığımız yürüyüşe sivil toplum kuruluşları, siyasi partiler, üniversiteler, demokratik kitle örgütleri, bazı kamu kuruluşları, kadın ve gençlik örgütleri katılacaktı. Bugüne kadar sürdürülen tüm çalışmalar ve yürüyüş güzergahı, Valilik ve Emniyet Müdürlüğü bilgisi çerçevesinde yürütüldü. Ancak, hazırlıklar yoğun bir şekilde sürerken, Eskişehir Emniyet Müdürlüğü’nün, Eskişehir Valiliği onaylı yazısı ile yürüyüşün iptal edildiği öğrenilmiştir. Verilen bu karar nedeniyle, büyük bir üzüntü yaşıyoruz. Cumhuriyetimizin 85’inci kuruluş yıldönümünün halkımızla birlikte, coşkuyla kutlanmasının engellenmesi hepimizi derinden yaralamıştır. Ancak bir kez daha belirtmeliyiz ki, laik Cumhuriyetimize olan bağlılığımız artarak sürecek, yaşanan zorluklar bizi asla yıldırmayacaktır.”

Sergi

İstanbul'da 48 yıl önce 25 Kasım günü Dominik Cumhuriyeti'nde Trujilo Diktatörlüğü döneminde Sosyal Değişim Hareketi üyesi 3 kadının, Mirabel Kardeşler'in, arabalarından zorla indirilip, tecavüz edildikten sonra katledilmelerinin ardından kadına yönelik şiddetle mücadele nin simgesi haline gelen 25 Kasım günü etkinlikleri kapsamında Galatasaray Meydanı'nda sergi açmak isteyen kadınlara polis saldırdı. Bildirilmiş olduğu halde sergi, Beyoğlu Emniyet Müdürlüğü'ne bağlı olduğu belirtilen polisler tarafından engellendi. İstanbul Kadın Platformu tarafından açılan sergide kullanılan pano ve fotoğraflar polis tarafından dağıtılırken kadınlar sağlam olan fotoğrafları Galatasaray Meydanı'nda yere sererek sergilerini devam ettirdiler.

Akşam saatlerinde, Taksim tramvay durağında bir araya gelen ve aralarında DTP İstanbul Milletvekili Sebahat Tuncel'in de bulunduğu yüzlerce kadın, *'Emeğimiz Bedenimiz Canımız İçin Erkek Egemenliğine Kapitalizme Hayır'* pankartı, *'Jin Jiyan Azad'*, *'İş yerinde taciz ve tecavüze hayır'*, *'Cinsel işkenceye son, sorumlular yargılsın'*, *'Artık yeter'*, *'Yaşasın kadın dayanışması'* dövizleri ve şiddet sonucu hayatını kaybeden kadınların fotoğrafları taşıdı. Kadınlar *'Kimsenin namusu olmayacağız'*, *'Öldürülmek için kadın ölmek yeterli'*, *'Bağır herkes duysun, erkek şiddeti son bulsun'*, *'Bağır herkes duysun, devlet şiddeti son bulsun'*, *'Dayağın çıktığı cenneti istemiyoruz'*, *'Jin yiyan azadi'*, *'Devlet koruyor, erkek vuruyor'*, *'Biji yekitiya jinan'* sloganları atarak İstiklal Caddesine doğru yürüyüşe geçti. Kadınların yürüyüşü cadde girişinde kurulan polis barikadı tarafından engellendi. Yaşanan gerginlikler sırasında polis yetkilerinin, *"Kesinlikle müdahale etmeyeceğiz, onlar bunu istiyor ama barikadı da kaldırmayacağız"* anonsları dikkat çekti.

ENGELLENEN YAYINLAR

Kitap

İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi, 1972'de öldürülen THKP-C örgütü lideri Mahir Çayan'ın 'Toplu Yazılar' kitabı için "Suçu ve suçluyu överek yasadışı terör örgütlerinin propagandası yapıldığı" iddiasıyla toplatma kararı verdi. Su Yayınları'nın yayımladığı kitabın toplatılmasına 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın (TMY) 6/son maddesine dayanılarak Basın Yasası'nın 25/2 maddesi uyarınca şu gerekçelerle karar verildi:

"...Kitabın birçok kısmında alıntıya dayalı yazıların mevcut olduğu, yer yer bilimsel eleştiri kapsamında kalan değerlendirmelerin bulunduğu, isimleri kamuoyunca bilinen ve kolluk kayıtlarında bulunan belli terör örgütleri ile ilgili terör örgütü ismi verilerek yüceltildiği, okuyuculara objektif kriterle değil, yüceltici ifadelerle terör örgütünden bahsedilip, somut bir şekilde şiddete teşvik edildiği, özellikle kitabın son kısımlarında THKC ve THKP gibi yasadışı örgütlerin propaganda mahiyetinde bildirimlerine yer verildiği dikkate alındığında bu eserin ifade özgürlüğü kapsamında ele alındığının kabul edilemeyeceği, el koyma için yeterli hukuki gerekçenin bulunduğu kanaat getirilerek talebin kabulüne karar verilmiştir."

Dergi

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nın toplatma, dağıtım ve satış yasağına ilişkin taleplerini değerlendiren İstanbul 12'nci Ağır Ceza Mahkemesi, Nisan 2008'de Yürüyüş Dergisi'nin 145'inci sayısının, Kızıldere ile ilgili yazıda "DHKP-C örgütü propagandası yapıldığı" iddiasıyla, toplatılmasına karar verdi. Ayrıca, aylık derginin yayını, bir ay süreyle durduruldu. Toplatılan dergi, Kızıldere'de öldürülen 10 devrimcinin kısa yaşam öykülerini yayımlamıştı.

Daha sonra, derginin 163, 164, 165, 166 ve 167’nci sayıları hakkında da Kars Sulh Ceza Mahkemesi’nce toplatma kararı verildi.

Gazete

İstanbul 12’nci Ağır Ceza Mahkemesi, Hakan Tahmaz’ın PKK örgütü yetkililerinden Murat Karayılan ile Kandil Dağı’nda yaptığı röportaj nedeniyle Birgün Gazetesi’ni 10 Ağustos’ta toplattı. ‘Tek Taraflı Ateşkes Sorunu Büyütüyor’ başlığıyla 9 Ağustos 2008’de yayımlanan manşet haberde “PKK örgütü açıklamalarına yer verildiği” gerekçesiyle toplatılan gazetenin 10, 11, 12 ve 13. sayfalarında yayımlanan röportajda, *“Hakan Tahmaz’la Kandil’de görüşen KCK Başkanı Karayılan sokaktaki insanın artık şiddet istemediğini söylerken bir yandan da ‘meşru savunma savaşı’ adını verdikleri eylemleri sürdüreceklarını açıkladı”* deniyordu.

İnternet

Hakkında defalarca yayın durdurma, toplatma, el koyma cezası verilen Gündem Gazetesi’nin internet sitesine de müdahaleler oldu. Daha önce mahkemelerce 5 kez kapatılan site Ekim 2008’de bu kez savcılık kararıyla engellendi. Gündem gazetesi internet siteleri gundemimiz.com, ozgurgundem.net, ozgurgundem.org, gundemonline.com, gundemonline.net adreslerinden sonra www.gundemonline.org internet adresine de Türkiye’de girişler yasaklandı. Gazete, şu an www.gundem-online.com adresi üzerinden yayın yapıyor.

YAYINLAMA ÖZGÜRLÜĞÜ

TÜRKİYE YAYINCILAR BİRLİĞİ

Yayınlama Özgürlüğü Raporu (Temmuz 2008)

2007 yılında yaşanan ve şiddeti de içeren vahim gelişmelerden sonra, 2008 yarıyılıının düşünce ve yayınlama özgürlükleri bakımından, sorunlar devam etmekle birlikte, yetersiz ama yine de olumlu sayılması gereken gelişmelere tanık olduğuna belirtmeliyiz.

Daha önceki raporlarımızda değindiğimiz, adli mekanizmaların siyasallaşması ve hukuk açısından değil ideolojik açıdan daha fazla refleks vermeye başlamasının, düşünce ve yayınlama özgürlüğü bakımından yarattığı tehlikelere dikkat çekmiştik. Ve 2008 yılı genel düşünce ve yayınlama özgürlüğü sorunlarını da aşan bir siyasal krize tanık olmakta. Yargının siyasallaşması ve siyasal aktörlerden birine dönüşmesi kadar demokratik toplumu tehdit eden bir başka olgu olamaz. Hukukumuzu nasıl koruyacağız, kim hukukumuzu koruyacak?

Geçtiğimiz yıllarda yazarlar, yayıncıları sürekli sıkıştıran, düşünce ve ifade özgürlüğünü savunmada güçlük yaratan yargının siyasallaşması süreci bugün artık bütün Türkiye'nin sorunu haline gelmiş vaziyette. Ve bunda demokratik reformları gerçekleştirme konusunda son derece yavaş ve seçmeci davranan siyasal iktidarların da büyük rolü ve sorumluluğu var. Türkiye 1980'den bu yana gerçek ve tam bir demokrasiye geçmekte zorlanıyor ve bunda sivil siyasetçilerin de büyük sorumluluğu var.

Gerek siyasetçilerimiz, gerekse devlet erkini kurumsal olarak kullanma yetkisi olanlar, yazar ve gazeteciler, aydınlar hakkında, eleştirel düşünce ve yaklaşımlarından dolayı dava açılması talebinde bulunabiliyorlar. Tepeden gelen hoşgörüsüzlük bütün topluma yayılabiliyor. Acaba Başbakanlığın ve Genel Kurmay Başkanlığının, eleştirel yaklaşımlara karşı dava açtırma yoluna yönelmesinde ortak bir tavra sahip olmaları bir tesadüf mü?

2008 yarıyılında geçen yıl başlayan bir eğilim daha fazla güçlendi ki, bu da Kürt sorunu ile ilgili kitaplar hakkında açılan davaların ve mahkumiyet kararlarının artışı idi. Bunda, Terörle Mücadele Yasasındaki basın, yayın ve yazar kuruluşlarının düşünce ve ifade özgürlüğü bakımından sıkıntı yaratacağı uyarısında bulunduğu TMY’de yapılan değişiklikler etkili oldu.

Bu değişiklik sonucu, farklı kesimlerden insanlar, bu arada yazar ve gazeteciler de, olağanüstü koşullarda gözaltına alınabiliyor, farklı eğilimlerde gazete ve dergiler kolayca kapatılabiliyor, ya da haklarında yapılan suçlamaları ne sanıkların ne de avukatlarının görmesi olağan hale gelebiliyor, olağanüstü dönemlerde olduğu gibi mahkeme önüne çıkarılmadan gözaltında tutulabiliyor. Yaşı ve toplumsal statüsü belli olan, saygın kişiler gece yarısı gözaltına alınabiliyor. Gazeteci İlhan Selçuk’un veya Tabipler Birliği Başkanı Prof. Gençay Gürsoy’un gözaltına alındığı koşullarda örneklendiği gibi. *Atılım* ve *Özgür Radyo* yöneticilerine yönelik olarak başlatılan bu uygulamaya veya *Azadiya Welat* ya da *Gündem* gazetesi editörlerinin tutuklanması gibi örnekler de, yeni TMY’nin keyfiliğe açık uygulanabilirliğinin ilk örneklerini teşkil ettiler. Temel hak ve özgürlüklerin evrensel düzeyini göz önüne almadan, politik amaçla yapılan bu tür değişiklikler, aslında, farklı, hatta zıt inanç ve düşüncelere sahip olan insanların haklarını tehdit edebiliyor. Elbette, gerçek bir demokraside ve hukuk düzeninde hiç kimsenin suç işleme özgürlüğü olamaz. Ancak buna devlet adına erki kullananların da dahil olduğu bilinmelidir. Hiç kimseye, devlet adına suç işleme özgürlüğü tanınmaz. Ve öte yandan temel insan haklarının yurttaşlar tarafından kullanımı da, asla “suç” olarak tanımlanamaz. Ne yazık ki, ülkemizde temel hakların kullanımı bir sorun olurken, bazı erk odaklarına adeta suç işleme özgürlüğü tanınabiliyor. Böylesi bir anlayış içinde herkes kurbanlaştırılabilir.

Bir başka sorun ise, davaların bir türlü sonuçlanmaması, davaların TCK’nın farklı maddeleri arasında dans etmesi, aynı kitap için farklı mahkemelerde, farklı maddelerden, Aram ve Peri yayınlarının bazı da-

valarında örneklendiği gibi, davalar açılabilmesi.

Ülkemizdeki kültürel ve toplumsal zenginliğin edebi ve düşünsel yapıtlarla sergilenmesinde önemli katkıları olan Evrensel Yayınlarının, yıllardır devam eden ve mahkemeden mahkemeye aktarılan Ahmet Kahraman'ın "Kürt İsyanları", Zeynep Özge'nin "İmran, Bir İsyan Anı" kitaplarına yönelik olarak açılan davalarda örneklendiği gibi.

Eleştiriden hoşlanmayan ve eleştiriye hakaret olarak algılayan eğilimler toplumumuzda ne yazık ki çok güçlü. Bunda otoriter devlet, aile ve okul gelenek ve düzeninin de büyük etkisi var.

Demokrasinin sık sık kesintiye uğraması toplumumuzda ne yazık ki, bu eğilimleri güçlendirdi. Bu nedenle eleştirel tavrından ödün vermeyen yazar ve gazetecilerimiz sık sık mahkemeye düşüp, yargılanma durumunda kalıyor. Ama bu yazarlarımız, ağır bir bedel ödemekle birlikte, hem toplumumuzun, hem yöneticilerin, hem de yargı kurumunun eleştirel düşünce karşısında ufuklarının genişlemesine büyük bir katkı sunmaktalar. Perihan Mağden, ülkemizin en etkili ve başarılı eleştirel köşe yazarlarından biri olmanın ötesinde, çok değerli bir edebiyatçımız olarak öne çıkıyor. Şiirleri, denemeleri ve romanları ile... Ama onun yazma özgürlüğü ciddi bir biçimde tehdit altına sokulabiliyor.

Sonuç olarak Komitemizin ulaşabildiği verilerle 2008 yarıyılında 22 yayınevinin yayınladığı 38 yazarın 47 kitabı hakkında soruşturma ve dava açıldı ya da verilen kararlar Yargıtay'a gönderildi. 7 kitap hakkında beraat ya da takipsizlik kararı verilirken, 17 kitap hakkında mahkumiyet kararı verildi. Mahkumiyet kararlarında artış gözlemlendi. 5 kitap hakkında yargı sonucu beklenmeden toplama kararı alındı. 18 kitap hakkında açılmış olan davalar devam ediyor. 1 kitap hakkında ise 301. maddede yapılan değişiklik sonucunda, dava dosyası yeniden Adalet Bakanlığına izin alınmak üzere gönderildi.

301'inci Maddede yapılan kısmi değişiklik

2008 yarıyılıının en önemli gelişmesi, hiç şüphesiz, 301. maddede yapılan kozmetik, birkaç kelime değişikliği ve cezalarda indirim yapılmış olması. Ne yazık ki, yazar ve yayıncı örgütlerinin 301. maddenin bütünü ile kaldırılması önerisi kabul görmedi. 90'lı yıllarda olduğu gibi, TMY'nin 8. maddesinde ve TCK'nın 312. maddesinde yapılan değişikliklerin amacı nasıl esas olarak, mahkemeleri ve Adalet Bakanlığı'nı açılmış olan inanılmaz sayıda davanın yükünden ve iç ve dış kamuoyunun baskısından geçici olarak da olsa kurtarmak ise, şimdi 301. maddede yapılan kozmetik değişiklik de, esas olarak aynı amaca yönelik. Yani dava yükünden kurtulmak ve eleştirileri yatıştırmak.

Ancak 301. madde temelinde açılan yeni davalar bu değişiklikten sonra da devam etti, hatta sokağa, günlük hayat sohbetlerine kadar indi. İzmir'de oğulları yol kontrolünde vurulan bir ailenin mensupları, olaya yönelik eleştirileri nedeniyle 301. maddeden yargılanabiliyor. Yine İzmir'de bir felsefe öğretmeni, seyahat sırasındaki eleştirel söyleminden dolayı, bir sivil polisin ifadesi üzerine mahkemeye verilebildi. 301 artık sadece yazar, gazeteci ve yayıncıları değil, sokaktaki yurttaşın da ifade özgürlüğünü kısıtlayan bir madde olarak işlev görmektedir.

Ne yazık ki, 301. maddenin yarattığı sorunlar yine ideolojik bir temelde, "Türklük" kavramı etrafında yoğunlaştı. Oysa 301. maddenin diğer sakınca yaratan yanı ise, devletin ve kurumlarının eleştirilmezliği anlayışının bir ifadesi olması. Yurttaşların devleti ve kurumlarına yönelik eleştirileri ki bunlar sert bir söylemle de ifade olunabilir, "hakaret" olarak yorumlanmasına olanak sağlayan muğlak ve önyargılara kapı aralayan madde yazımında hiçbir değişime gidilmedi. Örneğin Vakıflar İdaresinin şikayeti üzerine, İKAV'ın düzenlediği "Resmi İdeoloji Kıskaçında Eğitim Sistemi" adlı paneli düzenledikleri için yazar Mehmet Pamak ve Yusuf Tanrıverdi hakkında dava açılabilirdi.

Sonuç olarak BIA verilerine göre, 301'in uygulandığı üç yıllık dönemde 120'den fazla gazeteci, yayıncı, aktivist ve siyasetçi yargılandı.

Birliğimizin Yayınlama Özgürlüğü Komitesi Başkanı Ragıp Zarakolu, İngiliz yazarı George Jerjian'ın "Gerçek Bizi Özgür Kılacak" adlı kitabının yayıncısı oluğu için, 301'de yapılan değişikliğe karşın, mahkum edilen ilk kişi oldu.

Öte yandan, Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin, bir soru önergesi üzerine, 2006'te 301. madde nedeniyle 12'si çocuk toplam bin 533 kişiye 835 dava, 2007'nin ilk üç ayında da bin 189 kişiye 744 dava açıldığını açıkladı. Adalet Bakanı Mehmet Ali Şahin, TCK'nın 301'inci maddesinden, son 5 yılda bin 481 dava açıldığını, bu davalardan 6 bin 75 kişinin sanık olarak yargılandığını, 745 kişinin ise mahkum olduğunu bildirdi.

Şahin, daha önce 159. madde olarak TCK'da yer alan, 2005 yılında yürürlüğe giren yeni TCK'da ise 301. madde olarak düzenlenen bu maddeden, 2003 yılında 429 dava açıldığını bildirdi. 301. maddeden açılan dava sayısının 2004 yılında 318, 2005 yılında 221, 2006 yılında 328 ve Ocak-Eylül 2007 döneminde ise 185 olduğunu belirtildiği yanıttan, şu bilgiler yer aldı: "2003 yılında sonuçlanan 400 davada, 252 kişi mahkumiyet cezası alırken, 155 kişi beraat etti. 2004 yılında sonuçlanan 334 davada, 145 kişi mahkum oldu, 317 kişi beraat etti. 2005 yılında sonuçlanan 314 davada, 133 kişi hakkında mahkumiyet, 249 kişi hakkında beraat, 2006 yılında sonuçlanan 299 davadan 131 kişi hakkında mahkumiyet, 255 kişi hakkında beraat, Ocak-Eylül 2007 döneminde sonuçlanan 217 davada 84 kişi hakkında mahkumiyet, 168 kişi hakkında beraat kararı çıktı." Yanıtta, 2007 yılında TCK'nın 301. maddesiyle ilgili bir önceki yıldan kalan 536, yıl içinde açılan 185 ve bozularak gelen 23 olmak üzere toplam 744 davanın 217'sinin sonuçlandığı ve 527'sinin bu yıla devredildiği bildirildi. Son 5 yılda, 301. maddeyle ilgili 6 bin 75 kişinin sanık sandalyesine oturduğu, 2003 yılında bin 313, 2004 yılında bin 385, 2005 yılında bin 305, 2006 yılında bin 533, 2007 yılında ise bin 189 kişinin yargılandığı bildirildi. Bu sayılar, basın ve yayın dünyasının ötesinde bu maddelerin bütün Türkiye'de nasıl bir sorun haline geldiğinin bir kanıtı.

Bizce, devleti ve kurumlarını kutsayan ve 30’lu yılların anlayışını yansıtan bu ideolojik maddeden tamamen kurtulmak gerekli. Hakaret, tamamen özel hukukun alanı içinde yargıya ulaşabilmeli. Yani bir subay, bir polis memuru ya da başbakan veya hakim, ancak kişisel hakaret temelinde yargıya başvurabilmelidir, kurum kimliğini ardına almalıdır. Ancak politik amaçla özel hukukun ifade özgürlüğünü kısıtlamak ve bir çeşit dokunulmazlık kazanmak amacı ile kötüye kullanımı da engellemelidir. Kurumlara kişisel kimlik atfetmek, demokratik değil, totaliter gelenekten gelme ülkelere has bir olgudur.

Cumhurbaşkanı bile, “zihniyet değişikliği olmadığı sürece, bu sorunlar çözülmez” karamsarlığında ise, biz ne diyebiliriz? Ki daha önceki raporlarımızda “zihniyet sorununa” biz de değinmiştik.

Peki, bu iş nasıl çözülecek? Türkiye Cumhuriyeti, mademki AB ile aday üyelik sürecini başlatmıştır, diğer ülkelerin yaşadığı süreçlerden yararlanabilir. Geçtiğimiz on küsur yıl önce, totaliter bir rejimden çıkan birçok orta ve doğu Avrupa ülkesi bugün AB üyesidir. Bu ülkeler 10 yıllık bir süreç içinde yasal reformlarını gerçekleştirdikleri gibi, yargı mekanizmalarını da evrensel insan hakları sözleşmeleri ve normlarında bir yeniden eğitim sürecinden geçirdiler. 50’lerde Avrupa Konseyi ve NATO üyesi olan Türkiye Cumhuriyeti’nin, bırakın İspanya, Portekiz, Yunanistan gibi dikta rejimlerinden gelen ülkelerin geçirdiği demokratikleşme süreçlerini (ki 60’larda Türkiye bu ülkelere oranla daha gelişmiş bir demokrasiye sahipti), Doğu Avrupa’daki demokratikleşme sürecinden de geri kalması, anlaşılabilir ve kabul edilebilir bir şey değildir.

Her ne kadar, düşünce ve ifade özgürlüğü önündeki tek engel 301. madde olarak sunulsa da, TCK’de benzer başka yasalar da ifade ve yayınlama özgürlüğünü engelleyici bir unsur olarak varlığını koruyor. Özellikle büyük kentler dışında bu tür maddeler basın ve kamuoyunun da dikkatinden uzak olduğu için çok daha hoşgörüsüz ve ağır biçimde uygulanabilmekte.

Açılan dava örneklerine bakarak özellikle Kürt sorunu ile ilgili olarak düşünce ve ifade etmeyi neredeyse imkansız hale sokan diğer yasalar da şöyle:

Suç ve suçluyu övme başlığı altında TCK’nin 215

Maddesinin (Bu madde son dönemlerde daha yoğun bir biçimde kullanılmaya başlandı.) dar yorumları, Türkiye’nin son 40 yıllık siyasal tarihine ilişkin belgelerin ve metinlerin yayınlanmasını güçleştirmekte. Örneğin, son dönemlerde pek kitap yasaklama kararlarına rastlanmamasına karşın, Su Yayınlarının çıkardığı 1968’in gençlik önderlerinden Mahir Çayan’ın “Toplu Yazıları” yanında, “Devrimci Marş ve Türküler” adlı bir dönemin belgesi olan bir kitap geçtiğimiz günlerde yasaklanabildi. Bora Yayınlarından çıkan benzeri bir derleme de 2004 yılında yasaklanmıştı. Yazar Temel Demire, yine o dönemin gençlik önderlerinden İbrahim Kaypakkaya hakkında Tunceli’de bir panelde konuştuğu için yargılanmakta. Aynı yazar hakkında Ankara’daki Hrant Dink anmasında yaptığı konuşmadan dolayı açılan dava ise, 301. maddede yapılan değişiklikten dolayı askıya alındı. Geçmişte yazar Haluk Gerger, Deniz Gezmiş hakkında yaptığı bir konuşmadan dolayı mahkum olmuş ve cezaevine konmuştu. Geçtiğimiz günlerde, eski milletvekili Mahmut Alınak hakkında, Kars’ta Deniz Gezmiş, Musa Anter ve Vedat Aydın’ın adlarının sokaklara verilmesini önerdiği için mahkumiyet verildi. Ne yazık ki, düşünce özgürlüğü ile ilgili mahkumiyetler, sanıkların ölümünden sonra bile hala geçerli sayılmakta. Birliğimizin ve Uluslararası Yayıncılar Birliğinin ödülleri almış olan yayıncı Ayşe Nur Zarakolu’nun adının Diyarbakır’da bir parka verilmesi bizleri de sevindirdi. Ancak Diyarbakır Valiliğinin itirazı üzerine bu karar iptal edildi ve buna gerekçe olarak Ayşe Nur Zarakolu’nun düşünce özgürlüğünün çiğnenerek hapsedilmesi gerekçe gösterildi. Oysa bu haksız mahkumiyet kararlardan dolayı Türkiye Cumhuriyeti, AİHM’de görülen davalarda Ayşe Nur Zarakolu’nun kendisine tazminat ödemeyi kabul etmişti.

Geçen ay, “Roj TV kapatılmasın” mesajıyla Danimarka Başbakanı Anders Rasmussen’e mektup gönderen DTP’li 53 belediye başkanı dahil, 74 kişi “suçu övmek” iddiasıyla yargılanmaları para cezası mahkumiyeti ile sonuçlandı.

Örgütün veya amacının propagandasını düzenleyen TCK’nin 220/8 Maddesi

Peri Yayınları editörü Ahmet Önal, “Diyaspora Kürtleri” hakkındaki kitabı yayınladığı için bu maddeden dolayı yargılandı. Beraat kararı halen Yargıtay’da. “Acıların Dili Kadın” adlı kitap hakkında, bu maddeden dolayı açılan dava ise 2 Temmuz da görülecek.

BIA verilerine göre, “Terör örgütü propagandası” suçlamasıyla bu yıl, 13 kişi yargılandı; **Çağrı** dergisi sahibi Aziz Özer, 15 ay, DTP’li Aydın Budak 2 yıl 6 ay, Selahattin Demirtaş da bir yıl 6 ay hapse mahkum oldu.

Halk arasında din, ırk ve etnik temelde düşmanlık duygusu yaratmak. (TCK 216, eski 312)

BIA verilerine göre, “Kin ve düşmanlığa tahrik” iddiasıyla 216. maddeden yargılanan 4 kişiden yayıncı Erol Karaaslan ve radyocu Cemal Doğan beraat ettiler; siyasetçiler Nurettin Demirtaş ve Mahmut Alınak halen sanık durumunda. Yayıncı Ahmet Önal hakkında, “Tutkular ve Tutsaklar” adlı kitaptan dolayı bu maddeden açılan dava yanında, ayrıca 301’den de açılan dava devam ediyor. “Teyribaz” adlı kitap hakkında verilen mahkumiyet kararı ise Yargıtay’da. Bu arada ilk defa, 216. maddenin, çoğunluk dışı bir grubun mensuplarının korunması için kullanıldığının altını çizmeliyiz. Roman ve Kürtleri aşağılayıcı ifadelerinden dolayı, İzmir’de Toplumcu Budun Derneği yöneticileri hakkında 216. maddeyi ihlalden dava açıldı.

Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkındaki Kanunun koyduğu yasaklara aykırı davranışı cezalandıran TCK'nin 222. Maddesi

Türk alfabesinde olmayan w, q, x gibi harfleri kullanmaktan dolayı açılan davalarda son yılda önemli bir artış gözlemlendi. Tenv Yayınları editörü Mehti Tanrıku, iki kitabı yanında, ayrıca savunmasını Kürtçe yapmak ve Kürtçe dilekçe vermekten dolayı TCK 222. maddeye muhalefetten mahkum oldu. Diyarbakır Sur Belediye Başkanı Abdullah Demirbaş, turizm tanıtım broşürlerinde Türkçe ve İngilizce yanında Kürtçe, Ermenice ve Süryanice dillerini kullandığı için, TCK'nin 257. maddesindeki suçu işlemekten, yani “görevi kötüye kullanarak kamuya zarar vermekten” dolayı görevden alındı ve “devrim kanunlarına muhalefetten”, yani “şapka ve Türk harflerine aykırı hareket etmekten” mahkum edildi. Diyarbakır Belediye Başkanı Osman Baydemir, Kürtçe ilan panosuna yer vermekten ve Kürtçe davetiye yollamaktan dolayı yargılanıyor. Türk alfabesinde yer alamayan bazı Latin harflerinin Kürt dilinde kullanılmasının yargı konusu olabilmesi oldukça yadırganacak bir durum. Bunun ülkeyi gülünç duruma düşürdüğü yolunda eleştiri yapanlar da pek haksız görünmüyor. Benzer suçlama ile Kilis'te çıkmakta olan “Huduteli” ve “Kent” gazeteleri hakkında, “Newroz” diye yazarken, “sakıncalı harf” kullanımı nedeniyle açılan davalar ise be-
raat ile sonuçlandı.

Adil yargılamayı etkilemeye teşebbüsü düzenleyen TCK'nin 288. Maddesi

Aslında sanıkları haklarını kullanmak amacıyla düzenlendiği belirtilen bu madde, bugünkü uygulaması ile sanıklara karşı yeni davalar açmak için kullanılıyor. Bunun en son örneklerinden bir Agos Gazetesi sahibi Serkis Seropyan ve yazı işleri müdürü Aris Nalcı'ya karşı 301. maddeden verilen mahkumiyeti eleştiren bir yazı bu maddeye dayanarak yargı konusu edilebildi. Gerger Fırat dergisi yayın yönetmeni Hacı Boğatekin ise “yargılamayı etkilemeye teşebbüs” suçlaması ile tutuklandı.

Halkı askerlikten soğutmayı düzenleyen TCK’nin 318. Maddesi

Vicdani ret hakkı yasalarımızca kabul edilmediği gibi Perihan Mağden gibi yazarlar, Bülent Ersoy gibi sanatçılar bu hakkı savunan ifadelerinden dolayı yargılanabiliyorlar. “Halkı askerlikten soğutmak” suçlaması ile yargılanan 8 kişi arasında Yıldırım Türker, Halil Savda, Mahmut Alınak, Gökhan Gençay, Birgül Özbarış ve Yasin Yetişgen gibi isimler de yer alıyor.

Örgüt propagandası yapmayı düzenleyen Terörle Mücadele Kanunu’nun 7/2. Maddesi

Özellikle basına karşı kullanılan bir madde konumunda. Yeni yayımlanmaya başlanan Alternatif Gazetesi, yayınına başladıktan 1 hafta sonra 1 ay süreyle kapatıldı. İşçi Köylü gazetesi de aynı kaderi bölüştü. Öte yandan TMY’de geçen yıl yapılan değişikliklerin olumsuz sonuçları da ortaya çıkmaya başladı. Yazar, Basın ve Yayıncı meslek örgütleri olarak bu değişikliklerin yaratacağı olumsuz etkilere önceden işaret etmiştik. Hatta eski Cumhurbaşkanı Sezer’in de Anayasa Mahkemesi’nde bu doğrultuda bozma talebi bulunmakta.

Sadece muhalif sol basın değil, bazen büyük basınının da bu maddeden dolayı başı derde girebilmekte. Geçen yıl tutuklanan Özgür Radyo Yayın yönetmeni Füsun Erdoğan ve dört Atılım gazetesi temsilcisi “yasa dışı örgüt üyeliği”yle suçlanıyor. Benzer bir suçlama yapılan Diyarbakır’da tutuklu olarak yargılanan, davalarını izlediğimiz tek Kürtçe günlük gazete Welat’ın editörü Vedat Kurşun’un tahliye edilmesini olumlu bir gelişme olarak kaydediyoruz. Ancak Yedinci Gün gazetesi-nin imtiyaz sahibi ve Yazı İşleri Müdürü Ali Turgay, ifade vermek için gittiği Beşiktaş Adliyesi’nde bazı haberlerde “yasa dışı örgüte yardım ve yataklık edildiği” gerekçesiyle tutuklandı. Odak dergisi yayın yönetmeninin, ölümcül bir hastalıkla boğuşmasına karşın tahliye edilmemesindeki mantığı anlamakta güçlük çektiğimizi ayrıca belirtmek isteriz. TMK’da yapılan son değişiklikler, birçok zanlının uzun süre yargı önüne çıkarılmadan, deliller açıklanmadan, dosya gösterilmeden tutuklu

kalmasına olanak sağlıyor. Dünya genelinde yazar ve basın örgütleri, terörle mücadele yasalarını, ifade özgürlüğünün kötü niyetle kısıtlanmasına olanak sağladığı için eleştiriyor.

Suçu bildirmeme suçu, TCK, 278. Madde

Son dönemlerde basına karşı devreye giren bir başka madde ise, “suçu bildirmeme” suçu. Doğan Haber Ajansı Beytülşebab muhabiri yaptığı bir gösteri haberinden sonra, işbirliği yapmadığı nedeniyle bu maddeden yargılanmakta.

SONUÇ

Sonuç olarak, 2008 yarıyılında, düşünce ve yayınlama özgürlüğü alanındaki sorunlar, kitap yayıncılığı alanında azalmakla birlikte, genel olarak devam etti. Yargı sonuçlanmadan kitap toplatma uygulamalarına tekrar rastlanmaya başlandı.

301. maddede yapılan değişiklik, bugüne kadar açılmış olan davaların askıya alınmasını sağlayacak. En azından daha az insan hapse girecek ya da para cezası ödeyecek. 90’lı yıllarda sağlanan kısmi ve geçici çözümler gibi.

Ama ne yazık ki temel hak ve özgürlükler, düşünce, ifade, basın, yayınlama, haber alma özgürlükleri alanında yargı ve yöneticiler arasında bir zihniyet değişimi sağlanmadığı sürece, sorunlar yaşamaya devam edeceğimiz anlaşılmakta.

2008'de NELER OLDU?

Bu bölümde 2008 yılı içinde tartışılan olgular ve gerçekleşen önemli olaylara, değineceğiz.

ERGENEKON

Geçen yıl Ümraniye'de ele geçirilen patlayıcılarla başlayan süreç bu yıl "Ergenekon" soruşturması adını alarak devam etti ve 2008'e damgasını vurdu. Emekli Tuğgeneral Veli Küçük, İşçi Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek, Cumhuriyet gazetesi İmtiyaz Sahibi ve Başyazarı İlhan Selçuk ve İstanbul Üniversitesi eski Rektörü Prof. Dr. Kemal Yalçın Alemdaroğlu'nun da aralarında bulunduğu 46'sı tutuklu 86 sanığın yargılanmasına İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi'nde başlandı. Sizlere "www.ergenekonuizliyoruz.net" internet sitesinden edindiğimiz kronolojik bilgileri sunuyoruz:

Ergenekon'un Kronolojisi

Ergenekon ismi ilk kez NATO'nun kontrgerilla örgütlenmesi olarak bilinen Gladio'nun Türkiye'deki yapılanması şeklinde gündeme geldi. Özel Harp Dairesi olarak da bilinen yapılanmanın, siyasetçilerden bilim adamlarına, medya mensuplarından hukukçulara kadar uzandığı iddiaları sürekli gündemde kaldı. Bu örgütlü yapının soruşturulmasına dayanak oluşturan bilgiler, 2001'de kendisini gazeteci olarak tanıtan ve JİTEM adını kullanarak dolandırıcılık yapan Tuncay Güney'in ofisine yapılan baskınla ele geçirildi. Şimdi Ergenekon'un sanıkları arasında yer alan eski polis müdürü Adil Serdar Saçan tarafından bizzat sorgulanan Güney, söz konusu çete oluşumuyla ilgili çok önemli bilgiler verdi, ama soruşturma kapatıldı. Güney'in ifadesine göre, örgütün 'manifestosu' İşçi Partisi lideri Doğu Perinçek'in yönlendirmesiyle yazılmıştı. Güney, Veli Küçük hakkında da bilgi vermişti. Bu ilk işaretin ardından çeteye ilişkin ilk ipuçları Danıştay'a düzenlenen saldırıda ortaya çıktı. Ergenekon operasyonunun ipuçları, ilk olarak Danıştay 2.Daire'ye yönelik silahlı saldırının ardından belirdi. Daire üyesi Mustafa Yücel Özbilgin'i öldüren avukat Alparslan Arslan ve saldırı için Ankara'ya gelen diğer sanıkların, Cumhuriyet gazetesine farklı tarih-

lerde 3 kez bomba attıkları da anlaşıldı. Ardından bu saldırıda kullanılanlarla aynı seriden oldukları anlaşılan Ümraniye’de bir evde bulunan 27 el bombası bulunmasıyla bugün yaşanan Ergenekon süreci de resmen başlamış oldu.

12 Haziran 2007’de, Ümraniye’de bir gecekonduunun çatısında gizlenen 27 el bombası, TNT kalıpları ile fünyelerin ele geçirilmesiyle başlayan süreçte önce bombaların sahibi olmakla suçlanan emekli Astsubay Oktay Yıldırım ve bombaların bulunduğu evin sahibi Mehmet Demirtaş tutuklandı. AKP iktidarından sonra pıtrak gibi çoğalan kuvvacı derneklerin üyeleri tarafından yakından tanınan Yıldırım, yapılan sorgusunun ardından tutuklandı. Haliyle, bu tutuklama benzer ideolojik görüşleri paylaşan kişi ve kurumlar tarafından tepki çekti. Bu tepkiyi ortadan koyanlardan biri de, kanlı Danıştay baskınının ardından tutuklanıp salıverilen ordudan atılma Muzaffer Tekin’di. Tekin’in, dava arkadaşını savunmak için gazetecilere yaptığı bir açıklamada, “O bombalar bir işe yaramaz hurda” demesi üzerine savcılık açıklamasından bombaları bildiği izlenimi uyandıran Tekin’i de gözaltına aldırdı.

Bombaların bulunduğu evin kiracısı ve aynı zamanda bombaları güvenlik kuvvetlerine ihbar eden kişinin oğlu olan Ali Yiğit’in, ifadelerinde Tekin’in de zaman zaman söz konusu eve gelip gittiğini söyleyince bir anda genişleyen soruşturma Ergenekon terör örgütü soruşturmasına dönüştü. Soruşturmayı başlatan İstanbul Cumhuriyet Savcısı Zekeriya Öz’e daha sonra diğer savcılar Mehmet Ali Pekgüzel ve Nihat Taşkın da katıldı. Gözaltına alınan onlarca kişinin ilişkilerinin odağında hep Muzaffer Tekin’in adı anıldı.

Yapılan sorgulamalar sonunda yeni operasyonlar yapıp birçok kişi gözaltına alındı çoğu tutuklandı. Soruşturma çerçevesinde bugüne dek farklı tarihlerde çeşitli kentlerde 9 ayrı dalga halinde operasyonlar yapıldı. Aralarında emekli askerler, gazeteciler, polisler, akademisyenler, çete liderler, sanatçılar ve siyasilerin de bulunduğu birbirinden ilginç ve siyaseten farklı kutuplarda durdukları düşünülen isimler gözaltına alındı, kimisi tutuklandı. AKP iktidarını devirmek amacıyla bir

araya geldiği öne sürülen bu isimlerden 86'sı hakkında iddianame düzenlenerek dava açıldı. Temel olarak, “Halkı isyana teşvik, devletin gizli belgelerini ele geçirmek, darbe ortamı hazırlamak” için faaliyet yürüttüğü öne sürülen “Ergenekon örgütü”nü ortaya çıkarmak amacıyla başlatılan soruşturma, davası görülmeye başlamasına rağmen halen sürüyor. Ergenekon soruşturması kapsamında o kadar çok operasyon yapıp yüzlerce insan gözaltına alındı ki konuyla ilgili sonradan çıkan haberlerde de ciddi bir kafa karışıklığı ortaya çıktı. İddianameden yola çıkarak dalga dalga Ergenekon Operasyonları şöyle gelişti:

1. DALGA: Ergenekon'un bombaları

2007 yılı Haziran ayında Trabzon İl Jandarma Komutanlığı'nın 156 ihbar hattını gizli numaradan arayan bir kişi, “Ümraniye Çakmak Mahallesi Muhtarlığı'nın karşısındaki tek katlı binanın çatısında elektrik direğinin yanında el bombası ve C-4 patlayıcı madde bulunuyor. Patlayıcı maddeyi Mehmet Demirtaş isimli şahıs saklıyor. Bu patlayıcıları bir astsubay temin etti” şeklinde ihbarda bulundu. Bu ihbar önce İstanbul İl Jandarma Komutanlığı'na, sonrasında da İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne bildirildi. İstanbul Emniyet Müdürlüğü ekipleri 12 Haziran 2007'de verilen adreste bulunan gecekonduya baskın düzenledi. Yapılan aramada, gecekonduunun çatısında bir sandıkta 27 adet savunma ve taarruz tipi el bombası bulundu. Ev sahibi Mehmet Demirtaş ile evde daha önceden kiracı olarak oturduğu anlaşılan yeğeni Ali Yiğit şüpheli olarak gözaltına alındı. Evde yapılan aramalar sırasında Mehmet Demirtaş ve Ali Yiğit bombaların Oktay Yıldırım adlı eski askere ait olduğunu söyleyince Yıldırım da gözaltına alındı. Şüphelilerin sorgulanması sırasında Mehmet Demirtaş susma hakkını kullandı. Oktay Yıldırım suçlamaları kabul etmedi. Ali Yiğit ise bombaların Oktay Yıldırım'a ait olduğunu, kendisinin bu evde geçici olarak ikamet ettiğini söyledi. Yiğit ifadesinde, “Babam Şevki Yiğit bir gün evin çatısında tahta ararken bombaların bulunduğu sandığı gördü ve bana sordu. Ben de ev sahibi Mehmet Demirtaş'a sordum. Mehmet Demirtaş, sandığı

Oktay Yıldırım'ın getirdiğini söyledi. Oktay Yıldırım ve Mahmut Öztürk sürekli Mehmet Demirtaş'a ait LPG istasyonu ve manava geliyor, gizli görüşmeler yapıyorlardı. Ben odaya girince susuyorlardı. Mehmet Demirtaş bana çatıda askeri sandıkların olduğunu, içinde el bombalarının bulunduğunu, bunlara bir şey olursa, o evde oturduğumuz için bizim de başımızın belaya gireceğini söylemişti. Babam hemen ihbarda bulunmamız gerektiğini söylüyordu ama ben korktum” dedi.

Yine Ali Yiğit ifadelerinde bombaların nereye konulduğunu kontrol etmeye gelenler arasında Muzaffer Tekin'in de olduğunu söyledi. Yıldırım'ın tutuklanmasına neden olan bombalarla ilgili , “hurda” açıklamasını yapınca da savcılık Danıştay saldırısı soruşturmasında da adı geçen Muzaffer Tekin ile emekli Astsubay Mahmut Öztürk'ü de gözaltına aldırdı. 23 Haziran gününe dek süren operasyonlarda Gazi Güder, Ayşe Asuman Özdemir, Muzaffer Şenocak, Halil Behiç Gürcihan, Aydın Yüksek, İsmail Eksik (İsmail Paker), ve Kuddusi Okkır'ın da aralarında bulunduğu 15 kişi gözaltına alındı. Birçoğu tutuklandı. Gözaltına alınanların ev ve işyerlerinde yapılan aramalarda birçok evrak ve bilgisayarlara el konuldu. Bilgisayarlara kayıtlı belgelerin arasında Ergenekon yapılanmasının temel taşlarından kabul edilen Lobi belgesinin de bulunması ve el bombalarının Cumhuriyet gazetesine yapılan saldırılarda kullanılanlarla aynı seriden olduğu anlaşıncaya soruşturma genişletildi. Gözaltına alınanların ifadeleri ve bilgisayarlarda yer alan isimler yeni operasyonların da önünü açtı.

Bu arada aynı günlerde Ankara'da Vatansever Kuvvetler Güç Birliği'ne (VKGB) yönelik bir soruşturma başlatıldı. İsmi, tetikçi Alparslan Arslan'ın üzerinde bulunan bir kimlik kartı nedeniyle Danıştay saldırısında da gündeme gelen derneğin başkanı Taner Ünal ve bazı dernek üyeleri tutuklandı. Asker ve polis bağlantılı olduğu iddia edilen derneğin, Türkiye genelindeki bazı eylemleri organize ettikleri ve Ergenekon yapılanmasıyla paralel hareket ettiği öne sürüldü.

2. DALGA: Örgütün cephaneliği

Ergenekon soruşturması kapsamında yapılan en önemli operasyon 26 Haziran 2007 günü Eskişehir’de gerçekleşti. Emekli Binbaşı Fikret Emek’in gözaltına alındığı bu operasyon, her ne kadar 1. Dalga operasyonların devamı olsa da, Ergenekon örgütünün en önemli silah deposunun ortaya çıkarılması açısından önem taşıyordu. Muzaffer Tekin’in, evinde bulunan Milli Güvenlik Siyaset Belgesi’ni Fikret Emek’ten aldığı söylemesinin ardından Emek 26 Haziran 2007’de Eskişehir’de gözaltına alındı. Emek’in Ankara ve Eskişehir’de adeta bir cephaneliği andıran evlerinde yapılan aramada çok sayıda bomba ve mühimmat ele geçirildi. 11 kilogram C-3 tipi plastik patlayıcı ve suikast silahı Kanas dürbünlü tüfek, 10 adet el bombası ele geçirilenler arasındaydı. El bombalarından birinin seri numarasının, Cumhuriyet gazetesine 5 ve 11 Mayıs 2006’da atılan el bombalarının numarasıyla birebir örtüştüğü anlaşıldı. Basına yansıyan ve yalanlanmayan haberlere göre, evden çıkan belgeler arasında ise Genelkurmay Başkanlığı’nın bulunduğu Eskişehir yolu üzerindeki tüp geçidin havaya uçurulmasına yönelik bir plan bulundu. Ayrıca Emek’in evlerinde çeşitli kişiler hakkında siyasî, felsefî veya dinî görüşlerine, ırkî kökenlerine, ahlâkî eğilimlerine, cinsel yaşamlarına, sağlık durumlarına veya sendikal bağlantılarına ilişkin çok sayıda fişleme evrakları da bulundu. Fikret Emek getirildiği İstanbul’da 29 Haziran günü tutuklanarak cezaevine gönderildi.

3. DALGA: İslami partilerin belalı yazar tutuklandı

Temmuz ayında yapılan 3. dalga operasyonda kimi kamuoyunca bilinen birçok isim daha gözaltına alınanlar kervanına katıldı. Kuva-yi Milliye Derneği Genel Başkanı Bekir Öztürk’ün yanı sıra yazar Ergun Poyraz, SESAR araştırma şirketinin sahibi İsmail Yıldız, Akın Birdal’a yönelik suikast sırasında ismi gündeme gelen ve Susurluk’un meşhur Yeşil’i Mahmut Yıldırım’la ilişkili olduğu öne sürülen Mete Yalazangil, gazeteci Hayrullah Mahmud Özgür de polis tarafından gözaltına alındı. Bu isimlerle bağlantılı olarak da eski polisler Kemal Şahin,

Mehmet Murat Yücel ve Feridun Refik Nuhoglu, Fuat Ermiş, Tuğrul Derme, Zeki Yurdakul Çağman, Tuncay Hacıbektasoğlu, Saipir Debzelvidze İstanbul ve Ankara’da yapılan operasyonlarda gözaltına alındı ve birçoğu tutuklandı.

4. DALGA: Susurluk Paşası Küçük cezaevinde

Daha önceki operasyonlarda gözaltına alınan ya da tutuklanan isimlere dava açılması beklenirken yürütülen soruşturmanın daha büyük kapsamlı olduğu yeni gözaltılarla ortaya çıktı. Yürütülen soruşturmada Ümraniye’de ele geçirilen bombalarla, Necip Hablemitoğlu suikastında adı geçen Susurluk Çetesi’nden kimi isimlerle ve mafyayla bağlantılı bir kişi olan İbrahim Çiftçi’nin İzmir’de öldürülmesinde kullanan el bombasıyla aynı seriden olduğu ortaya çıktı. Bu gelişme ve gözaltına alınanların ifadeleri, cep telefonları ve internet ortamındaki iletişimlerin yapılan teknik takipleri sonunda yeni bir operasyon dalgası gerçekleşti. Her yeni gözaltıyla giderek ilginçleşen Ergenekon soruşturması 22 Ocak’ta başlayıp Şubat sonuna dek süren 4. dalga operasyonlarda daha da ilginç bir hale geldi. Bu kez hedefte Susurluk Çetesi soruşturmasında Yeşil kod adlı Mahmut Yıldırım’la bağlantıları tespit edilip hakkındaki birçok iddiaya karşın ifadesi bile alınamayan emekli Tuğgeneral Veli Küçük vardı. Muzaffer Tekin’le birlikte çekilmiş fotoğrafları kamuoyuna yansıyan Veli Küçük’ün evinde Milli Güvenlik Siyaset Belgesi’nden, Ergenekon yapılanmasına, Lobi örgütlenmesine kadar çok sayıda gizli doküman bulundu. Küçük, dokümanları, “kişisel merakından dolayı” sakladığını öne sürdü.

Küçük’ün yanı sıra, Kuva-yi Milliye Derneği Başkanı emekli Albay Fikri Karadağ, avukat Kemal Kerişsiz, gazeteciler Gülay Kömürücü ve Vedat Yenerer, Susurluk hükümlüsü Sami Hoştan, “Drej Ali” olarak tanınan mafyacı Ali Yasak ve Türk Ortodoks Patrikhanesi Basın Sözcüsü Sevgi Erenerol gözaltına alındı. Toplam 31 kişinin gözaltına alındığı İstanbul dışında Antalya Bilecik Mersin, Adana ve Erzurum’da da yapılan bu operasyonlarda üniversitelerde faaliyet gösteren ve örgü-

te hem teorik hem de yeni eleman kazandırma desteği verdiği iddia edilen akademisyenler de gözaltına alındı. Operasyon başlamasıyla birlikte adı sürekli olarak Ergenekon çetesiyle anılan ve “Askeri darbe hazırlıklarına yönelik” bilgisayar kayıtlarıyla gündeme gelen İstanbul Üniversitesi Öğretim Görevlisi Ümit Sayın ile Sakarya Üniversitesi öğretim görevlisi Emin Gürses de gözaltına alındı. Bu isimlerin yanı sıra emekli asker Mehmet Zekeriya Öztürk, Noel Baba Vakfı Başkanı Muhammer Karabulut, Emin Caner Yiğit, Ümit Oğuztan, Vatan Bölükbaşoğlu, Orhan Tunç, Hayrettin Ertekin, Abdulmuttalip Tonçer, Murat Özkan, Satılmış Balkaş, Asım Demir, Atilla Aksu, Erkut Ersoy, Kahraman Şahin, Erol Ölmez, Muhammet Yüce, Abdullah Arapoğulları, Erdal İrten, Raif Görüm, Yusuf Görüm, Oğuzhan Alparslan Abdülkadir, Hüseyin Gazi Oğuz, Recep Gökhan Sipahioğlu, Hüseyin Görüm, İhsan Göktaş, Coşkun Çalık, Ayhan Çelik, Tanju Okan, Yaşar Arslan-köylü de gözaltına alındı. Şüphelilerden birçoğu tutuklandı.

5. DALGA: Cumhuriyet, İP, çete liderleri

Veli Küçük’lerin tutuklanmasıyla kamuoyunun giderek daha fazla merak içinde kaldığı operasyonlarla ilgili olarak 11 Mart 2008 günü, başka bir suçtan Erzurum Cezaevi’nde tutuklu bulunan Selim Akkurt da talimatla ifadesi alındıktan sonra Ergenekon zanlıları arsına karıştı. Operasyonların devam edeceği sinyalini veren bu gelişmenin ardından, 21 Mart 2008’de kamuoyunda en çok tepki çeken 5. Dalga operasyonları geldi. Bu kez gözaltına alınanlar arasında Cumhuriyet gazetesi başyazarı İlhan Selçuk, İstanbul Üniversitesi eski rektörü Profesör Kemal Alemdaroğlu ve İşçi Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek ve partili arkadaşları da vardı. Özellikle İlhan Selçuk’un evine sabaha karşı ani bir baskın yapılması ve yılların gazetecisinin gözaltına alınması çok tepki çekti. Operasyonun ertesi günü İslami çizgide ya da iktidarın yanında açıkça saf tutmayanlar dışında kalan birçok gazetede gözaltılardan çok biçimi eleştiri konusu oldu. Bu olayla Ergenekon soruşturmasına yönelik olarak basında da önemli bir ayrışma yaşandı. Selçuk’ların gözaltı-

na alınması üzerinden soruşturmanın hoyratlaştığı, nereye doğru gittiği bilinmediği, iddianamenin bir türlü hazırlanmamış olması nedeniyle soruşturmaya yönelik bir muhalefet başladı. Bu operasyonlardan kısa süre önce 14 Mart günü AKP'ye kapatma davası açılması ve son operasyonda gözaltına alınan isimlerin iktidar muhalif kişiler olması nedeniyle Ergenekon soruşturmasının AKP tarafından siyasi koz olarak kullanıldığı eleştirilerini de beraberinde getirdi. Basın sektörü “yandaş medya olanlar” ve “AKP'ye muhalif olanlar” şeklinde ayrıştı. Yandaş medya sınıfındaki basın organları can siperane şekilde operasyonları savunurken, diğerleri ise operasyonlar üzerinden AKP'ye yönelik bir muhalefete başladı. Kamuoyunu bilgilendirecek organlarda yaşanan karmaşa haliyle kafa karışıklığının artmasında da başrol oynadı.

İstanbul, Ankara ve İzmir'de yapılan bu son dalga operasyonlarda Selçuk'ların yanı sıra mafya liderleri Sedat Peker, Akın Birdal suikastı azmettiricisi Semih Tufan Gülaltay, İşçi Partililer Serhan Bolluk, Ferid İlsever, Mehmet Adnan Akfırat, Hikmet Çiçek, Hayati Özcan, iş adamı İbrahim Benli, Mahir Çayan Güngör, Yusuf Tunçer, Aydın Gergin, Yusuf Beşirik, Fuat Turgut ve Nusret Senem de gözaltına alınıp birçok şüpheli tutuklanırken Selçuk ve Alemdaroğlu serbest kalanlar arasındaydı. 5. Dalga operasyonları 13 Nisan'da Mersin'de Ali Kutlu, 24 Mayıs'ta Sakarya'da Rasim Görüm ve 16 Haziran'da Antalya'da Murat Çağlar'ın da gözaltına alınıp tutuklanmasıyla devam etti.

6. DALGA: Operasyon komuta kademesine uzandı

Bazı basın organları ve muhalefetin eleştirilerin odağına yerleştirdiği Ergenekon soruşturması 1 Temmuz 2008 günü yapılan 6. dalga operasyonlarla ordunun komuta kademesine de ulaştı. Ankara'da başlayıp İstanbul ile Trabzon ve Antalya'ya da sıçrayan eş zamanlı operasyonlarda bir zamanların kudretli paşaları eski Jandarma Genel Komutanı ve Atatürkçü Düşünce Derneği Genel Başkanı emekli Orgeneral Şener Eruygur, eski 1. Ordu Komutanı emekli Orgeneral Hurşit Tolon, emekli Tümamiral İlker Güven, emekli Albay Atilla Uğur, Ankara Ti-

caret Odası Başkanı Sinan Aygün, Cumhuriyet gazetesi Ankara Temsilcisi Mustafa Balbay, Halka ve Olaylara Tercüman gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Büyükçelebi, Antalya'nın Yeşil'i olarak nam salmış sabıkalı Osman Gürbüz, emekli Binbaşı ve yazar Erol Mütercimler ile Prof. Dr. Ercüment Ovalı'nın da aralarında bulunduğu 20 kişi gözaltına alındı. Görevde olduğu dönemde Şener Eruygur'un ekibinde yer alan emekli Tuğgeneral Levent Ersöz ise hakkında gözaltı kararı olmasına karşın yurtdışında olduğu için yakalanamadı. Halen dönme-yen Ersöz hakkında gıyabi tutuklama kararı çıkartıldı. Hakkında gıyabi tutuklama kararı çıkarılanlarsan biri de yine yurtdışında olan eski AKP milletvekili Turhan Çömez oldu.

Komuta kademesine ulaşan son gözaltılar ilginç zamanlamasıyla da dikkat çekti. Operasyon, Yaşar Büyükanıt'tan sonra Genelkurmay Başkanı olacağı bilinen dönemin Kara Kuvvetleri Komutanı İlker Başbuğ ile Başbakan Tayyip Erdoğan'ın haziran sonunda yaşanan ve içeriği açıklanmayan buluşmasından sonra ve tam da Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçinkaya'nın, AKP'nin kapatılması istemiyle açtığı davada, Anayasa Mahkemesi heyetine sözlü açıklama yaptığı gün gerçekleşti. Gözaltına alınıp tutuklananlar arasında bulunan eski Jandarma Genel Komutanı Şener Eruygur emekliye ayrıldıktan sonra Atatürkçü Düşünce Derneği'nin başkanı olmuş ve başı kapatma davasıyla dertte olan AKP'ye karşı yapılan Cumhuriyet mitinglerinin düzenlenmesinde etkin rol oynamıştı. Gözaltına alınan diğer emekli paşa Orgeneral Hurşit Tolon ise son dönemde ulusalcı çizgisiyle ön plana çıkmış, Türkiye'nin çeşitle yerlerinde düzenlenen hükümet karşıtı konferans ve panellere katılarak sivrilmişti. Gözaltına alınanlar arasında İşçi Partisi Öncü Gençlik Genel Başkan Yardımcısı Tunç Akkoç, Siyami Yalçın, Murat Avar ve Hamza Demir, Barbaros Hayrettin Altıntaş, Durmuş Ali Özoğlu, Kemal Aydın, İbrahim Özcan ve ADD Kadıköy Şube Başkanı Birol Başaran da yer alıyordu. Eruygur ve Tolon'un da aralarında bulunduğu 10 kişi tutuklandı.

7. DALGA: JİTEM'in kurucusu gözaltında

Eski kuvvet komutanlarının tutuklanmasıyla artık bir darbe soruşturması yapıldığı iyice ayyuka çıka Ergenekon soruşturmasının Ağustos başında yapılan son ayağında ise yine önemli bir isim gözaltına alındı. Faili meçhul bir cinayette öldürülen Binbaşı Cem Ersever'in yakın arkadaşları ve varlığı sürekli inkar edilen JİTEM'in kurucularından emekli albay Arif Doğan Ankara'da gözaltına alınarak İstanbul'a getirildi. Operasyon kapsamında Doğan'ın depo olarak kullandığı İstanbul Beykoz'daki bir evde yapılan aramalarda ise çok sayıda gizli olduğu ileri sürülen belgeler, 2 kalaşnikof marka tüfek, bin adet mermi ve bin boş kovan ile 280 adet el bombası bulundu. Doğan'la ilişkili olan ve söz konusu deponun görevlileri olduğu öne sürülen iki kişi de bu kapsamda gözaltına alındı. Emekli Albay Arif Doğan'ın gözaltında verdiği ifadeyle, "Ben JİTEM'in kurucusuyum. Yasalara uygun olarak terörle mücadele ettik. JİTEM komutanların bilgisi doğrultusunda denenmek üzere kurulmuş bir yapılanmadır. Faaliyet alanı OHAL bölgesidir" dediği öne sürüldü. Arif Doğan, kendisine ait depoda çıkan çok miktarda askeri mühimmatın da Cem Ersever'e ait olduğunu öne sürdü.

8. DALGA: Muvazzaf subaylara gözaltı

Ergenekon operasyonlarının darbe soruşturması için yapıldığı söylenmesine karşın, gözaltına alınanlar ya da tutuklananlar arasında hiçbir görevli subayın olmaması dikkat çekiciydi. Darbe yapmak için bir araya geldikleri öne sürülmesine karşın gözaltına alınanlar ya da tutuklananlar kimisi rütbeli birkaç eski asker, milliyetçi hezeyanlarla sokaklara dökülen hukukçu ya da "sivil toplum örgütü" üyeleri, kamuoyunun ilk kez adlarını duyduğu mafyavari tipler ve kimi gazeteci ve siyasetçilerden öteye gitmiyordu. Kapatılan Nokta Dergisi'nde yayımlanan eski Deniz Kuvvetleri Komutanı emekli oramiral Özden Örnek'e ait günlüklerde anlatılan kimi darbe planlarının, Ergenekon soruşturmasında yapılan operasyonlarda ele geçirilen kimi belgelerde de yer almasına karşın o dönemin kuvvet komutanlarına bile yönelik herhangi bir so-

ruşturma başlatılmamıştı. Bu arada soruşturmanın iddianamesinin ilk bölümü de tamamlanarak kamuoyuna açıklandı. 2 bin 500 sayfayı bulan iddianame, sadece ilk 5 dalga operasyonda gözaltına alınıp kimisi tutuklanan 86 sanık hakkında düzenlenmiş geri kalanlar için ek iddianame hazırlanacağı açıklanmıştı. Söz konusu iddianamede sanıklara darbe planlamak, darbe ortamı hazırlamak için provokatif eylemler yapmak ve halkı isyana teşvik gibi bir dizi suçlama yöneltilmişti. İddianamenin açıklanmasıyla birlikte hükümet karşıtı kesimlerden ve operasyonların laik Atatürkçü kesimleri hedef aldığını düşünen gruplardan yoğun bir muhalefet başladı. Siyaseten nerede durursa dursun haklı tek eleştiri noktası ise böylesine önem atfedilen bir soruşturmanın iddianamesinin fazlasıyla yoruma dayanıp, suçlamaları kanıtlayacak delillerden uzak olmasıydı.

Bu hengâme arasında 18 Eylül’de İstanbul, Ankara, İzmir, Mersin ve Hakkari’de yapılan 8. dalga operasyonlarda 19 kişi gözaltına alındı. İlk kez muvazzaf subaylara da uzanan Ergenekon operasyonunun 8. dalgasında Hakkari, Bitlis, Foça, Ankara ve İstanbul’da toplam 5 teğmen ile bir askeri öğrenci gözaltına alındı. Ankara’da düzenlenen operasyonda önceden adresleri belirlenen 8 ayrı adrese eşzamanlı baskın gerçekleştirildi. Askerî inzibatlar Ankara’daki bir birlikte görev yapan karacı Teğmen Mehmet Ali Çelebi’yi kışlada gözaltına aldı. Mehmet Ali Çelebi 2006-2007 eğitim dönemi sonunda dördüncülükle mezun olmuş, diplomasını dönemin Genelkurmay başkanı olan Yaşar Büyükanıt’tan almıştı. İzmir’de ise savcılığın talimatıyla, İstanbul’da çalışan ancak görev için Urla Menteş’teki askeri birlikte bulunan teğmen Ş.İ. de gözaltına alındı. Şüpheli askerler Ankara’da görevli komutanlar hakkında bilgi toplamak ve Ergenekon davasında tutuklu bulunan Kemal Aydın’a iletmekle suçlandı. Teğmen Mehmet Ali Çelebi’nin, genç subaylar ve askeri okul öğrencileri ile irtibat kurarak darbe zemini oluşturmaya çalıştığı ve bu kişilerden edindiği bilgilerin de gözaltına alınıp serbest bırakılan Neriman Aydın’ın bilgisayarından çıktığı da tutanaklarda yer aldı.

Gözaltına alınan zanlılardan Süleyman Solmaz'ın da Hizbul Tahrir örgütü üyesi olduğu öne sürüldü. Solmaz ifadesinde, Teğmen Mehmet Ali Çelebi'yi Ankara Kızılay'da taksi şoförlüğü yaparken tanıdığını, dini konularda konuştuğundan sonra kendisine Hadis ve Ayet kitapları verdiğini söyledi. Zanlı askerler ise Hizbul Tahrir örgütü hakkında hiçbir bilgi sahibi olmadığını söyledi. Şüphelilerden Kurtça Bektaş ise sorgusunda arkadaşlarından Mahmut Oğuz'un sohbetlerde bu örgütten söz ettiğini, Rıza Demir'in de internette bu örgütü araştırıp kendilerini bilgilendirdiğini söyledi. Gözaltına alınan askerlerden biri savcılık sorgusunun ardından serbest bırakılırken; diğer teğmenler Mehmet Ali Çelebi, Eren Mumcu, Noyan Çalikuşu, Hasan Hüseyin Uçar ve askeri öğrenci Yaşar Tozkoparan tutuklandı. Hasdal askeri cezaevine gönderilen askerlerden Teğmen Hasan Hüseyin Uçar ile askeri öğrenci Yaşar Tozkoparan avukatlarının yaptıkları itirazlar sonucu serbest bırakıldı. Diğer 3 teğmene ilişkin tahliye talebi ise reddedildi.

Operasyonun İstanbul ayağında ise eski İstanbul Ülkü Ocakları Başkanı Levent Temiz, 28 Şubat sürecinin önemli aktörlerinden Sisi lakaplı Seyhan Soylu ile tiyatro sanatçısı Nurseli İdiz gözaltına alındı. Levent Temiz, Temmuz ayında yapılan Ergenekon operasyonunda da gözaltına alınmış ve serbest bırakılmıştı. Kemal Kerinçsiz'in başkanı olduğu Büyük Hukukçular Birliği yönetiminde de yer alan Levent Temiz, TCK 301. maddeden yargılanan kimi aydınların davalarında da yer almıştı. 28 Şubat postmodern darbesi döneminin önemli aktörlerinden olan Seyhan Soylu'nun adı da Ergenekon iddianamesinin ek klasörlerinde Ali Kalkancı-Fadime Şahin olayını organize ettiği iddiasıyla geçiyordu. Soylu bir süredir, Nurseli İdiz'le birlikte "Cumhuriyet Kadınları" adlı bir proje üzerinde birlikte çalışıyordu. Temiz, mahkemeden, Soylu ile İdiz savcılıktan serbest bırakıldı. Operasyonun bu dalgasında gözaltına alınan 19 kişiden Hamza Demir, Mahmut Oğuz, Süleyman Solmaz, Kurtça Bektaş, Rıza Demir ve Rıfat Yıldırım tutuklandı.

9. DALGA: Tuncay Özkan'ın tutuklanma isteği gerçekleşti

Ergenekon operasyonuna en başından beri muhalefet eden ve İlhan Selçuk'ların gözaltına alınmasından sonra "Beni de gözaltına alın" diye tepki gösteren gazeteci Tuncay Özkan'ın bu isteği soruşturmanın 9. dalgasında yapılan operasyonlarda yerine geldi. Şimdilik Ergenekon soruşturmasına ilişkin yapılan son operasyon olan bu dalgada İstanbul, Ankara ve İzmir'de düzenlenen operasyonlarda Özkan ve sahibi olduğu televizyon kanalında birlikte çalıştığı ekip arkadaşları hedefteydi. Operasyondan kısa süre önce, hükümete yakın bir isim olan ve Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün yakın arkadaşı olan Yeni Şafak Gazetesi yazarı Fehmi Kuru'nun Özkan'ın gözaltına alınacağı isim vermeden belirtmişti. Özkan'la birlikte, eski Emniyet Müdürü Adil Serdar Saçan, eski Esenyurt Belediye Başkanı Gürbüz Çapan, eski Ankara DGM savcılarından emekli Albay Tanju Güvendiren'in de aralarında bulunduğu toplam 16 kişi gözaltına alındı. Tuncay Özkan'ın başını çektiği AKP karşıtı "Biz kaç kişiyiz?" hareketine mensup bazı kişilerin de gözaltına alındığı operasyonda zanlılardan Gürbüz Çapan'ın Cumhuriyet gazetesinin hisse satışıyla ilgili emekli Tuğgeneral Veli Küçük'le yaptığı görüşme nedeniyle gözaltına alındığı iddia edildi. Ayrıca emekli polis Adnan Kılıçarslan, Özkan'ın doktoru Mesut Özcan, emekli askeri hakim Tanju Güvendiren, adli sicil memuru Mahir Akkar, gazeteciler Adnan Bulut, Tuncay Mollaveyisoğlu ve Evrim Baykara, Şafak Akbaş, Yıldırım Baran ve Mustafa Tavşan İle Doğu Perinçek'in eski avukatı ve Aydınlık yazarı Emcet Olcayto gözaltına alınan diğer zanlılar oldu. Zanlılardan Mahir Akkar daha önce Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, TBMM Başkanı Bülent Arınç, AKP ve AKP MKYK üyeleri hakkında "Anayasal sistemi, çağdaş ve uygar yaşamı, demokratik cumhuriyeti, laik devlet ve hukuk yapısıyla çağdaş değerleri hedef alıp, şeriat rejimini çağrıştıran eylem ve söylemlerde bulunarak anayasal suç işledikleri" iddiasıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunmuştu.

Sorgularının ardından zanlılardan Tuncay Özkan, Adil Serdar Saçan, Gürbüz Çapan Tanju Güvendiren, Emcet Olcaytu ve Hüseyin Naz-

likul, “Ergenekon terör örgütü üyesi olmak ve örgüt adına faaliyette bulunmak” suçundan sevk edildikleri İstanbul nöbetçi 13. Ağır Ceza Mahkemesi’nce tutuklandı. Diğer zanlılar ise serbest bırakıldı. Avukatlarının tutuklama kararına yaptıkları itirazı değerlendiren mahkeme 10 Ekim günü de zanlılardan emekli Hakim Albay Tanju Güvendiren ile Doktor Hüseyin Nazlıkul hakkında tahliye kararı verdi.

21 Ekim 2008 günü ise eski Sarıyer Cumhuriyet Savcısı Ertaç Giray ve koruması Hüseyin Keskin Ergenekon soruşturması kapsamında gözaltına alındı. Danıştay saldırısı sonrası Muzaffer Tekin’i kaçırıp teslim olmasını engellediği iddia edilen eski Cumhuriyet Savcısı Ertaç Giray Ergenekon sanıklarından Yüzbaşı Zekeriya Öztürk, Gökhan Sipahioğlu ve İsmail Eksik’in avukatlığını yapıyordu. Giray, Sarıyer Cumhuriyet Savcılığı yaptığı dönemde kesinleşmiş cezası bulunan ve "Banker Bako" olarak bilinen Baki Cengiz Aygün’ü sakladığı gerekçesiyle 2 yıl 4 ay hapis cezasına çarptırılmış ve ardından emekliliğe sevk edilmişti. Bu operasyonda önce, eskiden Giray’ın yanında çalışan ve koruması olduğu öne sürülen Hüseyin Keskin Kars Sarıkamış’ta gözaltına alındı. Keskin’in, gayri resmi korumalığını yaptığını söylediği Giray’ı zan altında bırakacak bazı açıklamalarda bulunması üzerine de gözaltı kararı çıktı. İstanbul Emniyet Müdürlüğü’ndeki sorgularının ardından savcılıkta da sorgulanan Ertaç Giray serbest kalırken Hüseyin Keskin ise tutuklandı.

26 Ekim 2008 günü yapılan operasyonlarda ise yine Tuncay Özkan ekibinde yer alan eski Kanaltürk çalışanlarından Özkan’ın yardımcıları Anet Şahakyan ve Fuat Garip ile şoförü Şener Öztürk İstanbul’da, gazeteci Merdan Yanardağ da Ankara’da gözaltına alındı. Zanlılar sorgularının ardından serbest bırakıldı. Yanardağ’ın gözaltına alındığı gün Kanalbiz televizyonunda Fetullah Gülen’i ele alan bir program yapacağı ve bunun engellenmesi için operasyona dahil edildiği iddia edildi.

1 MAYIS 2008 –TAKSİM

Başbakan işçiyi “Ayaktakımı”, Adalet Bakanı evrensel gösteri hakkını “Anayasa’ya başkaldırı” diye tanımlayınca polis de ‘Taksim’i korumak uğruna ‘savaş’a hazırlandı. Taksim, Beşiktaş, Kabataş, Dolapdere, Okmeydanı ve çevresine kara ve denizden ulaşım engellendi. Beyoğlu, Şişli ve Kağıthane ilçelerinde toplam 66 okulda eğitime ara verildi. Taksim meydanı barikatlarla çevrildi, TSK’nin ‘toplumsal olaylara da müdahale etme’ zihniyeti ile geliştirdiği EMASYA projesi de Gezi Parkı’nda konuşlanan birkaç otobüs askerle hayata geçmiş oldu. Kısacası İstanbul’da bir günlüğüne ‘olağanüstü hal’ ilan edilmiş oldu.

1 Mayıs 2008’in Bilançosu

İşçiler saat 09.30’da Şişli’deki Disk Genel Merkezi önünde buluşacaktı. Polis, sabah saat 06.30’da, daha ortada fol ve yumurta yokken binaya saldırdı. Binaya yaklaşan gruplar da dayaktan ve tazyikli boyalı sudan payını aldı. Polisin saldırılarına müdahale etmek için DİSK’e ilerleyen avukatlar da polis dayaağıyla karşılaştı. Bazı gazetecilerin kameraları kırıldı, Cumhuriyet Gazetesi muhabirleri Uslu ve Açıkgoz darp edildi.

8:30-9:00 arasında İstiklal Caddesi ve Taksim Meydanı hiç olmadığı kadar tenhaydı, çoğu dükkanın kepenkleri kapalıydı. Farklı illerden de getirilen binlerce polis barikat ve panzerlerle meydanı ablukaya almıştı. İşlerine giden insanlar sıkı aramalar sonrasında geçebildi. Polis saat 12:30’a kadar Taksim, Elmadağ’dan Mecidiyeköy’e kadar uzanan Abide-i Hürriyet ve Halaskargazi caddelerinde insanların yürütmesine izin vermedi.

Daha önce “Mecbur kalınırsa orantılı güç kullanılacağı” ilan edilmesine rağmen polisin hiçbir ölçü tanımadan kullandığı silahlarından biri “gaz bombası”ydı. Yaklaşık 1500 kişinin bulunduğu DİSK binasına yönelik ilk saldırıdan başlayarak, eylemle ilişkili- ilişkisiz herkese

bomba atıldı. Hızını alamayan polis, Şişli Etfal Hastanesi'nin bahçesine kaçan eylemcilerin arkasından biri acil servise, biri hasta çocukların da bulunduğu bölgeye, iki defa bomba atmaktan çekinmedi. Agos Gazetesi önünde basın açıklaması yaptıktan sonra parti il binasına geçen Özgürlük ve Dayanışma Partisi mensuplarına da müdahale edildi. 4'ü cop darbeleriyle, 2'si plastik mermilerle olmak üzere 20'den fazla kişi yaralandı.

"1 Mayıs'ta 1 Mayıs alanındayız" sloganı atan kişilere polis panzerle müdahale etti, ara sokaklara dalıp dükkanların, kahvehanelerin içine bile göz yaşartıcı bomba attı.

Gün boyunca 550'den fazla insan gözaltına alındı, 100'den fazla kişi de polis müdahalesi sonucu yaralandı. Yaralanan eylemciler arasında kolu bacağı kırılanlar, plastik kurşunla yaralananlar da vardı.

"Alo 155 polis mi? Polisten şikayetçiyim"

Gaz bombalarına maruz kalan insanlar 155'i arayarak "polisi polise şikayet etme" eylemi düzenlediler. 155'i arayanlardan biri *"Alo polis mi? Ben şu an Şişli'deyim. Polis üzerimize gaz bombası atıyor. Eylem yapamıyorum. Polisten şikayetçiyim. Lütfen ilgilenir misiniz"* deyince polisin verdiği cevap *"S.ktir git, şerefsiz"* oldu.

2007'de ne olmuştu?

Geçen yıl da 1 Mayıs'ta Dolmabahçe ve Taksim'de polis gaz bombaları ve copla mitinge gelenlere aşırı şiddet uygulamış; bine yakın kişi gözaltına alınmış ve şehir dışından gelenlere müdahale edilmişti. Gazetecilerin çalışması engellenmiş ve polis yine aşırı şiddet uygulamıştı. Polisin yoğun şekilde kullandığı biber gazından etkilenen bir kişi, 75 yaşındaki İbrahim Sevindik, yollar kapalı olduğu için hastaneye geç ulaştırılmış ve kısa süre sonra da hayatını kaybetmişti.

Yetkililer ne dedi?

Başbakan Tayyip Erdoğan: Arzu edilmeyen neticeler sendikaların dayatmasından kaynaklandı. Devlet üzerine düşeni yapmıştır.

Çalışma Bakanı Faruk Çelik: Daha olayların en başından bu kadar güç kullanılmalı mıydı, emin değilim.

İstanbul Valisi Muammer Güler: *Bunun sorumluluğu, bu gerginlikleri yaratan ve yasalara uymayan kişilere aittir. Kamuoyunda da çok ifade edildi, birçok provokasyonların olabileceği belirtilmişti ve provokatörlerin de gerçek yüzünü bu vesileyle görmüş olduk.*

İstanbul Emniyet Müdürü Celalettin Cerrah: Kentte olumsuz bir durum yaşanmadı.

Taksim’de ne kutlanabilir, ne kutlanamaz?

Vali Güler, 1 Mayıs öncesi “*Taksim ulaşım noktalarının merkezi, turizm açısından odak bir yer olduğu için orada kutlama yapılması mümkün değildir*” demişti. Bakalım ne kutlanmış; ne kutlanamamış:

✓ Yılbaşı kutlamaları (1 Ocak 2008)

✓ Polis – Halk el ele yürüyüşü (6 Nisan 2008)

~~X İşçi Bayramı kutlamaları (1 Mayıs 2008)~~

✓ Galatasaray şampiyonluk kutlaması (11 Mayıs 2008)

✓ Avrupa Futbol Şampiyonası kutlamaları (Haziran 2008)

✓ Malatya kayısı tanıtım yürüyüşü (13 Temmuz 2008)

2008’de POLİS ŞİDDETİ

Başkanlık rakamlarına göre 2008 yılının ilk 6 ayında alınan kötü muamele şikayet sayısı 2007’nin tümünü kapsayan sayıyı geçmiş durumda. TİHV Dokümantasyon Merkezi’nin derlediği bilgilere göre ise 1 Mayıs 2007-5 Ekim 2008 arasında polis, jandarma, zabıta ve özel güvenlik görevlileri, en az 171 olayda iki binden fazla kişiye şiddet uyguladı; haklarını ihlal etti. Bu rapora göre, 2007 yılında toplam 133 kötü muamele (ve 29 işkence) şikayeti varken 2008’in ilk altı ayında 178 kötü muamele (ve 26 işkence) şikayeti yapılmış. Bu artış bize gösteriyor ki önceki sene kabul edilen 5681 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un polise verdiği aşırı yetkiler, darp, dayak ve işkence olaylarını arttırdı.

Şimdi 2008 yılında medyada yer alan haberler arasından derledimiz polis şiddeti örneklerine bir göz atalım:

Ocak

* 19 Ocak 2008’de, Ermeni-Türk gazeteci ve insan hakları savunucusu Hrant Dink’i ölüm yıldönümünde, anma amacıyla İstanbul’un merkezinde toplanan bir grup göstericiyi dağıtmak için yapılan polis müdahalesinde, 52 yaşındaki Kemalettin Rıdvan Yalın dizinin altından vuruldu.

* Sakarya Emniyeti’nde görevli bir polisin silahından çıkan kurşunla İbrahim T. adlı vatandaş alından vurularak ağır yaralandı. Polis, İbrahim T. Yi hırsızlık yapan iki zanlıya benzettiği için kovalıyordu.

* İzmir’de, iki kardeşin trafikte tartıştıkları Emniyet Müdürlüğü Huzur Timleri’nde görevli polisler, tartıştıkları kardeşlerden birini karından vurdu.

* İstanbul polisi Taksim’de kendileriyle tartışan Nejat Değirmenci’yi uçan tekmeyle dövdü. Merter’de de trafik polisleri, kaza sonrası kendilerini ‘ısrarla’ çağıran avukat Timur Biber’i dövdü.

Şubat

* 16 yaşındaki Yahya Menekşe, Kürdistan İşçi Partisi (PKK) lideri Abdullah Öcalan'ın yakalanışının 9. yıldönümünü protesto için 15 Şubat'ta Şırnak ilinin Cizre ilçesinde düzenlenen gösteriler sırasında panzer tarafından ezilerek yaşamını yitirdi.

Polis ve basın Menekşe'nin başına taş geldiği için öldüğünü açıklamıştı.

Mart

* Türkiye'de genellikle Kürt nüfus tarafından 21 Mart dolaylarında kutlanan geleneksel Newroz/Nevruz Bayramı kutlamaları sırasında göstericileri ve izleyicileri zorla dağıtan polisin plastik ve gerçek mermi kullanması sonucu dört kişi hayatını kaybetti. Hakkari'nin Yüksekova ilçesinde İkbâl Yaşar 23 Mart'taki Newroz kutlamaları sırasında göğsünden aldığı yaralar sonucu yaşamını yitirirken, 24 Mart'ta İkbâl Yaşar'ın cenazesinde karnından aldığı kurşunla yaralanan Fahrettin Şedal 11 Nisan'da Van Hastanesi'nde öldü. 22 Mart'ta Van'daki Newroz kutlamaları sırasında yine karnından aldığı kurşunla yaralanan Zeki Erdinç 23 Mart'ta ve aynı gün Van'daki kutlamalarda vurulan Ramazan Dal ise 1 Nisan 2008'de Van Yüzüncü Yıl Hastanesi'nde hayatlarını kaybettiler.

* Van Erciş'te DTP'nin Kadınlar Günü dolayısıyla düzenlediği etkinliğin ardından yapılan yürüyüşe polis müdahale etti. Olaylarda yaralanan ve hastaneye kaldırılan Mehmet Deniz öldü. 107 kişi gözaltına alındı.

* Hamile eşine ilaç almak için geceyarısı dışarı çıkan Ercan Dal-kılıç, seyyar satıcılardan 'vergisi ödenmeyen midyeleri' yediği gerekçesiyle dört sivil polis tarafından sokak ortasında feci şekilde dövüldüğünü iddia etti.

* Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde 20 Ocak'ta Irak işgalinin 5. yıldönümünde savaş karşıtı basın açıklaması yapmak isteyen Yurtsever

Cephe’li öğrencilere önce özel güvenlik görevlileri sonra da jandarma saldırdı. Cop ve tüfek dipçiklerinin kullanıldığı saldırıda güvenlik görevlileri yakaladıkları protestocu öğrencilere şiddet uyguladı.

Nisan

* Maltepe’nin Başbüyük Mahallesi’nde ‘Kentsel Dönüşüm Projesi’ kapsamında yapılacak olan inşaat çalışmalarına engel olmak isteyen mahalleliye polis saldırdı. Yedi kişi gözaltına alınırken çok sayıda kişi gazdan etkilendi.

* DTP Van İl Başkanlığı tarafından 22 Mart’ta, düzenlenen Newroz kutlamalarının ardından çıkan olaylarda yaralanan 30 yaşındaki Ramazan Dal, yaklaşık 10 gündür tedavi gördüğü hastanede öldü. Böylece kutlamalarda ölenlerin sayısı üçe yükseldi.

Mayıs

* Polis ÖDP İl Merkezi’ni ve Harita Mühendisleri Odası İstanbul şubesini bastı. ÖDP il merkezinde gaz bombası ve plastik mermiyle 20’nin üzerinde kişi yaralandı. Yaralanan 18 kişi hastaneye kaldırıldı. Harita Mühendisleri Odası İstanbul şubesinde gözaltılar oldu.

* İşçiler 1 Mayıs Bayramı’nı İstanbul’da kutlayamadı. Taksim’e çıkmak isteyenlere müdahale edileceğini açıklayan Vali Muammer Güler, ‘sözünde’ durdu: İşçiler gaz bombasına ve tazyikli suya boğulup, coplarla dövüldü. DİSK binası ablukaya alındı, içeride milletvekilleri olduğu halde içeriye gaz bombası atıldı. Şişli Etfal Hastanesi’nin avlusuna bile gaz bombası atıldı. Vali Güler’in ‘turizm merkezi’ diye işçilere yar etmediği Taksim Meydanı’nda polis panzerleri gezinirken, İstanbul için Taksim’i ‘sessizliğe gömmenin’ bedeli acı oldu: 100’ü aşkın yaralı, 500’den fazla gözaltı...

* ‘Cadının bohçası’ isimli gösterisini sürdüren ve midye satıcılığı yapan Esmeray, Amargi Kitabevi’nde yaklaşık 30 kişinin katılımıyla yaptığı basın açıklamasında polisin saldırısına maruz kaldığını söyledi.

Haziran

* Kırklareli Gaziosmanpaşa Yabancı Kabul ve Barındırma Merkezi'ndeki mülteciler kaldıkları bölümdeki yatakları yaktılar, bir mülteci öldü, ikisi polis dört kişi yaralandı.

Temmuz

* Polis ateşiyle ölümlere bir yenisi daha eklendi. Başkentte, 'Dur!' ihtarına uymayarak kaçan hırsızlık şüphelilerinden biri, polisin açtığı ateş sonucu öldü.

Ağustos

* Bahçelievler'de iki yıllık polis memuru M.T. yolda yürürken tartıştığı 22 yaşındaki Cem İnci'yi silahla vurarak öldürdü. Bir olay tanığı arkadaşının üzerine meyve suyu döküldüğü için kendi kendine söylendiğini, polisin kendisine küfür edildiğini sanarak İnci'yi vurduğunu öne sürdü.

* Eski milli boksörlerden olan Ardahan Emniyet Müdürü Kemal Sonunur, Avrupa Birliği Uyum yasaları öncesinde çok sayıda hırsız ve ırz düşmanını 'ayarlı yumrukları'yla dövdüğünü belirterek, *"Eskiden hırsız dövyüyordum. Şimdi ise suçunu itiraf etmesi için ricada bulunuyoruz. O da ricamızı kırmayarak söylüyor"* dedi.

* Sivas'ta polis, 24 Ağustos'ta 'Dur ihtarına' uymadığı ve kaçtığı-nı iddia ettiği bir otomobile ateş açtı, sürücü Turan Özdemir göğsünden vurularak hayatını kaybetti. Araçta bulunan 48 yaşındaki Cafer Yağmurlu ve 40 yaşındaki Hüseyin Ayaz gözaltına alındı.

Eylül

* İzmir'de kavgaya karıştığı gerekçesiyle gözaltına alınan Saygı Sönmez, karakola sağlam girip dağılmış çeneyle çıktı. Sönmez, *"Nere-li olduğumu sordular, Erzincanlıyım deyince dayak başladı"* dedi.

* Tutku Türkol, İstanbul Kadıköy Rıhtım'da elinde BirGün gazetesıyla evine doğru yürürken gözaltına alındı ve karakolda hem hakarete hem de tacize uğradı.

* Torbalı Cezaevinde yatmakta olan oğlu Devrim Türkmen'i ziyarete giden anne Gülnaz Türkmen, görevli kadın polis tarafından iç çamaşırını çıkartılarak arandı.

Ekim

* Sincan F Tipi Cezaevi'nde eşi Erol Zavar'ı ziyarete giden Elif Zavar görevlilerin eşine saldırdığını belirtti. 10 yaşındaki kızının *"Babam hasta, lütfen babama vurmayın"* diye çılglık attığını söyleyen Zavar, *"Gardiyanlardan birinin attığı sandalye nedeniyle kızımın gözlüğü kırıldı. Kızımı Erol'un üzerinden alarak sert bir şekilde ittiler. 80, 90 yaşlarındaki insanları yerlerde sürüklediler"* dedi.

* Karakolda ve tutuklu olduğu cezaevinde işkence yapıldıktan sonra Şişli Etfal Hastanesi'ne kaldırılan 29 yaşındaki Engin Ceber, hayatını kaybetti.

* İki genç kadın, Meltem Tekin ve arkadaşı E.Y. Taksim'de evlerine dönerken kimliklerini soran polislerle tartışınca, Beyoğlu Karakolu'nda dövüldü. Polis, kadınların kafalarını kapıya vurup, kendilerini tokatlayarak yaraladıklarını açıkladı.

* İstanbul'dan Ağrı'ya hareket eden otobüsün yetkilisi, GBT için bekletilmeye itiraz edince ekibi ve yolcularıyla birlikte dövüldü. Polislerin *"Bunlar PKK'lı"* demesiyle, çevrede toplananlar linç teşebbüsünde bulundu. Otobüsün muavini, *"Benim ve 16 yaşındaki yeğenimin ağzına cop sokuldu"* dedi.

* *"Ülkemizi ve üniversitemizi AKP'ye bırakmak istemiyoruz"* yazılı pankartlarıyla Taksim'de eylem yapmak isteyen üniversiteli öğrencilere polisler sert bir şekilde müdahale etti. Ellerinde otomatik silahlarla gösteriyi dağıtan polisler, eylemcileri yere yatırarak gözaltına aldı.

* Antalya'da devriye gezen ekibin 'Dur!' ihtarına uymadığı iddia edilen motosiklettteki iki gence polis memuru Mehmet Eriş ateş açtı. Polis kurşunu çene altına isabet eden 18 yaşındaki Çağdaş Gemik hayatını kaybetti.

Kasım

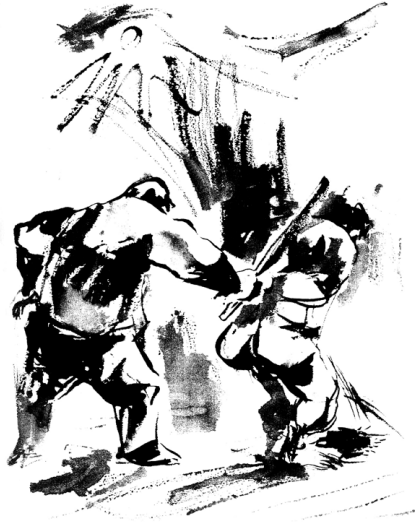
* İzmir Kırklar 1 No'lu F tipi cezaevinden işkence iddiası geldi. Tutuklu İleri Kızılaltun ve Fehmi Çapan'ın hastaneye nakilleri sırasında jandarma ve cezaevi görevlilerince feci bir şekilde dövüldüğü iddia edildi. Kötü muamele hastanede de devam etti.

* Kimlik soran bir polisin, kendisine *"Polis kimliğinizi görebilir miyim?"* diyen Cengiz Sezgin'e önce biber gazı sıktığı, sonra da diz kapağından vurduğu iddia edildi. Polisin iddiasına göre ise Sezgin kimliğini gösteren polise bıçakla saldırınca ateş edildi.

* Adana'da polis memurunun motosikletini çaldığı öne sürülen 14 yaşındaki Ahmed Yıldırım, polis memurunun 'Dur!' ihtarına uymayınca açtığı ateş sonucu sırtından yaralandı.

Aralık

* Polis, İstanbul Şişli'de bir gece kulübüne damsız girilmez kavgasına karıştı ve Iraklı bir turisti vurarak öldürdü.

MEMUR YARGILAMALARI

Dink Cinayetinde Polislerin Soruşturulmasına İzin Yok

Müfettişler Trabzon'da sekiz polis için Dink cinayetinde "kusurları yok" dedi; Valilik soruşturmaya izin vermedi. Dink ailesi avukatları itiraz ediyor.

Cerrah yargılanmayacak

Mahkeme, Dink cinayetinde ihmali bulunduğu öne sürülen Cerrah'ın yargılanmasına izin vermedi

Soruşturmaya izin verilmedi

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı, Şemdinli olayında ihmalleri olduğu gerekçesiyle eski Hakkari Valisi, İl Jandarma Alay Komutanı ve eski Şemdinli Kaymakamı hakkında yapılan suç ihbarının işleme konulmamasına karar verdi.

Beş Yılda 5 bin 672 "İhlali Soruşturmaya İzin Yok" Kararı

Türkiye'nin Avrupa Konseyi'ne verdiği istatistiklere göre, 2003-2007'nin ilk dokuz ayında, güvenlik kuvvetlerinin hak ihlallerine dair iddialarda, idari yetkililer 5 bin 672 kez "izin yok" dedi. Konsey, yargılamanın izne tabi olmasının kalkmasını istiyor.

Türkiye'sinde, bir savcı görevi olan "suçları soruşturmak için, bir mahkeme bir suçu kovuşturmak için -eğer sanık memur ise- idareden "izin" istiyor? Böyle bir durum feodal yapılarda anlaşılabilir. Eğer katil ağa'nın has adamı ise, kadı efendi, ağasından izin almadan onu yargılamaz. Ağa "Tanırım, iyi çocuktur" dedi mi iş biter. Bitmezse kadının işi biter.

İyi de Türkiye devleri cumhuriyet değil mi? Her yıl 29 Ekimde neyi kutluyoruz?

Memur yargılamalarına özel yasa

86 yıllık geçici(!) yasa

İkinci meşrutiyet döneminde, memurların yargılanması sürecini ve koşullarını içeren ‘Memurun Muhakemat-ı Hakkında Kanun-u Mu-vakkat’ geçici bir yasa olarak çıkarıldı. Osmanlı döneminde çıkarılan ve 1999’a kadar (tam 86 yıl) yürürlükte kalan bu ‘geçici’ yasa özetle, amirlerin yargılanması istenen memur hakkında rapor hazırlamasını ve ‘Şurayı Devlet Mülkiye Dairesi’ne (Danıştay) tevdi etmesini öngörüyordu. Yasaya göre, Danıştay da ilgili memurun yargılanıp yargılanmaması kararını alıyordu.

Yeni yasa, eski mantık

DSP, MHP ve ANAP arasında kurulan 57’nci Hükümet’in programında *“Devletin denetim yetkisinin gereği gibi kullanılması için kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması”*na ve *“Yolsuzlukla mücadelede her türlü yasal imkan ve vasıtalarla yararlanılarak sürdürülmesi”*ne vurgu yapılmıştı. Bu hükümet, 1999’da Osmanlı’nın bürokrasiyi hukuk dışı tutma anlayışını daha da keskinleştirerek Anayasa 129/5’in desteğiyle ‘Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun’u çıkardı. Yeni kanuna göre, suç işleyen memurun kaderi amirine bağlandı; yargılama izninde son sözü söyleyen Danıştay’ın yetkileri de önemli ölçüde tırpanlandı; Danıştay’ın kullandığı yetki, yasa da belirlenen vali, bakan veya başbakana devredildi; *‘görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tabi olanlara ilişkin yasa hükümleriyle suçun niteliği yasalarda gösterilen soruşturma usullerine ilişkin hükümler saklıdır’* denilerek Yükseköğretim Kurumu (YÖK) gibi Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) mensupları, hâkimler ve savcılar, yüksek mahkeme üyelerine yine dokunmamak tercih edildi.

Kanun yürürlüğe girdiği andan itibaren ‘memur yargılamalarına amirin onayı şartı’ nı getirdiği için hukukçular da suçluların korunma-

sına yönelik kullanılabileceği endişesi yarattı. Zamanla da bu endişenin yersiz olmadığı anlaşıldı: Kanun birçok defa, amirlerin yolsuzlukları, işkenceyi, siyasi cinayetleri, keyfi ve taraflı uygulamaları ‘Memurumdur yargılayamazsınız !’ diyerek sümenaltı etmesine yaradı.

Memur Zırhı

Memurlara adeta dokunulmazlık sağlayan ve ön soruşturmayı tamamen idareye bırakan bu anlayış, hem evrensel hukuk kurallarını hem de Anayasayı ihlal ediyor.

Yargı birliği

Bu tür bir uygulamayla öncelikle ‘yargı birliği’ ilkesinin altüst edildiği açık. Kişilere, suçlara göre ayrı yargılama kurallarının olması, adaletin sağlanmasının önündeki ciddi engellerden biri olarak duruyor.

Erkler ayrılığı

Yargının soruşturma yetkisini memurlar açısından yürütme ve idareye bırakmak, ayrıca ‘erkler ayrılığı’ ilkesini çiğnemekten başka bir şey değildir. Bu uygulama Yargı Organı’na duyulan güvensizliği yansıtıyor ve “Hukuk devleti” bu imtiyaz ile sekteye uğruyor.

Eşitlik

‘Kanun önünde eşitlik’ hem TC. Anayasası’nda hem de uluslararası sözleşmelerde yer alan önemli bir ilkedir. Bu düzenleme ile memur olanlar ile olmayanlar arasında yargılama farkı yaratılması, eşitlik ilkesiyle bağdaşmaz. Oysa ki Anayasanın 10’uncu maddesi ‘*Herkes, kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz.*’ der ve ekler, ‘*Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.*’ Bu nedenle, Anayasa’nın memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki ceza kovuşturmasını idari merciin iznine bağlayan 129. maddenin son fıkrası ile birlikte Anayasaya aykırı olan 4483 sayılı Memurların Yargılanması Hakkındaki Kanun’un kaldırılması gerekir.

Hukuk güvenliği

Devletin korunması gereken, Anayasanın 5'inci maddesinde yazıldığı gibi yurttaşın hukuk güvenliği ve toplumun çıkarlarıdır. Ancak memurların yargılanmasını yetkili amir iznine bağlamak, bürokrati toplum ve adalet karşısında 'Kol kırılır, yen içinde kalır' anlayışı ile koruma altına almaktadır. Vatandaşa memur açısından hukuk güvenliği sağlamanın yolu memuru yasalar karşısında korumak değil, denetimi sıkılaştırmaktır. İşkenceyi, görevi kötüye kullanmayı, zimmeti, rüşveti... vb. önlemenin tek yolu yargı yolunu etkinleştirmekten geçer.

Sonuç

Her demokratik hukuk devletinde olduğu gibi 'yargılama birliği' sağlamaktan geçer. Yani her suç için ayrı yargılama kuralı, kişiler için ayrı yargılama kuralı değil, herkes için ortak yargılama kuralları yaratılmalıdır. Eğer memurlarla ilgili ceza yargılamalarında özel ceza usul kuralları konulmak isteniyorsa bunun düzenlenme yeri her yurttaşta uygulanması gereken Ceza Muhakemesi Kanunu (CMK) olmalıdır.

2008'den bir örnek:

1 Mayıs'ta bütün Türkiye'nin günlerce izlediği bir görüntüydü. Polisin orantısız gücünden kaçan bir kadın yere düşüyor. Bir polis acımasızca kadının kafasına tekme atıyordu. Görüntü İşçi Bayramı'ndaki polis şiddetinin sembolü oldu. Bu olayın yaşandığı saatlerde, Cumhuriyet Gazetesi muhabiri Ali Deniz Uslu ve Esra Açıkgoz, gazete binasına girmek isterken saldırıya uğradı. Bir polis, Uslu'nun kolunu cop darbeleriyle kırdı. Olaylardan sonra valiliğin kararıyla İl Emniyet Müdürlüğü'nde soruşturma komisyonu oluşturuldu. Soruşturma sonucunda Bahçelievler Emniyet Müdürlüğü'nde görevli Mehmet Firuz B., Çiftçi'nin kafasını tekmeleyen; Mehmet Nuri Ö. de gazeteci Uslu'nun kolunu kıran polisler oldukları belirlendi. Soruşturma kapsamında, iki polisle ilgili kamera görüntüleri 7 Temmuz'da Emniyet Kriminal Polis Laboratuvarları Dairesi Başkanlığı'na gönderildi. Dairenin raporuna gö-

re görüntüler 'yetersiz'di. Dosya, Memurların Yargılanması Hakkında Kanun gereğince soruşturma izni vermesi için Bahçelievler Kaymakamlığı'na gönderildi. Kaymakamlık kararında, ekspertiz raporu ve teşhis tutanağına değinilerek her iki polis için de soruşturma izni vermedi. Böylece, bu hak ihlali memur-amir elbirliğiyle halının altına süpürüldü. Yok mu oldu? Hayır. Halının altındaki diğer pisliklerle birlikte etrafa pis bir koku ve mikrop saçmaya devam ediyor.

DİL YASAĞI

Başlangıcı 1920'lere kadar dayanan 'etnik dil' yasağı, 1980 askerî darbesi sonrası daha katı bir şekilde uygulamaya geçti. 12 Eylül sonrası Diyarbakır cezaevine görüşe gelen ve Türkçe bilmeyen anneler, on dakikalık görüş süresince oğullarına bakıp gözleri buğulu, tek kelime edemeden görüş sürelerini dolduruyordu... Cezaevi duvarlarına büyük harflerle yazılı olan '*Türkçe konuş, çok konuş*' sloganı dönemin yasakçı zihniyetinin en iyi tanımlamasıydı. Daha sonra Avrupa Birliği süreci yeni açılımlar getirdiye de dili tanımayan, yasaklayan, yargılayan anlayışın ifadeleri birçok kanunda halen mevcut. Amacının adaleti sağlamak değil de farklı dilde düşünen, konuşan ve yazan cezalandırmak olduğunu düşündüren yargının son dönemde parlayan yıldızı, 1928 tarihli 'Türk Harfleri Kanunu' oldu. TCK'nın 222'nci maddesinin göndermesiyle uygulanan bu kanun, Türk alfabesinde bulunmayan harfleri kullanana hapis cezası öngörüyor. Yani Akbank'ın "Axess" kredi kartı", "Taxim Hill" oteli, "BiletX" bilet satış sistemi tehdit altında ama farkında değil!..

Dil, nasıl yasaklandı, yasaklanıyor?

12 Eylül ile gelen yasak

Askerî darbe ile gelen 1982 Anayasası'nın 26'ncı (*Düşüncelerin açıklanmasında ve yayılmasında kanunla yasaklanmış herhangi bir dil kullanılamaz*) ve 28'inci (*Kanunla yasaklanmış herhangi bir dilde yayım yapılamaz*) maddeleri, yaklaşık bir yıl sonra, yine cunta tarafından çıkarılan 2932 sayılı yasa ile ete kemiğe büründü. 2932 sayılı "*Türkçeden Başka Dillerin Kullanımı Hakkındaki Yasa*", 'Milletin bölünmez bütünlüğü'nü dil bağlamında korumayı istemenin, demokrasiyi nasıl sakatlayabileceğinin en somut örneği oldu. Yasa, 2'nci maddesinde "*Türk Devleti tarafından tanınmış bulunan devletlerin birinci resmi dilleri* (Yasanın yapıldığı dönemde Irak'da Kürtçe ikinci resmi dildi.)

dışındaki herhangi bir dille düşüncelerin açıklanması, yayılması ve yayınlanması yasaktır.” diyerek Kürtçeyi yasakladı; 3’üncü maddesinde ise *“Türk Devleti vatandaşlarının anadili Türkçedir.”* diyerek Türkiye’de anadilini bilmeden yaşayan milyonlarca vatandaşın bulunduğu izlenimini yarattı. O dönemde varlığı bile reddedilen bir milletin, doğal olarak varlığı reddedilen dilini, o dilin adını bile ağza almadan yasaklamanın dahiyane yolunu içeren bu yasa 1991’de yürürlükten kaldırıldı. Anayasa’nın 26 ve 28’inci maddeleri ise Ekim 2001’de Anayasa’dan çıkarıldı. Ancak, tüm vatandaşların anadilinin Türkçe olduğu anlayışını yansıtan 42. madde *(Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına anadil olarak okutulamaz ve öğretilemez)* hala yürürlükte.

İstediğin adı koyamazsın

1587 sayılı Nüfus Kanunu’nun 16’ncı maddesi (... *Ancak, milli kültürümüze... uygun düşmeyen adlar... konulamaz*) ana-babaların çocuklarına istediği adı koymalarına yıllar boyu engel oldu. 1972 tarihli bu kanunun 16’ncı maddesi Haziran 2003’te kabul edilen altıncı AB uyum paketi ile *“Ancak ahlak kurallarına uygun düşmeyen veya kamuoyunu inciten adlar konulamaz”* şeklinde değiştirildi. Bununla birlikte, AB uyum yasasında yeri olmadığı halde, Reformları İzleme Grubu *“Türk alfabesine uygun yazılması şartıyla”* koşulunu getirdiği için, İçişleri Bakanlığı tarafından valiliklere gönderilen genelge sonucu Q, W ve X gibi harfleri içeren adların konulmasına halen engel olunuyor.

Siyasette dil yasağı

Halen yürürlükteki Siyasi Partiler Kanunu Madde 43/3’e göre *“Aday adayları, mensup oldukları partinin programı, büyük kongresinin ve yetkili merkez organlarının kararları ile partinin seçim bildirisi dışında, milli, mahalli yahut mesleki çapta herhangi bir vaadde bulunamazlar ve Türkçe’den başka dil ve yazı kullanamazlar.”* Madde 81’e göre ise siyasi partiler *“Tüzük ve programlarının yazımı ve yayınlan-*

masında, kongrelerinde, açık veya kapalı salon toplantılarında, mitinglerinde, propagandalarında Türkçe'den başka dil kullanamazlar; Türkçe'den başka dillerde yazılmış pankartlar, levhalar, plaklar, ses ve görüntü bantları, broşür ve beyannameler kullanamaz ve dağıtamazlar; bu eylem ve işlemlerin başkaları tarafından da yapılmasına kayıtsız kalamazlar. Ancak, tüzük ve programlarının kanunla yasaklanmış diller dışındaki yabancı bir dile çevrilmesi mümkündür.” Bu yasa ifadelerinin tümü dil yasağının siyasi faaliyetlerde de devam ettiğini gösteriyor.

Ömrünü doldurmuş kanun

Yeni Türk Ceza Kanunu'nun 222'nci maddesi 1925 tarihli Şapka ve 1928 tarihli Türk Harfleri Kanunu'nun koyduğu yasaklara veya yükümlülüklerle aykırı hareket edenlere 2 aydan 6 aya kadar hapis cezası öngörüyor. Türk Harfleri Kanunu'nun 2'nci maddesinde “*Bu Kanunun neşri tarihinden itibaren Devletin bütün daire ve müesseselerinde ve bilcümle şirket, cemiyet ve hususi müesseselerde Türk harfleriyle yazılmış olan yazıların kabulü ve muameleye konulması mecburidir.*” denilerek Türk alfabesinde yer almayan herhangi bir harfin, resmi veya özel ilişkilerde kullanılması yasaklanmıştır. 80 yılı deviren Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkındaki Kanun, Ceza Kanunu'nun da yardımıyla dil yasağına bahane olmaya devam ediyor. Ayrıca, kendisinden daha kıdemli olan ve “*Türkiye Büyük Millet Meclisi azaları ile idarei umumiye ve hususiye ve mahalliyeye ve bilümun müessesata mensup memurin ve müstahdemin Türk milletinin iktisa etmiş olduğu şapkayı giymek mecburiyetindedir. Türkiye halkının da umumi serpuşu şapka olup buna münafi bir itiyadın devamını hükümet meneder.*” hükmünü içermesine rağmen uygulanmayan Şapka Kanunu'nu hasetten çatlattıyor.

2008'den dil yasağına örnekler:

Tutuklu ve hükümlüler Cezaevi İzleme Komisyonu'nun Şubat 2008'de yayımladığı raporda, Tutuklu ya da hükümlülerin kapalı görüş

sırasında yakınlarıyla Kürtçe veya Lazca konuştukları takdirde müdahaleyle karşılaştıkları, eğer Türkçe yapmazlarsa görüşmenin kesileceği konusunda uyarıldıkları ifade edildi. Telefon görüşmelerinde Türkçe konuşma zorunlu getirildiği, Türkçe anlamayan bir yakınıyla Arapça, Ermenice ya da Kürtçe konuşan hükümlünün telefon bağlantısının kesildiği belirlendi.

* Eski DTP Kars İl Başkanı Mahmut Alınak'ın 2007'nin başında Başbakan Tayyip Erdoğan'a yazdığı Kürtçe dilekçe üç ayrı davaya konu oldu. Alınak hakkında 1928 yılında Harf İnkılabı nedeniyle çıkarılan yasaya muhalefet ettiği gerekçesiyle Ankara'da, Siyasi Partiler Kanunu'na aykırı davrandığı gerekçesiyle de Kars'ta dava açıldı. Aynı dilekçe, Yargıtay Başsavcılığı'nın DTP'nin kapatılması istemiyle açtığı davanın 141 gerekçesi arasında da yer aldı. Başsavcılık gerekçesinde *'dilekçe tahrik edici ve bölücü, toplumu geriyor, vatandaşları kızdırıyor, terör örgütünün amaçlarıyla örtüşüyor'* dedi.

* Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir'e yılbaşı kartında Kürtçe 'Yeni Yılınız Kutlu Olsun' yazılması, Kürtçe broşür hazırlanması, bir festivalde Kürtçe 'Gökkuşağı renginde buluşalım' yazılması, 7. Diyarbakır Kültür ve Sanat Festivali'nde Kürtçe davetiye bastırılması gerekçe gösterilerek davalar açıldı. Suçlamalar yine Türk Harfleri Kanunu'na dayanıyordu.

* Tevn Yayınları sahibi Mehdi Tanrıku'na 2007'de "Sözde Kürt Halkı" diyen Diyarbakır Savcısı Muammer Özcan hakkında Kürtçe suç duyurusunda bulunduğu için dava açıldı. Yargılama sonunda 5 ay hapis cezası alan Tanrıku, kararı temyiz etti.

* Şubat 2008'de Erzurum'un Karaçoban ilçesinde yapılan mitingde anadili olan Kürtçe ile, Avrupa'daki babasına atfen "Babam nerede, ben babamı istiyorum" diyen 8 yaşındaki M.D. soruşturmalık oldu.

AKP KAPATMA DAVASI

Siyasi Partilerin mahkeme kararıyla kapatılması (daha doğru bir deyimle kapattırılması) Türkiye’de ne yazık ki yerleşmiş bir gelenek. Yukarıdan gelen tavsiye ambalajlı tehditlerle kendini fesheden ilk muhalif partileri saymazsak, tam 24 siyasi parti, mahkeme kararıyla kapatılmış. Önce sosyalist partiler, daha sonra İslam veya Kürt kimlikleri nedeniyle kapatılan partiler görülmüştü ama, iktidardayken kapatılmaya çalışılan parti örneği Türkiye için bir yenilik oldu. Hem de daha sekiz ay önce büyük bir seçim zaferi kazanarak hayli farklı bir sandalye sayısı ile parlamentoda güçlü bir çoğunluk oluşturan bir partinin - AKP’nin- mahkeme kararıyla kapatılmaya çalışılmasını anlamak dünya için de güç oldu.

Olaylar nasıl başladı?

Yargıtay Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya, 14 Mart 2008’de umulmadık bir açıklama yaparak, iktidardaki AKPARTİ’nin kapatılması istemiyle Anayasa Mahkemesinde bir dava açmak için iddianame hazırladığını duyurdu. İddianamede AKPARTİ, daha önce kapatılan İslami kimlikli Milli Nizam ve Refah partileri gibi “Şeriatçı eylemlerin odağı” haline gelmekle suçlanıyor ve Anayasa’nın 68/4 ve 69/4,5,6’ncı ve Siyasi Partiler Kanunu’nun 101 ve 103’üncü maddelerine göre kapatılması ve yöneticilerine uzun süreli siyaset yasağı getirilmesi isteniyordu.

İddianame ne diyordu?

İşte iddianamedeki suçlamaya temel olarak gösterilen eylemlerden bazıları:

AKP'nin

* Türbanın yükseköğretim kurumlarında serbestçe takılmasına olanak sağlamak üzere Anayasanın 10' uncu ve 42 nci maddelerinde değişiklik yapması.

* Diyanet İşleri ile Milli Eğitim Bakanlığı'nın denetim ve gözetiminde yaz Kuran kurslarının açılması, halen Diyanet'in kış aylarında düzenlediği Kuran kurslarına gitmek için gereken ilk ve ortaöğretimi bitirmiş olma, yani 15 yaş ve yaz aylarında aranan 12 yaş sınırı şartının kaldırılmasının öngörüldüğü yasa teklifinin TBMM Başkanlığı'na sunulması.

* Sağlık Bakanlığı'nca hazırlanan Sağlık Kuruluşları Ruhsatlandırma Yönetmeliği Tasarısı'nın 113. maddesinde birinci basamak sağlık kuruluşlarında, hastaların dini gereklerini yerine getirebilecekleri mekânlar ayrılmasının öngörmesi.

R.T. Erdoğan'ın

* Avustralya'nın Sydney Kentini gezerken, *“Herkes kendi kimliğiyle övünebilir. Bu onun en doğal hakkıdır. Kürt Kürtlüğüyle, Türk Türklüğüyle, Çerkez Çerkezliğiyle, Laz Lazlığıyla övünebilir. Etnik kimlik anlamında söylüyorum. Ama bizi üstte birbirimize bağlayan üst kimlik TC vatandaşlığıdır. Bu ortak paydadır.”* demesi.

* Haziran 2005'te Amerika'ya giderken uçağa *“Bizim laiklikle derdimiz yok. 1982 Anayasası'nın laikliği düzenleyen maddesinin gerekçesinde bir tanım mevcut. Gerekçe, ‘bütün dinlere eşit mesafede olmak’ diyor. İnançlar, devlet güvencesinde. Tekrar ediyorum: Ben insan olarak laik değilim; devlet laiktir. Buna mukabil laik düzeni korumakla yükümlüyüm. Ama siz laikliği bir din gibi takdim ederseniz, bu ülkenin halkını üzersiniz. Türkiye iyiye gidiyor, hükümet başarılı, laikliği gündeme getirip, bundan nemalanmak isteyenler var. Türkiye’de ‘niyet okuyucuları’ haksız isnadlar ortaya atıyor.”* şeklinde beyanda bulunması.

* Ocak 2004'te New York'taki Dış İlişkiler Konseyi'nde *“Başör-*

tüsü, yüzde 98'i Müslüman olan Türkiye'de gerek millet ve gerekse kurumların ortak sorunu. Biz bunu toplumsal mutabakatla çözmek istiyoruz. Ama sonuçta şunu da söylemek zorundayım ki, bu sorun Türkiye'de vardır.” demesi.

Abdullah Gül'ün

* 2003 Kasım'da Roma'daki AB Troykası toplantısına giderken uçakta yaptığı söyleşide Avrupa Birliği İlerleme Raporu'nun demokrasi ve insan hakları alanlarındaki sorunlar listesinde türban yasağının dâhil edilmemesini eleştirmesi.

* BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin kabulünün 55. yıldönümü nedeniyle özel gündemle toplanan TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu toplantısında, *“İfade ve inanç özgürlüğünde kararlıyız; herkes inandığını yaşayabilmeli..Herkes güven içinde, korkudan, endişeden uzak olmalıdır. Düşündüğünü inandığını rahatlıkla ifade etmeli, inandığını rahatlıkla yaşayabilmelidir. İfade ve inanç özgürlüğü, işkenceden ve terörden tamamen arınmak, bizim hedefimizdir. Bununla ilgili yasal düzenlemelerin hepsi, kararlı şekilde gerçekleştirilmeye devam edilecektir”* şeklinde beyanda bulunması.

Hüseyin Çelik'in

* Haziran 2004'te Isparta Yalvaç İlçesinde bir anaokulunun açılış töreninde konuşan Milli Eğitim Bakanı Hüseyin Çelik'in, 2 türbanlı kızın ellerinde bulunan pankartlara atıfta bulunarak; *“Meslek liselerini unutmuş falan değiliz, her şeyin zamanı vardır, siz bir şey yapmak istersiniz, onun zamanı gelmediyse, onu bir süre ertelemiş olabilirsiniz, ama biz bu haksızlığın bu yanlışlığın, bu zulmün giderilmesi için bundan sonraki süreçte de gereğini yapacağız, bundan emin olabilirsiniz”* demesi.

Vs. vs...

Olaylar nasıl gelişti?

Anayasa Mahkemesi raportörünün “Bu iddianame mahkemece kabul de edilebilir, red de edilebilir” şeklindeki raporundan sonra konuyu gündemine alan Anayasa Mahkemesi, davanın kabulüne “oybirliği” ile, Cumhurbaşkanı Gül’ün de yargılanabileceğine oy çokluğu ile karar verdi. (Heyetin 11 üyesinin 8’i, AKP’ye karşı olduğunu saklamayı bile pek gerek görmeyen bir önceki Cumhurbaşkanı Sezer tarafından atanmış üyeler) Diğer taraftan, AKP bu engeli bir Anayasa değişikliği yoluyla, Anayasa Mahkemesinin yetkilerini kısıtlayarak aşmayı da düşünerek hazırlıklara ve diğer partilerden destek arayışlarına girdi. Destek bulamayan AKP Anayasa değişikliği paketini rafa kaldırdı.

Sonuç: AKP kapatılmadı, hazine yardımı kesildi

Anayasa Mahkemesi, 31 Temmuz’da, merakla beklenen AK Parti davasını sonuçlandırdı; 1 oy farkla kapatılmamasına karar verdi. Anayasa uyarınca, kapatma için 7 üyenin oyu gerekiyor. Ancak 11 üyenin 6’sı “kapatma” istedi, Başkan Haşim Kılıç “ret” oyu verdi; diğer 4 üye ise Hazine yardımının kesilmesini istedi. İlk oylamada “kapatma” kararı çıkmayınca, Hazine yardımına ilişkin bir oylama daha yapıldı ve 1’e karşı 10 oyla Hazine yardımının yarısının kesilmesi kararı çıktı. Kılıç, kararı açıklarken, bu oy dağılımıyla kapatma için gereken çoğunluğa ulaşılmadığını belirtti, AK Parti’ye ciddi bir uyarı yaptıklarını ifade etti. *“İlgili partinin gereken analizi yapacağına, gereken dersi çıkaracağına inanıyorum”* diyen Haşim Kılıç, siyasi partilere dava açılmanın, uzlaşma olmalı çağrısı yaptı.

Demokrasinin rafa kaldırıldığı dönemler:

1960: Ordu darbe ile DP’yi iktidardan indirdi. İleri gelenler yargılandı, Menderes, Zorlu ve Polatkan asıldı. Ama kadrolar Adalet Partisini oluşturdu. Demirel başkanlığındaki AP 1965’te tek başına iktidara geldi.

1971: Ordu’nun 12 Martta verdiği muhtıra ile Demirel hükümeti

çekilmek zorunda kaldı. Sola ve sendikal harekete büyük zararlar veren bu dönem, 1974'te sosyal demokrat vaatlerle büyük sevgi kazanan Ecevit'in koalisyon iktidarıyla son buldu.

1980: Büyük çoğunluğuyla devletin gizli servislerince provoke edildiği daha sonraları net olarak anlaşılan “sağ- sol” kavgası ve bir kısmı hala aydınlatılamayan cinayetlerle hazırlanan ortam sonunda Gen. Evren liderliğinde 5 generalden oluşan cunta idareyle el koydu ve başta solcular ve Kürtler olmak üzere tüm muhalif güçleri kanla bastırdı. Başta Anayasa olmak üzere bütün demokratik yasaları değiştirdi, kurumları dağıttı. Türkiye hala onun siparişi olan 1982 Anayasasının deli gömleğinde çırpınıyor.

Ama 1983'te yapılan ilk seçimde halk, cuntanın imal ettiği yapay sağ ve sol iki partiye değil, önüne gelebilen üçüncü seçeneğe yöneldi, Turgut Özal'ın Anavatan Partisi iktidar oldu.

1997: İslam kimliğiyle oy toplayan Erbakan'ın kısa süreli Başbakanlığı, önce tankların yürütülerek generallerin kendi deyimiyle “Demokrasiye balans ayarı yapılması” daha sonra da 28 Şubat'ta yapılan “post modern darbe” ile “1. Numaralı tehdit”in artık “Terör” değil “İrtica” olduğu ilan edildi ve Erbakan çekilmek zorunda kaldı. Yeni kavga'nın adı “Laik – Şeriatçı” karşıtlığıydı ve en yoğun çatışma alanı olarak “kadınların başı” seçilmişti. Savaş hala bitmiş değil. Ama sıra seçime gelince “devlet”i gene bir düş kırıklığı bekliyordu. Daha modern görünümlü bir İslamı temsil etmek üzere kurulan AKPARTİ büyük bir zafer kazandı. Erdoğan yasaklı idi ama şimdiki Cumhurbaşkanı Gül, ona vekaleten bayrağı aldı ve sahibine iade edene kadar da taşıdı.

2007: Cumhurbaşkanlığı seçimi toplumu gene gerdi. Eşinin başı örtülü Gül'ün mevcut yasalara göre rahat rahat seçileceği belli olduğundan daha modern bir darbe denenerek, önce 367 krizi çıkarıldı. Anayasa Mahkemesinin göz göre göre ak'a kara dememsi ihtimaline karşı Genelkurmay'ın web sitesine 27 Nisan gece yarısı koyulan bir bildiri ile, Anayasa mahkemesi 367 doğrultusunda karar almazsa darbe

tehdidinde bulunuldu. Mahkeme hukukla bağdaştırılması imkansız bir kararla seçimi iptal edince AKP de erken genel seçime gitti. Büyük şehirlerde çok büyük kalabalıkların toplandığı “Cumhuriyete Saygı” mitinglerinin sarhoşluğu, seçim gecesi alınan soğuk duşla sona erdi. AKP daha büyük bir çoğunlukla iktidar olmuştu. Ordu ilk günler biraz bocaladıysa da çabuk toparlandı. AKP’ye laf etmez oldu, yeter ki öteki büyük tehlikeye karşı onunla aynı safta olmayı kabul etsin.

Öteki büyük tehlike: DTP

Bu arada, kapatılmaya çalışılan bir başka parti daha olduğunu az daha unutuyorduk: DTP... Güneydoğu illerinin tartışmasız temsilcisi DTP, meclisin açıldığı ilk gün yaşanan bir şaşkınlık hariç, solcu ÖDP dışında tüm partiler tarafından lanetlenip dışlanıyor. Kendi kapatılmasına karşı demokrasiye dört elle sarılan AKP de konu DTP olduğunda “Ama bölücüler hariç” tezini kullanmakta sakınca bulmuyor. Bir zamanlar Erbakan da aynı şeyi yapmış, Leyla Zana ve arkadaşlarını harcayarak kendi iktidarını koruyabileceğini ummuştu. Şu tarih mutlaka tekerür etmek zorunda mı sanki?

ANAYASA MAHKEMESİ'NİN TÜRBAN KARARI

Üniversitelerde Türban Krizinin Tarihçesi

1964 - İlk türbanlı öğrenci

İstanbul Tıp Fakültesi öğrencisi Gülseren Atasever, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ni birinci olarak bitirmesine rağmen türbanlı olduğu için kürsüye çıkarılmadı. Cumhuriyet tarihine üniversitede ilk türbanlı öğrenci olarak geçti.

1967 - Üniversitede ilk türban

Üniversitede ilk başörtüsü eylemcisi olarak, Hatice Babacan ortaya çıktı. Hatice Babacan, (Dışişleri Bakanı ve Baş Müzakereci olan Ali Babacan'ın halası) türbanıyla derse girmek isteyince dersten atıldı. Diğer öğrenciler Hatice Babacan'ın cezalandırılmasını protesto etmek için boykota başladı. Fakülte tatil edildi. Öğretim üyelerinin çoğunluğu bu olayın arkasında tarikatların olduğunu belirttiler.

1969 - İlk türban eylemcisi

Türkiye'de ilk türban eylemcisi Şule Yüksel Şenler oldu. İstanbul'da eyleme başlayan Şule Yüksel Şenler; Mehmet Şevki Eygi ile il il dolaşıp kadınlara tesettür çağrısında bulundu. Kasetler yayımladı. "Başörtüsü saç ve gerdanı gizlemeli, vücut hatlarını belli etmeyen manto veya pardösü giyilmeli" diyerek tesettürün modelini belirledi. Türban yüzünden hapis yatan ilk eylemci Şule Yüksel Şenler oldu. Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay, "Sokaklardaki başı kapalı hanımların öncüleri cezalarını görecekler" uyarısında bulununca Şenler Cumhurbaşkanı özür dilemeye çağırdı. Cumhurbaşkanı özür dilemedi. Şenler Cumhurbaşkanı hakaretten hapse girdi. Cumhurbaşkanı Şenler'i affetti, ancak Şenler affı kabul etmedi. Şenler'i örnek alan öğrenciler başlarını onun gibi örtmeye başlayınca türban konusundaki direniş kök saldı ve bu durum ciddi bir kimlik gerilimi yarattı.

1980 - Türban ve Kenan Evren

12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra kurulan Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), 1982'deki kıyafet genelgesine göre üniversitelerde türbanı yasakladı. Ancak; bu yasağı gevşetmek için girişimde bulunan yine YÖK oldu.

1984 - Türban ve YÖK

YÖK, boynu açıkta bırakacak ve kulakların arkasına dolanarak bağlanan örtülere izin verdi. 1982 yılında YÖK tarafından çıkartılan Kıyafet Genelgesi' ile türban üniversitede yasaklandı. Dönemin Cumhurbaşkanı Kenan Evren *"Türkiye'de irtica tehlikesi var"* deyince 1987'de türban disiplin suçu kapsamına alındı.

1987 - Türban ve Özal

Genel seçimlerin ardından Özal hükümeti YÖK Kanunu'nda bir değişiklik yaparak türbanın yeniden serbest bırakılmasını sağladı. Cumhurbaşkanı Kenan Evren, *"Türbanlılar tamam ama çarşaf ve mayolular da gelirse ne olacak?"* diyerek yasayı veto etti. Vetounun ardından Özal Evren'e gitti. "Yüksek Öğrenim Kurumları'nda, dersane, laboratuvar, klinik, poliklinik ve koridorlarda çağdaş kıyafet ve görünüm zorunludur. Dini inanç sebebiyle boyun ve saçların örtü veya türbanla kapatılması serbesttir" hükmünü getiren yasa Aralık 1988'de Meclis'ten geçti. Cumhurbaşkanı Evren bu defa yasayı imzaladı, ancak Anayasa Mahkemesi'ne götürdü.

1989 - Türban ve Anayasa Mahkemesi

Anayasa Mahkemesi 26 Mart 1989'da yerel seçimlerden önce yasayı iptal etti. ANAP Hükümeti iptal kararını dikkate alarak 25 Ekim 1990'da Yüksek Öğrenim Kurumları'nda başörtüye serbesti getiren üçüncü kanununu çıkardı. Bu defa SHP iptal istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu, ancak talep reddedildi. 2547 sayılı YÖK Kanunu'nun ek 17. maddesi uyarınca üniversitede her türlü kılık kıyafet ser-

best oldu. 1995’de Kemal Gürüz YÖK Başkanı seçilene kadar serbestlik devam etti.

1995 – Türban ve Kemal Gürbüz

Mehmet Sağlam 1992’de YÖK başkanı olmuştu. Sağlam, üç yıllık görevi boyunca yasaya dayanarak üniversitelerde başörtü yasağını uygulamamıştı. Sağlam’dan sonra göreve Kemal Gürüz getirildi. Herhangi bir yasal değişiklik olmamasında rağmen 1989’daki verilmiş Anayasa Mahkemesi yorumuna dayanarak katı bir yasak uyguladı.

1997 - 28 Şubat öncesi türban (Elele) eylemleri

Yıllık kayıt yaptırmak için başvuran türbanlı kız öğrenciler kabul edilmeyince yine kitlesel eylemler başladı. Üniversite rektörlükleri, Milli Eğitim Bakanlığı’nın 15 Eylül 1997 tarihli genelgesine dayanarak bu öğrencileri okullara almadı. Başta Beyazıt Meydanı olmak üzere aylarca türban eylemleri yapıldı.

1999 - Türbanın gündemden çıktığı dönem

Türban sorunu, 1999 yılında göreve gelen 57’nci DSP-MHP-ANAP koalisyon hükümeti döneminde yaşanan ekonomik sorunların gölgesinde kaldı. Bu dönemde ülke derin ekonomik sorunlarla boğuştu. 2002 yılında alınan erken seçim kararıyla AKP tek başına hükümet kurdu.

2002 – Türban ve AKP

AKP, iktidara geldiği 2002 seçimlerinde üniversitelerde türbanın serbest bırakılması, YÖK reformu gibi vaatleri seçim bildirgesine almıştı. 2007 seçimlerinde ise bu vaatler tekrarlanmadı. Vaatlerin bildirgeden çıkarılmasına rağmen AKP, %34’lük oyunu %47’lere çıkararak yine tek başına iktidar oldu. Bildirgeye türban düzenlemesinin girmemesi, AKP’nin bu değişiklikten vazgeçtiği izlenimini veriyordu ta ki 14 Ocak 2008’de Başbakan Erdoğan’ın türban için söylediği *‘Velez ki siyasi simge olsun...’* sözlerine kadar.

Son Türban Krizinde Yasama ve Yargı Süreci

14 Ocak 2008 - Başbakan Erdoğan, İspanya’da yaptığı basın toplantısında Türkiye’de başını örtenlere “başörtüsünü siyasi simge olarak kullanıyorsun” şeklinde baskılar yapıldığını söyleyerek *‘Velev ki bir siyasi simge olarak taktığını düşünün. Bir siyasi simge olarak takmayı suç kabul edebilir misiniz? Simgelere bir yasak getirebilir misiniz? Özgürlükler noktasında dünyanın neresinde böyle bir yasak var? Burada ki dert başka aslında. Biz bunu çok iyi biliyoruz. Bunu maalesef takdirde zorlanıyoruz’* dedi.

15 Ocak 2008 - MHP lideri Devlet Bahçeli, Erdoğan’ın İspanya’da açıklama yapmasını eleştirdi ve *‘Başörtüsü sorunu toplumsal uzlaşmayla çözüme kavuşması gereken ve çözülmesi gerektiğine inandığımız bir konuydu’* dedi.

16 Ocak 2008 - İspanya’dan dönen Başbakan Erdoğan havalimanında yaptığı açıklamada, *‘Başörtüsü sorunun çözümü için yeni anayasa beklemeye gerek yok. Otururuz, beraberce mutabık kaldığımız bir cümleyle çözülür’* dedi.

17 Ocak 2008 - MHP Lideri Bahçeli, yazılı açıklama yaparak, başörtüsü sorununun çözümü için, Anayasa’nın 10’uncu maddesinin 4. fıkrasının değiştirilmesini önerdi.

17 Ocak 2008 - Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya, bir bildiri yayınladı ve türban özgürlüğü ile ilgili açıklamaların Cumhuriyet’in laiklik ilkesi ile bağdaşmayacağını belirtti. Aynı şekilde Danıştay Başkanlar Kurulu da sert bir açıklama yaparak bu konudaki yargı kararlarının görmezden gelinemeyeceğini söyledi.

18 Ocak 2008 - Başbakan Erdoğan bu açıklamalara yanıt vermede gecikmedi. *“Milletin başörtüsüyle niye bu kadar uğraşıyorsunuz? ‘Bu, din ve vicdan özgürlüğüne girmez mi’, ne özgürlüğüne girer? Bu ülkede eğer kuvvetler ayrılığı ilkesi varsa herkes yerini bilmeli. Yargı ihsas-ı rey makamı değil. Partilere baskıya kimse gayret etmesin”* dedi.

22 Ocak 2008 - Devlet Bahçeli, partisinin grup toplantısında

MHP'nin başörtüsü sorunun çözümüne tam destek vereceğini açıkladı ve teklif beklediğini bildirdi. Bahçeli, *'Bu uğurda gerekiyorsa her bedeli seve seve ödemeye hazır ve kararludur'* dedi. MHP önerisini imzaya açtı. Akşam saatlerinde AKP MYK Başbakan Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında toplandı ve başörtüsü sorununun çözümü için MHP'ye teklif netleştirildi.

29 Ocak 2008 - AKP ve MHP, yükseköğretimde türban yasağını kaldırmak için başlattığı görüşme trafiğini uzlaşma ile noktalandırdı. 5.5 saat süren görüşmelerde Anayasa'nın eşitliği düzenleyen 10'uncu eğitim ve öğretim hakkını düzenleyen 42'nci maddelerinde uzlaşma sağlandı. Ayrıca YÖK Kanunu'nun Ek 17. maddesinin değiştirilmesinde de anlaşıldı. Türban için "Başın örtülmesi, yüzün açık ve kimliğin tanınmasına imkan verecek ve çene altından bağlanacak şekilde olmalı" tanımı yapıldı. Ek 17'inci maddedeki değişiklikten daha sonra vazgeçildi.

30 Ocak 2008 - Türban konusunda kendilerinden bir açıklama beklediğini belirten dönemin Genelkurmay Başkanı Orgeneral Yaşar Büyükanıt, *'Türk toplumunun tüm katmanlarında askerin tavrını bilmeyen yok. Bir şey söylememiz malumun ilamı olur'* dedi.

01 Şubat 2008 - Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) gündemdeki türban konusunu tartışmak üzere olağanüstü toplandı. ÜAK Toplantı sonrasında sert bir bildiri yayımlayarak, türban serbestisini getirecek olan yasal düzenlemelerin Cumhuriyetin laiklik ilkesini ortadan kaldırmaya yönelik olduğunu savundu.

02 Şubat 2008 - Bir dizi kentte düzenlenen türban karşıtı eylemlerde, üniversitelerde getirilmek istenen türban serbestliği protesto edildi. Eyleme 50'nin üzerinde sivil toplum örgütü de destek verdi. Eyleme katılan onbinlerce kişi 'Türkiye laiktir laik kalacak' sloganları attı.

06 Şubat 2008 - TBMM Genel Kurulunda, türban serbestisi içeren Anayasa değişikliği teklifinin ilk turu yapıldı. Gizli oylamada 397 kabul, 113 ret, 4 geçersiz oy kullanıldı.

09 Şubat 2008 - Türban serbestisi getiren Anayasa değişikliği ikinci turu yapıldı. Değişiklik, 411 oyla Meclis'ten geçti. 1967'de Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'ndeki bir eylemle gündeme giren ve 1997'de Anayasa Mahkemesi kararıyla yasaklanan türban, 11 yıl aradan sonra serbest bırakılmış oldu.

10 Şubat 2008 - Üniversitelere türban serbestisi getirmek amacıyla TBMM'de yapılan Anayasa değişikliği, henüz Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmadan bazı üniversitelerde uygulanmaya başladı.

22 Şubat 2008 - Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, türbana üniversite vizesi için Anayasa'da yapılan değişikliği onayladı. Türkiye'nin Kuzey Irak'a kara operasyonuna kilitlendiği gün onay vermeyi tercih eden Gül, onayı savunurken Başbakan Erdoğan'ın *'411 oyla kabul edilmiştir. Bu genel seçimlerdeki oyların yüzde 80'ine tekabül eder'* ifadelerini aynen kullandı.

24 Şubat 2008 - Yeni YÖK Başkanı Prof. Dr. Yusuf Ziya Özcan, rektörlere bir yazı göndererek türbanlı öğrencilerin derslere alınmasını istedi.

27 Şubat 2008 - CHP, üniversitede türban serbestisi sağlamak için Anayasa'nın 10 ve 42. maddelerinde yapılan değişikliklerin iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurdu.

28 Şubat 2008 - ÜAK türban konusunu görüşmek üzere olağanüstü toplandı. ÜAK, YÖK Başkanı Prof. Dr. Özcan'ı Türk üniversitelerini temsil edemez durumda olduğu için istifaya davet etti. ÜAK, YÖK Başkanı çağrıya uymazsa Cumhurbaşkanı'nın görevden almasını istedi.

14 Mart 2008 - Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya, "Laikliğe aykırı fiillerin odağı haline geldiği" iddiasıyla AKP'nin kapatılması istemiyle Anayasa Mahkemesi'nde dava açtı. İddianamede türban ve üniversitelere türban serbestisi süreci ağırlıklı olarak yer aldı.

24 Mayıs 2008 - Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç, türbanla ilgili Anayasa'nın 10 ve 42'nci maddelerinin iptali istemiyle açılan davayı Haziran ayı başında gündeme alacaklarını açıkladı.

05 Haziran 2008 - Anayasa Mahkemesi, üniversitelere türban serbestisi getiren Anayasa değişikliğinin iptaline ve gerekçeli karar yayınlana kadar yürürlüğünün durdurulmasına 2'ye karşı 9 oyla karar verdi.

22 Ekim 2008 - Anayasa Mahkemesi'nin iptal ve yürürlüğü durdurmaya ilişkin gerekçeli kararı yayımlandı.

İptal Edilen Değişiklik Neydi?

Anayasa'nın, "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10. maddesinin son fıkrasına, "... ve her türlü kamu hizmetlerinden yararlanılmasında" ibaresi; "Eğitim ve öğrenim hakkı ve ödevi" başlıklı 42. maddesine ise "Kanunda açıkça yazılı olmayan herhangi bir sebeple kimse yüksek öğrenim hakkını kullanmaktan mahrum edilemez. Bu hakkın kullanımının sınırları kanunla belirlenir" şeklinde yeni bir fıkra eklenmişti.

Anayasa Mahkemesi neye yetkilidir, neye değildir?

Anayasa'nın 6'ncı maddesinde hiçbir kimse veya organın, kaynağını Anayasa'dan almayan bir yetki kullanamayacağı ifade edilir; 11'inci maddesinde ise Anayasa kurallarının yasama, yürütme ve yargı organları ile tüm idare makamlarını bağlayıcı temel kurallar olduğu belirtilir. Bu anayasal kurallarla doğal olarak Anayasa Mahkemesi de bağlıdır, bağlı olmalıdır. Birbirini denetleyen yasama yürütme ve yargı erklerinin herhangi birinin meşruiyeti, hukuksal meşruiyet sınırları içinde hareket etmesiyle doğrudan bağlıdır.

Anayasanın 148'inci maddesi Yüksek Mahkeme'nin görev ve yetkilerinin sınırlarını çizer. Bu anayasa normuna göre Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler. Anayasa değişikliklerini ise sadece **şekil bakımından** inceler ve denetler. Anayasa değişiklikleri konusunda Yüksek Mahkeme'ye **sadece şekil bakımından** bir inceleme ve denetleme yetkisi verilmesinin göz ardı edilmemesi gereken sebepleri vardır:

Tarihi gerçek

Yüksek Mahkeme’ye sadece ekil bakımından denetleme yetkisi verildi, çünkü 70’li yıllardaki ıkılmazlar, bu meşru değişikliği gerektirdi. 1982 Anayasa’sının mimarı Prof. Orhan Aldıkaçtı, Anayasa yapılırken Anayasa Mahkemesi’nin 1970’li yıllardaki kararlarını hatırlatarak mahkemenin yetkisinin sınırlandırılmasını istemişti ve “ünkü yeniden aynı yola gidebilir ve gittikleri zaman, karar verdikleri zaman yapacak bir şey yok. Keyfi bir düzen bizi nerelere götürür onu göstermesi bakımından önemli. Ben daha açıklık getirilmesi kanaatindeyim” diyerek durumu açıklamıştı. Ancak, bugün mahkeme, türban değişikliği konusunda karar verirken 1970’li yıllarda verilen kararları emsal aldı. Gerekeeli kararda Anayasa Mahkemesi’nin, 1961 Anayasası döneminde verdiği kararlara atıf yapıldı.

Erkler ayrılığı

Yüksek Mahkeme’ye sadece ekil bakımından denetleme yetkisi verilmesinin bir başka nedeni de ‘kurucu iktidar yetkisini daraltacak olanın ancak ve ancak yine bir kurucu iktidar olması’ kuralıdır. Yani, yasama yetkisini halk iradesini temsil eden seçilmişlerden başkası kullanamaz. Tam da bu nedenle, Anayasa’da değişiklik yapma yetkisi yasama organının vücut bulduğu TBMM’ye verilmiştir erkler ayrılığı ilkesi gereği TBMM’nin bu yetkisi diğer organlarca kullanılamaz, sadece denetlenir. Ama mahkeme, anayasanın değişmez maddeleri olan ilk üç maddede değişiklik yapıldığını (özellikle laiklik konusunda) iddia ederek davayı inceleyebileceğini belirtmiştir. Anayasa Mahkemesi, anayasayı ihlal etmek pahasına yasamanın çizdiği sınırlar dışına ıkmiş ve TBMM yerine geçerek Anayasa değişikliğini iptal etmiştir. Bu karar ile TBMM’nin tali kurucu iktidar yetkisi yani Anayasa’yı değiştirme veya Anayasa yapma yetkisi bundan sonra Anayasa Mahkemesi’nin onayına tâbi kılınmıştır. Anayasa Mahkemesi onay vermediği sürece Meclis’in yaptığı hiçbir Anayasa değişikliğinin doğrudan yürürlüğe girme imkanı ortadan kalkmıştır.

Yürütmeyi durdurma

Ayrıca mahkemenin bu konuda yürütmeyi durdurma kararı da vermiştir. Bu kararın da açıklanabilir bir yanı yoktur. Ne Anayasa’da ne de Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanun’da bu kurula yürütmeyi durdurma kararı verme yetkisi verilmemiştir. Buna rağmen, Anayasa Mahkemesi 1993 yılından itibaren geliştirdiği bir başka içtihatla yürütmeyi durdurma kararı verme yetkisi olduğunu kabul ederek kendi yetkisini kendi genişletmiştir.

Sonuç olarak, Türkiye’de belki de “antidemokratik yasalar”dan daha da tehlikeli olan ve mutlaka bir çare bulunması gereken bir gerçek de yargı mekanizmasının artık gizlenemeyecek kadar çürümüş olan halidir. Anayasa Mahkemesi’nin son dönemde, Cumhurbaşkanlığı seçimi için meclisin toplantı yeter sayısını aka kara diyerek 367 olarak belirlemesi, seçimi iptal etmesi ve iktidar partisine (AKP) açılmış kapatma davasında tahminler veya kehanetler üzerine para cezası vermesi dinsel farklılıkların kamusal alana taşınmasını yasaklayarak siyasal alanı sınırlamasında başka bir şey değildir. Şu an görülmekte olan DTP’nin kapatılması davası ise etnik farklılıkların da mahkeme müdahalesinden nasibini aldığını gösterir. Cumhuriyet’in bir türlü çözüme kavuşturamadığı ‘Kürt meselesi’ ve ‘din sorunu’na karşısında yargı, en tarafsız olması gereken zamanda taraf olmayı tercih etmektedir. Yüksek Mahkeme, anayasaya, uluslararası mevzuata ve evrensel hukuk kurallarına rağmen tektipleştirilen vatandaş modeli üzerinden toplumu analiz etmektedir. Bu mahkemenin objektiflik konusundaki en büyük çelişkisidir.

Gerekçeli karardan...

“...Anayasanın 4 ncü maddesine göre; Anayasanın 1 nci maddesindeki Devletin şeklinin Cumhuriyet olduğu hakkındaki hüküm ile 2 nci maddesindeki Cumhuriyetin nitelikleri ve 3 ncü maddesi hükümlerinde değişmeyi öngören veya Anayasanın sair maddelerinde yapılan değişikliklerle doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bu ilkeleri değiştirme amacı güden herhangi

bir kanun teklif ve kabul olunamayacaktır. Bu esaslara aykırı olarak çıkarılmış bulunan bir kanunun Anayasanın mevcut hükümlerinde en küçük bir etki ve değişme yapması veya yeni bir Anayasa kuralı koyması mümkün değildir.”

“...Anayasa koyucu ülkenin koşullarını dikkate alarak dinin veya din duygularının yahut dince kutsal sayılan şeylerin siyasi çıkar yahut nüfuz sağlamak amacıyla kullanılmasını laiklik ilkesinin korunması bakımından zorunlu görerek yasaklama yolunu seçmiş ve temel hak ve özgürlüklerin kapsamı dışında bırakmıştır.”

“...Bireysel bir tercih ve özgürlük kullanımı olsa da kullanılan dinsel simgenin tüm öğrencilerin bulunmak zorunda olduğu dersliklerde veya laboratuvar ortamlarında, farklı yaşam tercihlerine, siyasal görüşlere veya inançlara sahip insanlar üzerinde bir baskı aracına dönüşmesi olasılığı bulunmaktadır.”

“...Toplumsal sorunların Anayasa’nın açık hükümleri çerçevesinde ve demokratik barışı ve uzlaşmayı esas alan yöntemlerle çözümü yerine, dinin, din duygularının veya dince kutsal sayılan şeylerin istismar edilmek suretiyle kullanılmasına Anayasa izin vermemektedir.”

Haşim Kılıç’ın karşı oy gerekçesinden...

“...Üniversiteler propagandanın, farklı görüşlerin, yoğun siyasal, sosyal ve bilimsel tartışmaların egemen olduğu, olması gerektiği ayrıcalıklı mekanlardır. Toplumsal yaşamda çoğu zaman bulunamayacak aydınlanma, sorgulama, karşılaştırma, kabul ya da ret olanaklarını üniversiteler sunabilmektedir. Toplumsal yaşamda geçerli olmayan kılık kıyafet düzenleme gerekliliğini üniversitelere dayatmak, hem üniversitelerin bu olağan işlevine, hem de Anayasa’da öngörülen akademik, bilimsel, düşüncel, kolektif ve diğer entelektüel özgürlükler manzumesine ters düşmektedir. Üniversiteler kışla değildir. Ders disiplini, reşit öğrencilerin uniform bir davranış, düşünüş ve inanç modeline sokulmasının gerekçesi olamaz.”

ANAYASANIN İLK DÖRT MADDESİ

‘Değişmez maddeler değiştirilebilir mi?’ tartışması

Anayasa Mahkemesi Başkanı Haşim Kılıç’ın anayasanın değişmez ilkelerini Anayasa Mahkemesi’nin kuruluş yıldönümünde yapılacak panelde tartışmaya açmayı düşündüğünü belirtmesiyle (10Kasım 2008), anayasanın ilk üç maddesinin değişmezliği meselesi yine gündeme geldi. Kılıç’ı bu düşüncesinden dolayı ağır eleştirilere maruz kaldı. Yargıtay Onursal Cumhuriyet Başsavcısı Vural Savaş, *“Bunu Anayasa Mahkemesi Başkanı’nın yapması Türkiye Cumhuriyeti için büyük tehlike doğuruyor”* dedi. Bir diğer onursal başkan Sabih Kanadoğlu, Anayasa’nın ilk 4 maddesi ile oynamanın ‘sivil darbe’ anlamına geleceğini söyledi. Prof. Dr. Necmi Yüzbaşıoğlu da *“Anayasa ile böyle bir sınırlama getirilmişse artık bunların üzerinde neyi tartışacağız ki?”* diyerek kestirip attı. Eski YÖK Başkanı Prof. Dr. Erdoğan Teziç de AKP’nin parlamentodaki çoğunluğu üzerinden kendi yönetim hukukunu oluşturmaya çalıştığını ifade etti. Bu eleştirilerden sonra Kılıç, *“Ben değiştirilmez maddelerin değişmesine destek vermiyorum. Bunların değişmesini istemedim. Ayrıca değişmesine ben karşıyım. Benim sorunum değişmez maddelerle değil; geri kalan 174 maddeyle... Her değişimde getirilip o üç maddeye takılıyor. Yoksa ben ‘İlk üç madde değişsin’ demiyorum; sadece bizde değil Avrupa’da da değişmez maddeler var. Alman Anayasası’nın ilk 20 maddesi de değişmez maddelerden oluşuyor”* diyerek sözlerine açıklık getirdi ancak bu maddelerin değiştirilmesinin mümkün olup olmadığına değinmedi. Bu maddelerin değiştirilebilir olup olmadığı sorunsalına geçmeden önce Türkiye ve AB’deki hukuksal çerçeveye değinmek gerekir.

Türkiye’deki durum

12 Eylül askeri darbesi sonucu iktidara gelen cuntanın hazırladığı 1982 Anayasası bir önceki anayasaya göre daha katı hazırlandı. Yine bir cunta anayasası olan ancak hak ve özgürlükler konusunda çağdaşlarına yol gösterici niteliğiyle dikkat çeken 1961 Anayasası’nda yalnız Cumhuriyet değiştirilemez ilke iken, 82 Anayasası ile hem Cumhuriyet (md. 1) hem Cumhuriyetin nitelikleri (md. 2) hem de devletin bütünlüğü, resmi dili, milli marşı ve başkenti ile ilgili hükümler (md. 3) değişmez ve değiştirilmesi teklif edilmez kurallar olarak belirlendi. Anayasanın 4’üncü maddesiyle bu ilk üç madde ‘değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez’ denilerek korunuyordu ancak 4’üncü maddeye herhangi bir koruma verilmedi.

AB ülkelerindeki durum

AB üyesi ülkelerin bir kısmının anayasalarında değiştirilmesi yasaklanan bazı hükümler yer alır. Bu değiştirilemez hükümlerin devletin temel niteliklerinin çekirdeğini oluşturdukları söylenebilir. Anayasalarında bu türden hükümlere yer veren ülkeler Fransa, İtalya, Almanya ve Portekiz’dir. ‘Değiştirilemez hükümler’ bakımından söz konusu anayasaların üçünde (Fransa, İtalya ve Portekiz) ortak olan nokta, hükümet şeklinin “cumhuriyet” olduğu esasının değişmezliğidir. Federal Almanya Anayasası, anayasal düzenin daha fazla özelliğinin değiştirilmesini yasaklamaktadır: “Temel haklara dayanma, demokratiklik, sosyal devlet, federalizm, anayasanın bağlayıcılığı ve yurttaşların direnme hakkı” (Anayasa’nın 20’nci maddesine göre, “işbu anayasal düzeni ortadan kaldırmaya çalışan herkese karşı, başka çare olmaması halinde, yurttaşların direnme hakkı” vardır ve bu devlet düzeninin temel ilkele-ri arasındadır) Bu ülkeler arasında en uzun değiştirilemez hükümler listesine yer veren Portekiz anayasasıdır. Ancak anayasada değişmezliği belirtmek üzere kullanılan terim biraz farklıdır: “İşbu anayasayı değiştiren kanunlar aşağıdaki esaslara riayet eder” Bu ifadenin, maddede sayılan unsurların (laiklik, cumhuriyet, ulusal bağımsızlık gibi) anayasa değişikliğine konu olamayacağı anlamına geldiği açıktır.

Anayasanın 4'üncü maddesi

Anayasanın değişmez maddelerinin değiştirilip değiştirilemeyeceği sorusunun cevabı için yüksek yargı mensuplarına, anayasa mahkemesi üyelerine veya anayasa profesörlerine gitmeye gerek yoktur. Herhangi bir hukuk fakültesi 1'inci sınıf öğrencisine bunu sormamız halinde cevabı çok açık ve kısa almanız mümkündür. Hatta değişmez maddelerin niteliği, hukuk fakültelerinin 1'inci sınıfında Anayasa Hukuku dersi kapsamında sıkça sorulan sınav sorularından biridir. Sorunun cevabı oldukça basittir: Bizim anayasamız teknik anlamada 'katı' bir anayasadır. İlk 3 maddenin değişmezliği hali katılığın en açık örneklerinden biridir. Ancak 4'üncü maddeye koruma sağlanmamıştır. Yani 4'üncü madde değiştirilirse ilk 3 madde de değiştirilebilir. İlk 3 maddenin 4'üncü madde tarafından korunması, sadece değiştirilmelerinin zorlaştırılması anlamını taşır. Zira anayasalar kutsal kitaplar değildir, her maddesinin veya tamamının belirli şartlar konulsa da değiştirilebilir olması hukuk diyalektiğinin gereğidir.

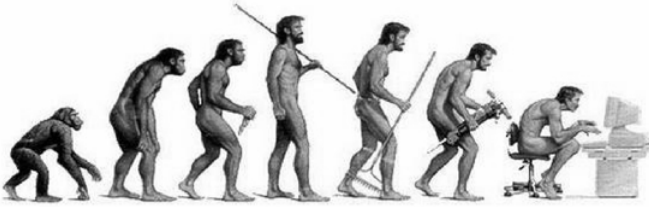
Sonuç

Anayasaların özel olarak korunması gereği, onların üstünlük ve bağlayıcılık niteliğine dayanır. Bunun da güvencelerinden biri katılık ilkesi, yani bu metinlerin ancak özel usul ve yeter sayılarıyla değiştirilebilmesidir. Doktrinin "katı anayasa" üstündeki vurgusu hem mantıken tutarlıdır, hem de pratik sonuçları bakımından ciddiye alınmayı hak eden bir vurgudur. Mantıki bakımdan tutarlıdır, çünkü yazılı anayasa siyasi iktidarı (devleti) nispeten sabit bir üstün hukukla bağlamak amacıyla yapılır. Uygulamalar açısından baktığımızda da, demokratik çoğunlukların dizginsiz hükmetme hırsına kapılmalarına, bunun yaratması muhtemel felaket niteliğinde sonuçlara set çekmek gerekir. Bu nedenlerle, hükümet etmek için yeterli olan çoğunluk anayasayı değiştirmek için yeterli olmamalıdır.

Tüm bunlara karşılık katılık, anayasanın barışçı/demokratik yollardan değiştirilmesinin önünde ciddi sakıncalar yaratabilir. Böyle bir

durumun barışçı olmayan yolları denemek isteyenler için bir nevi teşvik olacağı gerçeğini bir yana bıraksak bile, başlıca iki sakıncadan söz edilebilir. Birincisi, anayasanın toplumsal değişme ve gelişmenin gerisinde kalması durumudur. İkincisi, hiç bir kuşağın daha sonraki kuşakların kaderini sonsuza dek belirleme hakkına sahip olamaması gereğidir. Gelecek kuşakların değerlerinin bizimkilerle aynı olacağını ne öngörebiliriz, ne de böyle olmasını istemeye ahlâken hakkımız vardır.

Yani anayasalar hem korumasız ve işlevini yitirebilecek kadar kolay değiştirilebilen bir yapıdan hem de teolojik anlamda kutsallık yüklenen, değişmez maddeleri olan bir yapıdan kurtarılmalıdır. Toplumsal mutabakatı simgeleyen anayasalar ne üzerinde kolayca oynanabilecek kanunlar ne de kutsal kitaplardır.

WEB SİTELERİ

ve

KAPATMA KARARLARI

Kasım 2007’de yürürlüğe giren 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkındaki Kanun, internet ortamında işlenen suçlarla mücadeleyi amaçlamakta ve bu suçlara ilişkin süreçleri içerik, yer ve erişim sağlayıcılar aracılığıyla düzenlemek amacıyla getirildi. Ancak gerek yasanın yetersizliği, gerek yasaya bağlı kalınmaması site kapatma kararlarını bu sene yoğunlaştırdı. 2008’de bin 200’e yakın internet sitesi kapatılarak, kişi ve kurumların dünyaya açılan penceresi giderek daraltıldı.

Yasaklama nasıl oluyor?

Erişim yasağı, İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun 8’inci maddesine göre, İnternet yayınları ancak *intihara yönlendirme, çocuk istismarı, uyuşturucu madde kullanımını kolaylaştırma, sağlık için tehlikeli madde temini, müstehcenlik, fuhuş, kumar ve 5816 Sayılı Atatürk aleyhinde Suçlara ilişkin Kanuna aykırılık* durumunda, erişime kapatılabilir. Bunlar ‘katalog suçlar’ olarak nitelendiriliyor. Ancak yapılan uygulamalar gösteriyor ki bu katalog suçlar tanımını kanunla değil mahkemece genişletilmektedir. Hatta mahkemeler belli kişi ya da kurumların söylemleriyle gerekli araştırmayı yapmadan kapatma kararı bile verebilmektedir. Gerek Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı, gerekse mahkemeler adeta yasaklama organı olarak çalışmaktadır. Böylece ifade özgürlüğünün önüne çekilen perde büyüdükçe büyümektedir.

Kürt medyasına "katalog suçlar" geçerli değil

Kürt sorununa yoğunlaşan gazete ve siteler "*katalog suçlar*" dışındaki gerekçelerle erişime kapatılmakta. Örneğin, Avrupa'dan yayın yapan Yeni Özgür Politika gazetesine ait yeniozgurpolitika.org sitesi, Avrupa merkezli Fırat Haber Ajansı (ANF) sitesi firatnews.com, Türkiye'de üst üste kapatılan Özgür Gündem gazetesine ait ozgurgundem.org sitesi ve rojaciwan uzun süredir kapalı. Bu siteler, 5651 Sayılı Yasada erişime kapatmanın gerekçeleri arasında yer almayan "PKK örgütünün propagandasını yapmak" ile suçlanmakta.

Adnan Hoca da yasaklama organı gibi çalışıyor

Adnan Hoca olarak bilinen Adnan Oktar'ın avukatlarının girişiyle üzerine erişimi engellenen site sayısı azımsanmayacak kadar çok. Adnan Hoca'nın erişime engellediği siteler arasında google.groups.com, geocities.com, wordpress.com, ekşisözlük, ateizm.org, antoloji.com var. Ünlü evrim teorisyeni Prof. Richard Dawkins'in internet sitesi de Oktar'ın 'Yaratılış Atlası'yla ilgili yazı çıkınca, yine şikâyet üzerine kapatıldı.

Bilanço

Bir yılda 861'i res'en (şikâyet olmadan Telekomünikasyon Kurumu kararıyla) 251'i yargı kararıyla sansürlenен sitelerin gerekçeleri çeşitlilik gösteriyor. Bunlardan 415'i 'Çocukların cinsel istismarı', 390'ı 'Müstehcenlik', 79'u 'Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama', 51'i 'Atatürk aleyhine işlenen suçlar', 25'i 'Bahis ve kumar', 12'si ise 'Fuhuş' gerekçesiyle erişime engellendi.

Devlet sorumlusu ne dedi?

Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım, Türkiye'de bilgi iletişim alanının da ihtisaslaşmış mahkemelerin bulunmadığını belirterek, "*Zamanla bu konuda da ihtisaslaşma olacak, internet sitelerinin tamamen kapatılması uygulamaları sona erecek*" dedi. Yani bakan bir anlamda biz işi

bilmiyoruz ondan söyle oluyor, öğrenince her şey yoluna girecek itira-
fını yaptı.

Kapatılan internet sitelerinden seçmeler

Eksisozluk

Eyüp 3'üncü Asliye Mahkemesi tarafından 16 Nisan'da, kamu-
oyunda 'Adnan Hoca' olarak bilinen Adnan Oktar'ın kişilik haklarına
saldırıldığı gerekçesiyle erişim yasağı kondu. Yapılan duruşmada ted-
bir kararı kalktı ve sadece Adnan Oktar'ın kişilik haklarını ihlal eden
başlıkların durdurulması kararlaştırıldı.

Richarddawkins

Şişli 2. Asliye Hukuk Mahkemesi, yazılar yoluyla Adnan Oktar'ın
kişilik haklarını ihlal ettiği gerekçesiyle evrimci yazar Prof. Richard
Dawkins'in richarddawkins.net adresinden ulaşılan İnternet sitesini
tedbiren kapattı. Mahkeme, 3 Eylül'de aldığı bir kararla, Harun Yahya
olarak bilinen Oktar ve onun 'yaratılış teorisini' savunan "Atlas of
Creation" adlı kitabına yönelik hakaret içeren yayın yapıldığı iddiasıy-
la siteyi erişime kapattı.

Eğitim-Sen

Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası'nın (Eğitim-Sen) egitim-
sen.org.tr adresinden erişilen internet sitesi, Harun Yahya mahlashı Ad-
nan Oktar'ın (Adnan Hoca) şikayeti üzerine, Gebze 2. Asliye Hukuk
Mahkemesi'nin aldığı bir karar üzerine 24 Eylül'de kapatıldı. Eğitim-
Sen'in sitesi, sendika genel merkezinin 28 Şubat'ta okullara ücretsiz
gönderilen Harun Yahya imzalı Yaratılış Atlası kitabı ile ilgili yayım-
ladığı basın açıklaması nedeniyle erişime kapatıldı.

Youtube

Youtube sitesi, Türkiye'deki çeşitli mahkemelerin birbirleriyle ya-
rısrırcasına verdiği kararlar doğrultusunda bir açılıp bir kapandı. Kapat-

ma nedeni ise “Atatürk’ün anısına hakaret” niteliğinde görülen video parçalarıydı. Son olarak Ankara 1’inci Sulh Ceza Mahkemesi’nin 5 Mayıs’ta koyduğu yasak kararının Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı’nca işleme konmasıyla erişilmez hale geldi. Yasaklama Ankara 11’inci Sulh Ceza Mahkemesi’nin 6 Haziran’da aldığı bir diğer kararla uzatıldı. Youtube konusunda ortaya çıkan trajikomik durumlardan biri Türkiye’nin ilgili videoların yalnızca Türkiye de değil tüm dünyada yasaklanmasını istemesi. Bir diğer trajikomik olay ise Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın gazetecilerle yaptığı bir röportaj sırasında youtube’da izlediği videolardan örnekler vermesi, gazetecilerin youtube’un erişilmez olduğunu hatırlatması üzerine ise “*Ben giriyorum siz de girin*” şeklinde bir açıklama yapmasıydı. Gerçekten de www.beatfiltering.com, www.ktunnel.com gibi yasak kıran sitelerden youtube gibi bir çok siteye ulaşım sağlanabiliyor.

Geocities

geocities.com sitesinin Ankara 9’uncu Sulh Ceza Mahkemesi’nin 4 Şubat’ta verdiği bir kararla yasaklandığı öğrenildi. Gerekçe yok.

Gundemonline

Kürt Sorunu’nu merkez alan gundemonline.com sitesi, Ankara 11’inci Ağır Ceza Mahkemesi’nin 7 Ağustos’ta aldığı bir kararla yasaklandı. Ancak yasaklamaya hangi yayının gerekçe olarak gösterildiği bilinmiyor.

Turandursun

18 Eylül’de de Gebze 1’inci Asliye Hukuk Mahkemesi, 4 Eylül 1990’da uğradığı bir silahlı saldırı sonucu yaşamını yitiren Turhan Dursun adına açılan <http://www.turandursun.com> sitesine de yasak koydu.

Wordpress

Fatih 2’nci Asliye Hukuk Mahkemesi 2007/195 No’lu kararı gere-

ği wordpress.com sitesine erişimi engellendi. Kararın gerekçesinin wordpress.com'da açılmış bazı blogların davacının kişilik haklarını zedeleyen yayın yapması olduğu belirtildi.

EKLER

Bu kitapta yer alan suçlarla ilgili yasa maddeleri

TÜRK CEZA KANUNU

Madde 106 - Tehdit

Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden bahisle tehdit eden kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından veya sair bir kötülük edeceğinden bahisle tehditte ise, mağdurun şikâyeti üzerine, altı aya kadar hapis veya adlî para cezasına hükmolunur.

Tehdidin;

Silâhla,

Kişinin kendisini tanınmayacak bir hâle koyması suretiyle, imzasız mektupla veya özel işaretlerle,

Birden fazla kişi tarafından birlikte,

Var olan veya var sayılan suç örgütlerinin oluşturdukları korkutucu güçten yararlanılarak,

İşlenmesi hâlinde, fail hakkında iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Tehdit amacıyla kasten öldürme, kasten yaralama veya malvarlığına zarar verme suçunun işlenmesi hâlinde, ayrıca bu suçlardan dolayı ceza verilir.

Madde 125 – Hakaret

Bir kimseye onur, şeref ve saygınlığını rencide edebilecek nitelikte somut bir fiil veya olgu isnat eden ya da yakıştırmalarda bulunmak veya sövmek suretiyle bir kimsenin onur, şeref ve saygınlığına saldıran kişi, üç aydan iki yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır. Mağdurun gıyabında hakaretin cezalandırılabilmesi için fiilin en az üç kişiyle ihtilâl ederek işlenmesi gerekir.

Fiilin, mağduru muhatap alan sesli, yazılı veya görüntülü bir iletiy-

le işlenmesi hâlinde, yukarıdaki fıkrada belirtilen cezaya hükmolunur.

Hakaret suçunun;

Kamu görevlisine karşı görevinden dolayı,

Dinî, siyâsî, sosyal, felsefî inanç, düşünce ve kanaatlerini açıklamasından, değiştirmesinden, yaymaya çalışmasından, mensup olduğu dinin emir ve yasaklarına uygun davranmasından dolayı,

Kişinin mensup bulunduğu dine göre kutsal sayılan değerlerden bahisle,

İşlenmesi hâlinde, cezanın alt sınırı bir yıldan az olamaz.

Ceza, hakaretin alenen işlenmesi hâlinde, altıda biri; basın ve yayın yoluyla işlenmesi hâlinde, üçte biri oranında artırılır.

Kurul hâlinde çalışan kamu görevlilerine görevlerinden dolayı hakaret edilmesi hâlinde suç, kurulu oluşturan üyelere karşı işlenmiş sayılır.

Madde 215 – Suçu ve suçluyu övme

İşlenmiş olan bir suçu veya işlemiş olduğu suçtan dolayı bir kişiyi alenen öven kimse, iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Madde 216 – Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama

Halkın sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesimini, diğer bir kesimi aleyhine kin ve düşmanlığa alenen tahrik eden kimse, bu nedenle kamu güvenliği açısından açık ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Halkın bir kesimini, sosyal sınıf, ırk, din, mezhep, cinsiyet veya bölge farklılığına dayanarak alenen aşağılayan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri alenen aşağılayan kişi, fiilin kamu barışını bozmaya elverişli olması halinde, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Madde 217 - Kanunlara uymamaya tahrik

Halkı kanunlara uymamaya alenen tahrik eden kişi, tahrikin kamu barışını bozmaya elverişli olması hâlinde, altı aydan iki yıla kadar hapis veya adli para cezası ile cezalandırılır.

Madde 218 – Ortak hüküm

Yukarıdaki maddelerde tanımlanan suçların basın ve yayın yoluyla işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında arttırılır.

Madde 220 – Suç işlemek amacıyla örgüt kurma

Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.

Suç işlemek amacıyla kurulmuş olan örgüte üye olanlar, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Örgütün silahlı olması halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza dörtte birinden yarısına kadar artırılır.

Örgütün faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi halinde, ayrıca bu suçlardan dolayı da cezaya hükmolunur.

Örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır.

Örgüte üye olmamakla birlikte örgüt adına suç işleyen kişi, ayrıca örgüte üye olmak suçundan dolayı cezalandırılır.

Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dahil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır.

Örgütün veya amacının propagandasını yapan kişi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Madde 222 - Şapka ve Türk harfleri

25.11.1925 tarihli ve 671 sayılı Şapka İktisası Hakkında Kanunla, 1.11.1928 tarihli ve 1353 sayılı Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Kanunun koyduğu yasaklara veya yükümlülüklere aykırı hareket edenlere iki aydan altı aya kadar hapis cezası verilir.

Madde 257 - Görevi kötüye kullanma

Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan hâller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir kazanç sağlayan kamu görevlisi, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan hâller dışında, görevinin gereklerini yapmakta ihmal veya gecikme göstererek, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir kazanç sağlayan kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

İrtikâp suçunu oluşturmadığı takdirde, görevinin gereklerine uygun davranması için veya bu nedenle kişilerden kendisine veya bir başkasına çıkar sağlayan kamu görevlisi, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

Madde 267 - İftira

Yetkili makamlara ihbar veya şikâyetle bulunarak ya da basın ve yayın yoluyla, işlemediğini bildiği hâlde, hakkında soruşturma ve kovuşturma başlatılmasını ya da idarî bir yaptırım uygulanmasını sağlamak için bir kimseye hukuka aykırı bir fiil isnat eden kişi, bir yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Fiilin maddî eser ve delillerini uydurarak iftirada bulunulması hâlinde, ceza yarı oranında artırılır.

Yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmayla yer olmadığına dair karar verilmiş mağdurun aleyhine olarak bu fiil nedeniyle gözüaltına alma ve tutuklama dışında başka bir

koruma tedbiri uygulanmışsa, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmiş olan mağdurun bu fiil nedeniyle gözüaltına alınması veya tutuklanması hâlinde; iftira eden, ayrıca kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçuna ilişkin hükümlere göre dolaylı fail olarak sorumlu tutulur.

Mağdurun ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyeti hâlinde, yirmi yıldan otuz yıla kadar hapis cezasına; süreli hapis cezasına mahkûmiyeti hâlinde, mahkûm olunan cezanın üçte ikisi kadar hapis cezasına hükmolunur.

Mağdurun mahkûm olduğu hapis cezasının infazına başlanmış ise, beşinci fıkraya göre verilecek ceza yarısı kadar artırılır.

İftira sonucunda mağdur hakkında hapis cezası dışında adlî veya idarî bir yaptırım uygulanmışsa; iftira eden kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

İftira suçundan dolayı dava zamanaşımı, mağdurun fiili işlemediğinin sabit olduğu tarihten başlar.

Basın ve yayın yoluyla işlenen iftira suçundan dolayı verilen mahkûmiyet kararı, aynı veya eşdeğerde basın ve yayın organıyla ilân olunur. İlân masrafı, hükümlüden tahsil edilir.

Madde 272 - Yalan tanıklık

Hukuka aykırı bir fiil nedeniyle başlatılan bir soruşturma kapsamında tanık dinlemeye yetkili kişi veya kurul önünde gerçeğe aykırı olarak tanıklık yapan kimseye, dört aydan bir yıla kadar hapis cezası verilir.

Mahkeme huzurunda ya da yemin ettirerek tanık dinlemeye kanunen yetkili kişi veya kurul önünde gerçeğe aykırı olarak tanıklık yapan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir.

Üç yıldan fazla hapis cezasını gerektiren bir suçun soruşturma ve-

ya kovuşturması kapsamında yalan tanıklık yapan kişi hakkında iki yıldan dört yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

Aleyhine tanıklıkta bulunulan kişi ile ilgili olarak gözüaltına alma ve tutuklama dışında başka bir koruma tedbiri uygulanmışsa, yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilmiş olması koşuluyla, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Aleyhine tanıklıkta bulunulan kişinin gözüaltına alınması veya tutuklanması hâlinde; yüklenen fiili işlemediğinden dolayı hakkında beraat kararı veya kovuşturmayaya yer olmadığına dair karar verilmiş olması koşuluyla; yalan tanıklık yapan kişi, ayrıca kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçuna ilişkin hükümlere göre dolaylı fail olarak sorumlu tutulur.

Aleyhine tanıklıkta bulunulan kimsenin ağırlaştırılmış müebbet hapis veya müebbet hapis cezasına mahkûmiyeti hâlinde, yirmi yıldan otuz yıla kadar hapis cezasına; süreli hapis cezasına mahkûmiyeti hâlinde, mahkûm olunan cezanın üçte ikisi kadar hapis cezasına hükmolunur.

Aleyhine tanıklıkta bulunulan kimsenin mahkûm olduğu hapis cezasının infazına başlanmış ise, altıncı fıkraya göre verilecek ceza yarısı kadar artırılır.

Aleyhine tanıklıkta bulunulan kişi hakkında hapis cezası dışında adlî veya idarî bir yaptırım uygulanmışsa; yalan tanıklıkta bulunan kişi, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Madde 278 - Suçu bildirmeme

İşlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

İşlenmiş olmakla birlikte, sebebiyet verdiği neticelerin sınırlandırılması hâlen mümkün bulunan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

Mağdurun onbeş yaşını bitirmemiş bir çocuk, bedensel veya ruh-

sal bakımdan özürlü olan ya da hamileliği nedeniyle kendisini savunamayacak durumda bulunan kimse olması hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarı oranında artırılır.

Madde 288 – Adil yargılamayı etkilemeye teşebbüs

Bir olayla ilgili olarak başlatılan soruşturma veya kovuşturma veya sin hükümle sonuçlanıncaya kadar savcı, hakim, mahkeme, bilirkişi veya tanıkları etkilemek amacıyla alenen sözlü veya yazılı beyanda bulunan kişi, altı aydan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Bu suçun basın ve yayın yolu ile işlenmesi halinde verilecek ceza yarı oranında artırılır.

Madde 301 – Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Devletin kurum ve organlarını aşağılama

Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, Türkiye Büyük Millet Meclisini, Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini ve Devletin yargı organlarını alenen aşağılayan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Devletin askerî veya emniyet teşkilatını alenen aşağılayan kişi, birinci fıkra hükmüne göre cezalandırılır.

Eleştiri amacıyla yapılan düşünce açıklamaları suç oluşturmaz.

Bu suçtan dolayı soruşturma yapılması, Adalet Bakanının iznine bağlıdır.

Madde 314 - Silâhlı örgüt

Bu kısmın dördüncü ve beşinci bölümlerinde yer alan suçları işlemek amacıyla, silâhlı örgüt kuran veya yöneten kişi, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Birinci fıkrada tanımlanan örgüte üye olanlara, beş yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir.

Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suç açısından aynen uygulanır.

Madde 318 - Halkı askerlikten soğutma

Halkı, askerlik hizmetinden soğutacak etkinlikte teşvik veya telkinde bulunanlara veya propaganda yapanlara altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir. Fiil, basın ve yayın yolu ile işlenirse ceza yarısı oranında artırılır.

ATATÜRK ALEYHİNE İŞLENEN SUÇLAR HAKKINDA KANUN

Madde 1 – Atatürk`ün hatırasına alenen hakaret eden veya söven kimse bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Atatürk`ü temsil eden heykel, büst ve abideleri veyahahut Atatürk`ün kabrini tahrip eden, kıran, bozan veya kirleten kimseye bir yıldan beş yıla kadar ağır hapis cezası verilir.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı suçları işlemeye başkalarını teşvik eden kimse asıl fail gibi cezalandırılır.

Madde 2 - Birinci maddede yazılı suçlar; iki veya daha fazla kişiler tarafından toplu olarak veya umumi veya umuma açık mahallerde yahut basın vasıtasıyla işlenirse hükmolunacak ceza yarı nispetinde artırılır.

Birinci maddenin ikinci fıkrasında yazılı suçlar zor kullanılarak işlenir veya bu suretle işlenmesine teşebbüs olunursa verilecek ceza bir misli arttırılır.

TERÖRLE MÜCADELE KANUNU

Madde 6 – Açıklama ve yayınlama

İsim ve kimlik belirterek veya belirtmeyerek kime yönelik olduğunun anlaşılmasını sağlayacak surette kişilere karşı terör örgütleri tarafından suç işleneceğini veya terörle mücadelede görev almış kamu görevlilerinin hüviyetlerini açıklayanlar veya yayınlayanlar veya bu yol-

la kişileri hedef gösterenler beş milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Terör örgütlerinin bildiri veya açıklamalarını basanlara veya yayınlayanlara beş milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası verilir.

Bu Kanunun 14'üncü maddesine aykırı olarak muhbirlerin hüviyetlerini açıklayanlar veya yayınlayanlar beş milyon liradan on milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılır.

Yukarıdaki fıkralarda belirtilen fiillerin 5680 sayılı Basın Kanununun 3'üncü maddesindeki mevkuteler vasıtasıyla işlenmesi halinde, ayrıca sahiplerine de; mevkute bir aydan az süreli ise bir önceki ay ortalama fiili satış miktarının, aylık veya bir aydan fazla süreli ise bir önceki fiili satış miktarının, mevkute niteliğinde bulunmayan basılı eserler ile yeni yayına giren mevkuteler hakkında ise, en yüksek tirajlı günlük mevkutenin bir önceki ay ortalama satış tutarının yüzde doksani kadar ağır para cezası verilir. Ancak, bu ceza elli milyon liradan az olamaz. Bu mevkutelerin sorumlu müdürlerine, sahiplerine verilecek cezanın yarısı uygulanır.

Madde 7 – Terör örgütleri

3 ve 4'üncü maddelerle Türk Ceza Kanununun 168, 169, 171, 313, 314 ve 315'inci maddeleri hükümleri saklı kalmak kaydıyla bu Kanunun 1'inci maddesinin kapsamına giren örgütleri her ne nam altında olursa olsun kuranlar veya bunların faaliyetlerini düzenleyenler veya yönetenler beş yıldan on yıla kadar ağır hapis ve ikiyüz milyon liradan beşyüz milyon liraya kadar ağır para cezası, bu örgütlere girenler üç yıldan beş yıla kadar ağır hapis ve yüzmilyon liradan üçyüzmilyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

Yukarıdaki fıkra uyarınca meydana getirilen örgüt mensuplarına yardım edenlere ve örgütle ilgili propaganda yapanlara fiilleri başka bir suç oluştursa bile ayrıca bir yıldan beş yıla kadar hapis ve elli milyon

liradan yüz milyon liraya kadar ağır para cezası hükmolunur.

Bu yardım; dernek, vakıf, siyasi parti, işçi ve meslek kuruluşlarına veya bunların yan kuruluşlarına ait bina, lokal, büro veya eklentilerinde veya öğretim kurumlarında veya öğretim yurtlarında veya bunların eklentilerinde yapılırsa ikinci fıkradaki cezaların iki katı hükmolunur.

Ayrıca; dernek, vakıf, sendika ve benzeri kurumların teröre destek oldukları tespit edildiğinde faaliyetleri durdurulur ve mahkemece kapatılır. Kapatılan bu kuruluşların mal varlıklarının müsaderesine karar verilir.

Yukarıdaki 2. fıkrada belirtilen örgütle ilgili propaganda suçunun 5680 sayılı Basın Kanununun 3'üncü maddesinde belirtilen mevkuteler vasıtası ile işlenmesi halinde, ayrıca sahiplerine de mevkute bir aydan az süreli ise, bir önceki ay ortalama satış miktarının; mevkute niteliğinde bulunmayan basılı eserler ile yeni yayına giren mevkuteler hakkın da ise, en yüksek tirajlı günlük mevkutenin bir önceki ay ortalama satış tutarının yüzde doksanı kadar ağır para cezası verilir. Ancak, bu para cezaları yüz milyon liradan az olamaz. Bu mevkutelerin sorumlu müdürlerine, sahiplerine verilecek para cezasının yarısı uygulanır ve altı aydan iki yıla kadar hapis cezası hükmolunur.

(1) Bu maddenin son fıkrasındaki "...mevkute niteliğinde bulunmayan basılı eserler ile yeni yayına giren mevkuteler hakkında ise, en yüksek tirajlı günlük mevkutenin bir önceki ay ortalama satış tutarının..." ibaresi Ana.Mah.`nin 31/3/1992 tarih ve E.:1991/18, K.:1992/20 sayılı Kararı ile iptal edilmiş olup, iptal hükmü,söz konusu Kararın yayımı tarihi olan 27/Ocak/1993 tarihinden başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girecektir.

(2) Bu maddenin dördüncü fıkrası,"...benzeri kurumlar..."ibaresi yönünden,Ana. Mah.`nin (1) no'lu dipnotta yazılı Kararı doğrultusunda iptal edilmiştir.

(3) Bu maddenin beşinci fıkrasındaki "...mevkute niteliğinde bulunmayan basılı eserler ile yeni yayına giren mevkuteler hakkında ise, en yüksek tirajlı günlük mevkutenin bir önceki ay ortalama satış tutarının..." ibaresi Ana. Mah.`nin (1) no'lu dipnotta yazılı Kararı doğrultusunda iptal edilmiştir.

TÜRK MEDENİ KANUNU

Madde 24 - Saldırıya karşı

Hukuka aykırı olarak kişilik hakkına saldırılan kimse, hâkimden, saldırıda bulunanlara karşı korunmasını isteyebilir.

Kişilik hakkı zedelenen kimsenin rızası, daha üstün nitelikte özel veya kamusal yarar ya da kanunun verdiği yetkinin kullanılması sebeplerinden biriyle haklı kılınmadıkça, kişilik haklarına yapılan her saldırı hukuka aykırıdır.

Madde 60 - Tüzel kişiliğin kazanılması

Kuruluş bildirimi ve belgelerin doğruluğu ile dernek tüzüğü, en büyük mülkî amir tarafından altmış gün içinde dosya üzerinden incelenir.

Kuruluş bildiriminde, tüzükte ve kurucuların hukukî durumlarında kanuna aykırılık veya noksanlık tespit edildiği takdirde bunların giderilmesi veya tamamlanması derhâl kuruculardan istenir. Bu istemin tebliğinden başlayarak otuz gün içinde belirtilen noksanlık tamamlanmaz ve kanuna aykırılık giderilmezse; en büyük mülkî amir, yetkili asliye hukuk mahkemesinde derneğin feshi konusunda dava açması için durumu Cumhuriyet savcılığına bildirir. Cumhuriyet savcısı mahkemeden derneğin faaliyetinin durdurulmasına karar verilmesini de isteyebilir.

Kuruluş bildiriminde, tüzükte ve belgelerde kanuna aykırılık veya noksanlık bulunmaz ya da bu aykırılık veya noksanlık belirli sürede giderilmiş bulunursa; keyfiyet derhâl derneğe yazıyla bildirilir ve dernek, dernekler kütüğüne kaydedilir.

BORÇLAR KANUNU

Madde 49 – Şahsi Menfaatlerin Haleldar Olması

Şahsiyet hakkı hukuka aykırı bir şekilde tecavüze uğrayan kişi, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat namıyla bir miktar para ödenmesini dava edebilir.

Hakim, manevi tazminatın miktarını tayin ederken, tarafların sıfatını, işgal ettikleri makamı ve diğer sosyal ve ekonomik durumlarını da dikkate alır.

Hakim, bu tazminatın ödenmesi yerine, diğer bir tazmin sureti ikame veya ilave edebileceği gibi tecavüzü kınayan bir karar vermekle yetinebilir ve bu kararın basın yolu ile ilanına da hükmedebilir.

SEÇİMLERİN TEMEL HÜKÜMLERİ ve SEÇMEN KÜTÜKLERİ HAKKINDA KANUN

Madde 58 – Propaganda Yayınlarına İlişkin Yasaklar

(Değişik: 2234 - 17.5.1979) Propaganda için kullanılan el ilanları ve diğer her türlü matbualar üzerinde, Türk Bayrağı, dini ibareler, bulundurulması yasaktır. Radyo ve televizyonda yapılacak propaganda yayınlarıyla, diğer seçim propagandalarında, Türçeden başka dil ve yazı kullanılması yasaktır.

TÜRK HARFLERİNİN KABUL ve TATBİKİ HAKKINDA KANUN

Madde 2 - Bu Kanunun neşri tarihinden itibaren Devletin bütün daire ve müesseselerinde ve bilcümle şirket, cemiyet ve hususi müesseselerde Türk harfleriyle yazılmış olan yazıların kabulü ve muamele-ye konulması mecburidir.

SİYASİ PARTİLER KANUNU

Madde 81 – Azınlık Yaratılmasının Önlenmesi

Siyasi partiler:

Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde milli veya dini kültür veya mezhep veya ırk veya dil farklılığına dayanan azınlıklar bulunduğunu ileri süremezler.

Türk dilinden veya kültüründen başka dil ve kültürleri korumak, geliştirmek veya yaymak yoluyla Türkiye Cumhuriyeti ülkesi üzerinde azınlıklar yaratarak millet bütünlüğünün bozulması amacını güdemezler ve bu yolda faaliyette bulunamazlar

Tüzük ve programlarının yazımı ve yayınlanmasında, kongrelerinde, açık veya kapalı salon toplantılarında, mitinglerinde, propagandalarında Türkçe'den başka dil kullanamazlar; Türkçe'den başka dillerde yazılmış pankartlar, levhalar, plâklar, ses ve görüntü bantları, broşür ve beyannameler kullanamaz ve dağıtamazlar; bu eylem ve işlemlerin başkaları tarafından da yapılmasına kayıtsız kalamazlar. Ancak, tüzük ve programlarının kanunla yasaklanmış diller dışındaki yabancı bir dile çevrilmesi mümkündür.

BASIN KANUNU

Madde 11 - Cezai sorumluluk

Basılmış eserler yoluyla işlenen suç yayım anında oluşur.

Sürelili yayınlar ve süresiz yayınlar yoluyla işlenen suçlardan eser sahibi sorumludur.

Sürelili yayınlarda eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında bulunması nedeniyle Türkiye'de yargılanamaması veya verilecek cezanın eser sahibinin diğer bir suçtan dolayı kesin hükümle mahkûm olduğu cezaya etki etmemesi hallerinde, sorumlu müdür ve yayın yönetmeni, genel

yayın yönetmeni, editör, basın danışmanı gibi sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili sorumlu olur. Ancak bu eserin sorumlu müdürün ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkilinin karşı çıkmasına rağmen yayımlanması halinde, bundan doğan sorumluluk yayımlatana aittir.

Süresiz yayınlarda eser sahibinin belli olmaması veya yayım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında olması nedeniyle Türkiye'de yargılanamaması veya verilecek cezanın eser sahibinin diğer bir suçtan dolayı kesin hükümle mahkûm olduğu cezaya etki etmemesi hallerinde yayımcı; yayımcının belli olmaması veya basım sırasında ceza ehliyetine sahip bulunmaması ya da yurt dışında olması nedeniyle Türkiye'de yargılanamaması hallerinde ise basımcı sorumlu olur.

Yukarıdaki hükümler, süreli yayınlar ve süresiz yayınlar için bu kanunda aranan şartlara uyulmaksızın yapılan yayınlar hakkında da uygulanır.

Madde 19 - Yargıyı etkileme

Hazırlık soruşturmasının başlamasından takipsizlik kararı verilmesine veya kamu davasının açılmasına kadar geçen süre içerisinde, Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme işlemlerinin ve soruşturma ile ilgili diğer belgelerin içeriğini yayımlayan kimse, ikimilyar liradan ellimilyar liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılır. Bu ceza, bölgesel süreli yayınlarda onmilyar liradan, yaygın süreli yayınlarda yirmimilyar liradan az olamaz.

Görülmekte olan bir dava kesin kararla sonuçlanıncaya kadar, bu dava ile ilgili hâkim veya mahkeme işlemleri hakkında mütalaa yayımlayan kişiler hakkında da birinci fıkrada yer alan cezalar uygulanır.

Madde 25 - El koyma, dağıtım ve satış yasağı

Soruşturma için sübut vasıtası olarak her türlü basılmış eserin en fazla üç adedine Cumhuriyet savcısı, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kolluk el koyabilir.

Soruşturma veya kovuşturmanın başlatılmış olması şartıyla 25.7.1951 tarihli ve 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda, Anayasanın 174 üncü maddesinde yer alan inkılap kanunlarında, 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 146 ncı maddesinin ikinci fıkrasında, 153 üncü maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında, 155 inci maddesinde, 311 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında, 312 nci maddesinin ikinci ve dördüncü fıkralarında, 312/a maddesinde ve 12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7 nci maddesinin ikinci ve beşinci fıkralarında öngörülen suçlarla ilgili olarak basılmış eserlerin tamamına hâkim kararıyla el konulabilir.

Hangi dilde olursa olsun Türkiye dışında basılan süreli veya süresiz yayın ve gazetelerin ikinci fıkrada belirtilen suçları içerdiklerine dair kuvvetli delil bulunması halinde, bunların Türkiye'de dağıtılması veya satışa sunulması, Cumhuriyet Başsavcılığının talebi üzerine sulh ceza hâkiminin kararı ile yasaklanabilir. Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Başsavcılığının kararı yeterlidir. Bu karar en geç yirmidört saat içinde hâkimin onayına sunulur. Kırksekiz saat içinde hâkim tarafından onaylanmaması halinde Cumhuriyet Başsavcılığının kararı hükümsüz kalır.

Yukarıdaki fıkra uyarınca yasaklanmış yayın veya gazeteleri bilecek dağıtanlar veya satışa sunanlar bu yayınlar yoluyla işlenen suçlardan eser sahibi gibi sorumludurlar.

Madde 26 - Dava süreleri

Basılmış eserler yoluyla işlenen veya bu Kanunda öngörülen diğer suçlarla ilgili ceza davalarının günlük süreli yayınlar yönünden iki ay, diğer basılmış eserler yönünden dört ay içinde açılması zorunludur.

Bu süreler basılmış eserlerin Cumhuriyet Başsavcılığına teslim edildiği tarihten başlar. Basılmış eserlerin Cumhuriyet Başsavcılığına teslim edilmemesi halinde yukarıdaki sürelerin başlama tarihi, suç oluşturan fiilin Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından öğrenildiği tarihtir. Ancak bu süreler, Türk Ceza Kanununun dava zamanaşımına ilişkin

maddesinde öngörülen süreleri aşamaz.

Sorumlu müdürün ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkilinin karşı çıkmasına rağmen yayımlatıldığı iddia edilen eserden dolayı yayımlatan aleyhine açılacak dava yönünden süre, sorumlu müdür ve sorumlu müdürün bağlı olduğu yetkili hakkında verilecek beraat kararının kesinleşmesinden itibaren başlar.

YAYINLARIMIZ

DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK!

1995'te Yaşar Kemal'in DGM'de yargılanması üzerine girilen 'Sivil İtaatsizlik' eylemi bu kitapla başladı. 1080 kişinin yayıncı olduğu 80 sayfalık kitapta, bütün düşünce suçlarını ve suçlularını temsilen 10 suçlu(!?) yazı yeralıyordu. Kitap hakkında dava açıldı, 185 kişi yargılandı. Dava "erteleme ile bitti. Şiş ve kebab yanmadı.

Ahmet Altan, Günay Aslan, Fikret Başkaya,
İsmail Beşikçi, Münir Ceylan, Oral Çalışlar,
Haluk Gerger, Doğu Perinçek, Kemal Yalçın,
DEP Milletvekilleri, İHD Temsilcileri

"Düşünceye Özgürlük" cük

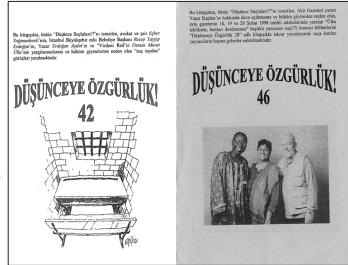
Bu kitap, bütün "düşünce suçluları"nın temsilen, Ahmet Altan, Günay Aslan, Fikret Başkaya, İsmail Beşikçi, Münir Ceylan, Oral Çalışlar, Haluk Gerger, Doğu Perinçek, Kemal Yalçın, DEP Milletvekilleri ve İHD Güneyeğin Temsilcileri'nin, haklarında dava açılan yazı ve konuşmalarının derlenmesinden oluşmuştur.

"DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK" CÜK

Türkiye'deki bu hareketi duyan 20 ülkeden 144 yazar 1996'da bu kitabın bir özeti niteliğinde olan "Düşünceye Özgürlük" cük kitapçığına adlarını yayıncı olarak yazdırdılar. Ama savcı onlar hakkında dava açmadı. Bunun üzerine, bu yazarların bir kısmı 1997 Martında İstanbul'a geldiler. Gerçi savcı onlardan gene kaçtı ama hazır gelmişken yapılan çalışmalar, Düşünceye Özgürlük için İstanbul Buluşmaları'na yol açtı.

DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK BROŞÜRLERİ

1997'de başlayıp üç yıl boyunca yayımlanan 46 broşürün her birinde en az bir "düşünce suçuna" iştirak edildi. Başbakan Erdoğan'ın "şiiirli suç"na katıldığımız 11 ve 42 no'lu broşürlerde suç sayılan şiiir de aynen yayınlandı. Çoğunluğu 4 sayfaıdı.

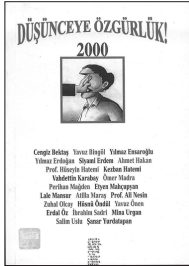

Düşünceye Özgürlük: Herkes için

DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK: HERKES İÇİN

Erbakan, Bozlak, H. C. Güzel, Birdal ve Yağmurdereli'nin suçlarını içeren 96 sayfalık bu kitap bir Dünya rekoru. 1080 yayıncılı ilk kitabın rekorunun 77. 663 yayıncı ile kırıldığı 96 sayfalık "Düşünceye özgürlük- Herkes için", Ekim 2000'de yayınlandı.

DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK! 2000

3 Eylül 1999'da çıkarılan tek maddelik bir "Erteleme Yasası" ile tüm düşünce suçu davaları 3 yılığına ertelendi. Bu, 5 yıllık çabanın çöpe gitmesi demekti. Sil baştan yapıldı, o güne kadar yayınlanan herşey bir kitapta toplandı ve bu kitabın 15 ünlü yayıncısı, 4 ayrı davada yargılandı. 256 sayfa.

DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK! 2001

80 sayfalık “Düşünceye Özgürlük 2001”de Noam Chomsky’den Abdurrahman Dilipak’a, Eren Keskin’den Emine Şenlikoğlu’na kadar pek çok yazarın suçuna, yazıları aynen yayımlanarak iştirak edildi. Bu kitabın farkı yayıncılarla suçlular aynı kişiler.

**DÜŞÜNCEYE
ÖZGÜRLÜK
2002**

DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK! 2002

2001 yılında 21 “düşünce suçlusu”nun yazı ve konuşmalarını seçip suçlarına katıldık. Kitaba açılan dava hayli kısa sürdü ve “Avrupa Birliği Uyum Paketi” nedeniyle yapılan yasa değişiklikleri gereği düştü. Kitap, 92 sayfa.

DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK! 2003

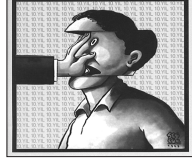
17 yayıncılı kitap için bu kez bir değişiklik yapıldı: Dava açılmadı. 178 sayfalık kitapta, aralarında Marquis de Sade'in da bulunduğu çok sayıda yazar, aydın ve sivil toplum örgütü yöneticilerinin suçlarına aynen katılındı, 2002 yılının bilançosu çıkarıldı.

DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK! 2004

2004 önemli yasal değişiklikler yılıydı. Uzun yıllardan beri kaderimizi belirleyen temel yasalar baştan yazıldı, ama “Düşünce suçu” aynen kaldı. 110 sayfalık bu kitapta 10 yayıncı “suçlu yazılar, çiziler ve sözler”i aynen ve yeniden yayımlarak aynı suçu “seve seve” işledi. Kitap 2004’ü de özetliyor.

Düşünceye
Özgürlük
2004

Düşünceye
Özgürlük
2005

DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK! 2005

TCK, Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Kanunu, TMK, Medeni Kanun, Borçlar Kanunu, Radyo ve TV Kanunu ve Basın Kanunu’na göre suç sayılan 37 ayrı “kalemi” aynen ve bir arada yayımladığımız kitap 2005 yılının özetini de sunuyor, 108 sayfa.

DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK! 2006

Yeni Ceza Kanunu ve değişen Terörle Mücadele Kanunu’nun dışlarını gösterdiği 2006, yazar, gazeteci ve yayıncıların düşüncelerinden dolayı yargılanmaları yılı oldu. Kitapta bu yargılamaların birçoğuna değinildi. Kitap, 95 sayfa.

DÜŞÜNCEYE ÖZGÜRLÜK! 2007

2007’ye Gazeteci Hrant Dink’in öldürülmesiyle girdik. İfadeleri nedeniyle hedef gösterilen ve karanlık bir cinayetin kurbanı olan Hrant Dink’e adanmış kitap, o yıl içerisinde gerçekleşmiş başka birçok ifade özgürlüğü davasını da işledi. 128 sayfadan oluşan kitap, 2007’de ifade özgürlüğü açısından önemli sayılabilecek gelişmelere de yer verdi.

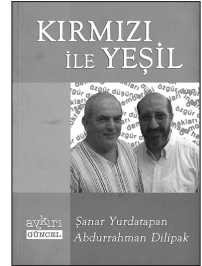

ÇIKTIK AÇIK ALINLA...

Devletin bireylere “omlet yapmak için kırılması gereken yumurtalar” olarak baktığı ancak yumurtaların kırılmamak için elinden geleni yaptığı sivil itaatsizlik girişimlerinin 10 yılını (1995-2005) özetleyen 38 sayfalık kitapçık 2005 yılında yayınlandı.

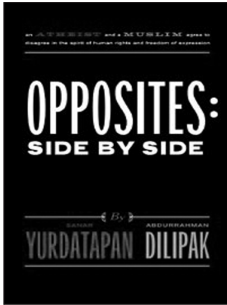
KIRMIZI İLE YEŞİL

Kırmızı (Yurdatapan) ve Yeşil'in (Dilipak) ilk ortak çalışması olan bu kitap ikilinin çeşitli konularda fikirlerini içeriyor. Her iki yazar da görüşlerini açıklarken karşı görüşlerin hangi sayfada olduğunu belirten linkler de var. Aykırı Yayınları 2002 basımı, 264 sayfa.

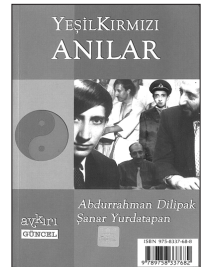
OPPOSİTES: SIDE BY SIDE

“Kırmızı ile Yeşil”in İngilizce baskısı, “Opposites: Side by Side” adı ile “George Braziller” yayınevi tarafından 2003’te basıldı ve başta Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Avustralya olmak üzere İngilizce konuşulan tüm ülkelerde satışa çıktı dağıtıldı. 224 sayfa.

YEŞİL-KIRMIZI ANILAR

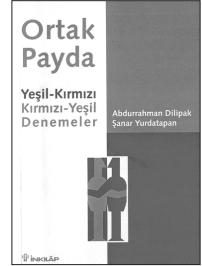
Bir tarafından Yeşil'in (Dilipak), diğer tarafından ise Kırmızı'nın (Yurdatapan) anılarını yazmaya başladığı kitapta ikilinin hikayeleri keşiliyor. 2003 Eylül’ünde, Aykırı Yayınları’ndan çıkan 264 sayfalık kitapta kırmızı ve yeşil bölümler eşit ağırlıkta.

ORTAK PAYDA

(Yeşil-Kırmızı Denemeler)

Yurdatapan ve Dilipak, bu üçüncü kitaplarında “Ortak Payda” projesini önce kendi üstlerinde deniyor, 24 tanınmış kişi de onların ortak paydasını yorumluyor. 2004, İnkılâp Yayınları, 248 sayfa.

Prof Dr.
Semih Gemalmaz

TÜRKİYE'DE
BİLGİ EDİNME
DÜŞÜNCE-İFADE
VE
İLETİŞİM
MEVZUATI

TÜRKİYE'DE BİLGİ EDİNME DÜŞÜNCE-İFADE VE İLETİŞİM MEVZUATI

Prof. Semih Gemalmaz ve H. Burak Gemalmaz'ın hazırladığı bu hacimli kitap, AB üyelik süreci dikkate alınarak kaleme alınmış bir “mevzuat derlemesi”. 2004 baskısı, 2148 sayfa ve 2,5 Kg. Ağırlığında.

ORTAK PAYDA 2004

Türkiye'nin altı bölgesindeki STK temsilcileri biraraya geldi, yapılan “arama toplantıları”nda “Türkiye'nin gündemi” hakkında ortak ve farklı görüşler belirlendi, bu kitapta bir araya getirildi. Kitabın 550 nüshası milletvekillerine sunuldu.

Toplumsal Bir

Ortak Payda
Sivil Önergeler
2005

ORTAK PAYDA 2005

2005 yılı çalışması öncekinden birkaç açıdan farklıydı. İl sayısı 6'dan 14'e çıktı, canlı tartışmalar bir web sitesine yansıtıldı. Kasım 2005'te İstanbul'da yapılan genel toplantı sonunda tüm veriler bu kitapta toplandı ve 550 nüshası TBMM'ne yollandı.

Toplumsal Bir

Ortak Payda 'ya Doğru
Sivil Önergeler
2006

ORTAK PAYDA 2006

23 Ocak 2007'de kutladığımız 12'inci yaş günümüzde 'gö-rücüye çıkan' Toplumsal Bir Ortak Payda'ya Doğru Sivil Önergeler 2006, her kesminden kurum ve kişilerin kesiş-me/ayrışma noktalarını derledi. 550 nüsha, her yıl olduğu gibi Ankara yolcusu.

ORTAK PAYDA 2008

2007 ve 2008'in en güncel konularından olan 'Sivil Anaya-sa' hazırlıkları üzerine hazırlanmış bu çalışma, Ortak Payda İl Temsilcilerinin katılımıyla hazırlandı. Kurumlarca hazırla-nan taslakların karşılaştırılması ve hangi alanda ortak pay-danın olduğu üzerine yürütülen toplantı, bu kitapta yazıya döküldü. Kitap, 290 sayfa.

Yeni bir

Anayasa 'ya Doğru
Sivil Önergeler

2008

HEINRICH
BÖLL
STIFTUNG
DERNEĞİ

Bu kitap Heinrich Böll Stiftung Derneği katkılarıyla hazırlanmıştır.